

Adatszolgáltatási mátrix, avagy ki kicsoda az információszabadság terén

A környezeti adatokhoz való hozzáférés szabályozása és gyakorlata

Jelen dokumentum

a KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 azonosító számú

„Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és
hatékonyságának növelése”

című kiemelt projekt keretében készült.

Készítette:

EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

HBH Stratégia és Fejlesztés Kft.

Megbízó:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Dátum:

2022. március 1.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1 TECHNIKAI FEJEZETEK

1.1 Verziókövetés

Verziószám	Dátum	Megjegyzés
v1.0	2021. december 29.	A dokumentum NAIH véleményezésre átadva
v1.1	2022. február 14.	NAIH vélemények átvezetése (korrektúras változat a módosítások követhetősége érdekében)
v.1.2	2022. február 14.	NAIH vélemények átvezetése (letisztázott)
v.1.3	2022. február 23.	Szakmai lektorálás Nyelvi lektorálás
v.1.4	2022. március 1.	Szakmai és nyelvi lektorálás átvezetése (korrektúras változat)
v.1.5	2022. március 1.	Szakmai és nyelvi lektorálás átvezetése (letisztázott változat)

1.2 Tartalomjegyzék

1	TECHNIKAI FEJEZETEK.....	2
1.1	Verziókövetés	2
1.2	Tartalomjegyzék.....	2
2	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	4
3	A HAZAI SZABÁLYOZÁS KERETEI.....	6
3.1	A közérdekű adatok megismeréséhez való jog	6
3.1.1	A közérdekű adat megismerése iránti igény.....	7
3.1.2	Az adatok megismerésének korlátai.....	8
3.1.3	Közzétételi szabályzatok	10
3.1.4	A közigazgatási döntések nyilvánossága	11
3.2	Információhoz való hozzáférés a környezetvédelmi jogban	11
3.2.1	A környezeti információ	11
3.2.2	Környezeti adatok nyilvánossága egyes környezetvédelmi eljárásokban.....	17
3.2.3	Környezeti információk megismerhetősége a környezetvédelem ágazati szabályaiban	21
3.2.4	A kötelező közzététel körébe tartozó egyes környezeti információk	32
4	A KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS HAZAI BÍRÓSÁGI GYAKORLATA.....	35
4.1	Közfeladatot ellátó szerv	35
4.2	Környezeti adat.....	35
4.3	A közigazgatási hatóság által kezelt adat	35
4.4	Döntéselőkészítő anyagok	35

4.5	Túl általánosan megfogalmazott adatigénylés, információs aszimmetria.....	37
4.6	Joggal való visszaélés adatigénylés során	37
4.7	Üzleti titok, közérdekből nyilvános adatok.....	38
4.8	Az adatigénylés költsége	39
4.9	Részleges adatkiadás	39
4.10	A minősített adatokhoz fűződő közérdek és az adatnyilvánossághoz fűződő közérdek összemérése.....	40
4.11	A közigazgatási eljárás és az Infotv. szerinti eljárás összevetése	40
4.12	Az információ megismerhetősége alóli kivételek megszorító értelmezése.....	41
5	INFORMÁCIÓHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS A NEMZETKÖZI JOGBAN.....	42
5.1	Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata.....	42
5.2	Az Emberi Jogok Európai Egyezménye	42
5.3	Az Aarhusi Egyezmény szabályozása	42
5.4	Információhoz való hozzáférés környezeti ügyekben az EU-ban.....	43
5.5	A nemzetközi jogi eszközök, mint a hazai eljárások folytatása	44
6	ZÁRSZÓ.....	45
7	MELLÉKLETEK	46
7.1	Forrásjegyzék	46
7.1.1	A felhasznált, a területen lezajlott kutatási előzmények és forrásanyagainak tételes listája ...	46
7.1.2	Releváns jogszabályok tételes listája	46
7.1.3	Feldolgozott bírósági és hatósági döntések, állásfoglalások listája	48
7.1.4	Felhasznált egyéb dokumentumok jegyzéke.....	49
7.2	Rövidítések jegyzéke	50
7.3	Egyéb mellékletek.....	51
7.3.1	Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata.....	51
7.3.2	Az Emberi Jogok Európai Egyezménye	51
7.3.3	Az Aarhusi Egyezmény.....	53
7.3.4	Információhoz való hozzáférés környezeti ügyekben az EU-ban	60
7.3.5	Beadvány minta	66

2 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A közérdekű információhoz, ezen belül pedig a környezeti információhoz való hozzájutás szabályozása során a jogalkotónak számos versengő gazdasági, társadalmi érdeket kellett összeegyeztetnie az átláthatósághoz és elszámoltathatósághoz fűződő alapvető érdekekkel és a környezet védelmének érdekeivel. A jelen nemzedékek egészsége, jól léte, a jövő nemzedékek életfeltételei szempontjából kulcskérdés az információ lehető legszélesebb körű, bárki számára való elérhetősége. Ez alkotmányos rendszerünkben és nemzetközi jogi kötelezettségeinkből fakadóan kiemelt jelentőséggel bír a legtöbb konkuráló érdekhez képest, azonban a hozzáférés tényleges megvalósítása nem könnyű, a közérdekű adatok joga és gyakorlata így is meglehetősen bonyolult. A jelen dokumentum ebben kíván segítséget nyújtani olyan magánszemélyek, helyi közösségek, civil szervezetek számára, akik szeretnének tisztában lenni a környezetük állapotával, az azt érő terhekkel, károkkal, de nincs ehhez jogi, információ-tudományi végzettségük és gyakorlatuk.

Az információhoz való jog a közösségi részvétel három pillérének az egyike. A közösségi részvételi ügyek értelemszerűen ezzel indulnak és túlnyomó többségük ki is merül ebben – az érintett helyi közösségek és civil szervezetek általában tudomásul veszik a kapott információt, nincsenek arra erőforrásaik, idejük, motivációjuk, hogy bekapcsolódjanak az ügybe résztvevőként vagy jogorvoslattal éljenek, még akkor sem, ha nem értenek teljesen egyet a hatóságok vagy a beruházók, üzemeltetők lépéseivel. Ugyanakkor az információhoz való jog önmagában is a jó kormányzás (*good governance*), az állami szervek átlátható és elszámoltatható működésének alapfeltétele, az esetek többségében pedig egyben elégséges feltétele is.

Technikailag és logikailag is az információhoz való jog kiinduló pontja a jó minőségű, áttekinthető szerkezetű, ellentmondásmentes információ-rendszer. Ennek megteremtése azonban sokszor nehézségekbe ütközik, mivel az információs korban, bár felmérhetetlen tömegű információ keletkezik, az információ a hatalom és gazdagság elsődleges forrásává lépett elő. Emiatt az adatgazdák, hatóságok, hatósági ügyosztályok még egymás elől is féltékenyen őrzik az információt, amihez nem ritkán valóban jelentős ráfordítások árán jutottak. Egy másik ok az információk visszatartására a rossz beidegződés, a helytelen attitűd, a „titkolózás” kultúrája. Az egyes összefüggő adatbankok informatikai összeegyeztethetlensége, átjárhatatlansága tehát egyáltalán nem a véletlen műve. Ezért van az, hogy az állampolgárok információs jogait rögzítő alkotmányos szabályokat számtalan információs jogszabálynak kell a gyakorlatba átültetni. Az információhoz való hozzájutás akadályai bonyolult rendszert képeznek, csakúgy, mint a velük szembeállítható jogszabályaink.

A nemzetközi összehasonlítás hozzásegíthet minket saját jogrendszerünk jobb megértéséhez. Az amerikai és az európai adatkezelési rendszerek között alapvető szemléleti különbség van. Az amerikai hatóságok a rendelkezésükre álló információt közkinccsnek tekintik, bárkinek és általában ingyen a rendelkezésére bocsátják. Ezzel elősegítik az információ hasznosulását és egyben a továbbgondolását, gazdagítását is. Európában viszont előfordul, hogy az állami szervek úgy tekintik, hogy az adófizetők pénzén megszerzett információért minden használónak megfelelő térítést kell fizetnie, ezt a tényt ráadásul a költségvetés az adatkezelőknek juttatott források számításánál eleve figyelembe veszi. Ezért van az, hogy a közérdekű adatokhoz való hozzáférés az európai kontinentális jogokban kevésbé akadálymentes. Ugyanakkor világszerte, így Magyarországon is megfigyelhető az a tendencia, hogy a hatóságok és az ügyfelek, illetőleg egyéb érdekeltek, például adatigénylők viszonya az egyoldalú hatalmi elrendezés felől eltolódik a partneri együttműködés irányába.

Magyarországon a környezeti adatokhoz legalább három jogcímen lehet hozzájutni: a közérdekű adatok általános, alapvetően alkotmányos alapú szabályai szerint, a környezeti adatokhoz való hozzájutás speciális szabályai segítségével, vagy személyi és tárgyi értelemben korlátozottabb mértékben a közigazgatási eljárás során. A környezetvédelmi jogra és általában is a környezet védelme szempontjából releváns, ún. rokonterületi jogokra jellemző módon az információhoz való hozzájutás szabályai nem csak a kifejezetten az információszabadság tárgykörében született jogforrásokban található meg, hanem szétszórtnak, az egyes anyagi jogi jogszabályok rendelkezései között is.

Az adatszolgáltatás lehet passzív, igénylésre történő vagy aktív, a hatóságok által igénylés nélkül közzétett információ, valamilyen fizikai formában, újságokban, hivatalos lapokban vagy a helyben szokásos eszközökkel, de leginkább az interneten, a hatóság honlapján. A környezeti adatok tartalma szerint megkülönböztetünk környezetállapot (immissziós) és kibocsátási, terhelési (emissziós) adatokat. Az adatszolgáltatásra vonatkozó szabályok általában kitérnek az adatszolgáltatás határidejére, formájára, költségeire, valamint a kivételek (sőt, alkivételek) egyes csoportjaira.

Tekintettel arra, hogy a közérdekű, azon belül is a környezeti adatokhoz való hozzáférés nem könnyű, különös jelentősége van a témakör intézményi hátterének. Magyarországon a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) széles jogkörrel áttekinti és védelmezi az információs jogokat, felügyeli, illetve elősegíti e jogok érvényesülését, továbbá véleményezi a jogszabályok tervezeteit és javaslatot tesz a szabályozás korrekciójára. A NAIH független szervezet, csak a törvénynek van alárendelve, feladatkörében nem utasítható, a feladatát más szervektől elkülönülten, befolyásolástól mentesen látja el. Az információs jogok érvényesítéséhez szükség van továbbá arra, hogy az adatigénylők megfelelően tájékozódni tudjanak az adatvédelem és az adatszolgáltatás bonyolult rendszerében, erre szolgál az ún. részvételre képesítés intézményrendszere, azaz az állampolgárok és szervezeteik tájékoztatása információs jogaikról, figyelmük felhívása az ezekben a jogokban rejlő gyakorlati lehetőségekre, illetőleg az azok előtt álló korlátokra. A NAIH számos kiadvánnyal, jelentéssel, tájékoztatókkal segíti elő a hatékonyabb információhoz jutást és ezt a célt igyekszik elősegíteni a jelenlegi áttekintés is.

Az első fejezetekben ismertetjük a közérdekű információhoz való alkotmányos jogosultságot és az azt elősegítő, részletező jogszabályi rendelkezéseket az általános információs jogban, a közigazgatási eljárásjogban, a környezetjog általános és különös részében, illetőleg a környezet védelme szempontjából releváns egyéb, ún. rokonterületi jogokban. Ezt követően röviden összefoglaljuk az információhoz való jog hazai joggyakorlatát, majd röviden kitérünk a kérdés nemzetközi jogi és európai uniós szabályaira, különös tekintettel a közösségi részvételről szóló Aarhusi Egyezményre és az Aarhusi Jogkövetési Bizottság gyakorlatára. Az anyag könnyebb kezelhetősége érdekében a joggyakorlati, illetőleg nemzetközi jogi vonatkozásokra a hazai joganyagot ismertető első két fejezetben a megfelelő pontok végén külön is hivatkozunk, utalva azokra az alfejezetekre, ahol részletesebben kifejtjük azokat.

3 A HAZAI SZABÁLYOZÁS KERETEI

3.1 A közérdekű adatok megismeréséhez való jog

(*alkotmányos alapok*) Magyarország Alaptörvényének VI. cikk (3) bekezdése¹ alapján mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése azt is rögzíti, hogy Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez. (Az információs jog megfogalmazását az EU Alapjogi Chartájában lásd az V.1. fejezetben.)

(*az Infotv.*) A közérdekű adatok kiadására vonatkozó legfőbb eljárási szabályokat a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (Infotv.²) rendelkezései között találjuk. Ez a jogszabály határozza meg többek közt, hogy mi minősül közérdekű adatnak és közérdekből nyilvános adatnak. Érdemes tudni, hogy a közérdekből nyilvános adatok megismerésére irányuló igény teljesítése során az adatkezelő a közérdekű adatokra vonatkozó szabályok szerint köteles eljárni.

(*főszabály és kivételek*) Az Infotv. írja elő, hogy az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse. E szabály alól vannak törvényben meghatározott, fontos kivételek, például, ha az érintett információ minősített adat. Emellett a megismeréshez való jogot törvény korlátozhatja, pl. honvédelmi vagy nemzetbiztonsági érdekből, bűncselekmények üldözése vagy megelőzése érdekében, de akár környezet- vagy természetvédelmi érdekből is. (A közfeladatot ellátó szervvel kapcsolatos bírósági gyakorlatot ld. a II.a. pontban, a hatóság által kezelt adat bírósági gyakorlatát pedig a II.c. pontban.)

(*kiemelt nyilvánosság: a közérdekből nyilvános adat*) Közérdekből nyilvános adat minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli. Ez a jogi kategória tehát könnyítést tartalmaz az olykor rendkívül bonyolult mérlegelési folyamatban, amikor azt kell eldönteni, hogy egy adat egyáltalán a közérdekű adat általános fogalma alá tartozik vagy sem, hiszen a jogszabály a nyilvánosságát meghatározott tárgykörök szerint kifejezetten kimondja. Ilyen a központi és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, de ilyenek a környezeti adatok is. A nyilvánosságra hozatal során azonban az adatszolgáltatóknak figyelembe kell venni, hogy a közérdekből nyilvános adat megismerése üzleti tevékenységek végzése szempontjából aránytalan sérelmet ne okozzon, ezzel együtt az üzleti titok és a hasonló titokkörök sem akadályozhatják meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét. Egyebekben a közérdekből nyilvános adatok megismerésére a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A közérdekből nyilvános adat kategória egyes személyes adatokkal szemben is elsőbbséget élvez. Közérdekből nyilvános adatnak minősül például a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, illetőleg vezetői megbízása is. Emellett a magánszféra azon szereplői, amelyek akár állami, akár önkormányzati szervvel szolgáltatási szerződésben állnak, maguk is kötelesek a kezelésükben lévő közérdekből nyilvános adatok megismerését lehetővé tenni, az adatingényléseket teljesíteni.

¹ <https://njt.hu/jogszabaly/2011-4301-02-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

² <https://njt.hu/jogszabaly/2011-112-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

3.1.1 A közérdekű adat megismerése iránti igény

(az igénylés formája és az igénylő személye) **Közérdekű adat megismerése iránt szóban, írásban vagy elektronikus úton bárki igényt nyújthat be.** A veszélyhelyzet idején³, az Infotv. 28. § (1) bekezdésétől eltérően a közérdekű adat megismerése iránti igényt szóban nem lehet benyújtani és az adatigénylés csak akkor teljesíthető az igénylő által kívánt formában, ha az egyébként nem jár az igénylő személyes megjelenésével.) (A túl általános adatigénylés és az információs aszimmetria, illetőleg az adatigénylés során a joggal való visszaélés bírósági gyakorlatát lásd a II.e. és II.f. pontokban.)

(az igénylés teljesítésének határideje) Az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban **15 napon belül tesz eleget az adatigénylésnek.** (A veszélyhelyzet idején 45 napon belül teljesítik az igényt, ha az igény határidőben való teljesítése a közfeladatot ellátó szervnek a veszélyhelyzettel összefüggő közfeladatai ellátását veszélyeztetné, ez a határidő egy alkalommal további 45 nappal meghosszabbítható. Az igény teljesítésének megtagadásáról, annak indokaival, valamint a jogorvoslati lehetőségekről való tájékoztatással együtt, szintén az igény beérkezését követő 45 napon belül kell írásban vagy elektronikus levélben értesíteni az igénylőt.)

(bírósági jogorvoslat) Amennyiben az adatkezelő az igényt elutasítja vagy határidőben nem teljesíti, illetőleg egyéb okból, például a költségtérítés megalapozottságát (jogalapját) vagy annak mértékét illetően kifogása van, az igénylő bírósághoz fordulhat. Ez a lehetőség akkor is fennáll, ha az igénylő az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítésnek csak összegét vitatja, azaz annak bírósági felülvizsgálatát kezdeményezheti. A per megindítására irányadó 30 napos határidőt az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától kell számítani.

A bíróság az adatkiadási perekben soron kívül jár el, azaz jóval rövidebb határidőn belül döntés születet, mint az általános szabályok szerint zajló polgári perekben. (Az adatigénylés költségeivel kapcsolatos bírósági gyakorlatot lásd a II.h. pontban.) (Az Aarhus Convention Compliance Committee - "ACCC" - joggyakorlatát a költségekkel kapcsolatban lásd a Mellékletben.) (A felszámolható díjjal kapcsolatban lásd még az C-71/14. sz. ügyet a Mellékletben.)

(jogorvoslat a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnál) Az adatigénylő dönthet úgy is, hogy jogorvoslatért inkább a NAIH-hoz fordul. Nyilvánvaló, hogy **a NAIH eljárásának kezdeményezése egyszerűbb és gyorsabb**, hiszen a bíróságot az Infotv. szabályain kívül további bonyolult eljárásjogi szabályok is kötik. Ráadásul, a NAIH vizsgálat után még a bíróság igénybevitelére is mód van. Ha az igény elutasítása, nem teljesítése vagy az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összege miatt az igénylő a NAIH vizsgálatának kezdeményezése érdekében bejelentést tesz, a pert a bejelentés érdemi vizsgálatának elutasításáról, a vizsgálat megszüntetéséről, lezárásáról szóló értesítés kézhezvételét követő 30 napon belül lehet megindítani. A megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait, illetve az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összegének megalapozottságát mindkét eljárás típusban az adatkezelőnek kell bizonyítania. (Az Emberi Jogok Európai Bírósága előtti jogorvoslat lehetőségét lásd a III.2. pontban.) (Az ACCC előtti eljárást lásd a IV.7. pontban.)

³ **Kivételes, átmeneti szabályok a veszélyhelyzetben:** jelen útmutató készítésének időpontjában, a koronavírus világjárvány elleni védekezésre tekintettel kihirdetett veszélyhelyzet időszakában a közérdekű adatok megismerése tekintetében speciális kormányrendelet (a veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről szóló 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet <https://nit.hu/jogszabaly/2020-521-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.) is alkalmazandó, így az érintett pontokban zárójelben utalunk a veszélyhelyzetben irányadó rendelkezésekre.

3.1.2 Az adatok megismerésének korlátai

(az adatnyilvánosság korlátozásának általános megfogalmazása az Infotv.-ben) A közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot - az adatfajták meghatározásával - törvény

- a) honvédelmi érdekből;
- b) nemzetbiztonsági érdekből;
- c) bűncselekmények üldözése vagy megelőzése érdekében;
- d) környezet- vagy természetvédelmi érdekből;
- e) központi pénzügyi vagy devizapolitikai érdekből;
- f) külügyi kapcsolatokra, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatokra tekintettel;
- g) bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel;
- h) a szellemi tulajdonhoz fűződő jogra tekintettel

korlátozhatja.

A legfontosabb ilyen törvény a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény. Ezen kívül számos törvény él a titok meghatározására irányuló felhatalmazással, ezért ismerünk egyebek között adó- és banktitkot, értékpapír titkot, statisztikai titkot, biztosítási titkot, illetőleg egyes szakmákhoz, hivatásokhoz kapcsolódó titokfajtákat, így az orvosi, ügyvédi vagy az egyházi jellegű titkokat.

A legelterjedtebb gazdasági-polgári jogi alapú titokfajta az **üzleti titok**, amelyről az Infotv. és külön jogszabály⁴ is rendelkezik. Üzleti titoknak minősül a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó, titkos, ennél fogva vagyoni értékkel bíró olyan információ, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja. Egy fontos részletkérdés, hogy a törvény kizárja az üzleti titokra való hivatkozás lehetőségét, ha egyszer az adott információ már nyilvános adatbázisokból egyébként is elérhető, hiszen az ilyen korlátozás az adatgazda üzleti érdekeinek többletvédelmet már nem adna. Az is igaz viszont, hogy az adatgazda az ilyen esetekben arra hivatkozással sem tagadhatja meg az információ rendelkezésre bocsátását, hogy az máshonnan elérhető, az igénylő keresse meg ott.

Egy a NAIH előtt panaszolt ügyben egy hulladékgyártó nonproft kft.-nek (a továbbiakban: a Kft.) arra kellett volna választ adnia, hogy 2014-2018 között évente összesen mennyi hulladék érkezett be az egyik fióktelepére, hulladékok fajtái szerint mennyiségi és az egységes környezethasználati engedély által meghatározott pontjai szerinti bontásban. A Kft. szerint az adatigénylő által kért adatok ugyan közérdekből nyilvános adatok, de a Kft. olyan üzleti titkát képezik, amelyek nem esnek az Infotv. 27. § (3) bekezdésének hatálya alá. A NAIH vizsgálatában megállapította, hogy az igényelt adatok elérhetőek az Egységes Hulladékgyártó Információs Rendszerből. Az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény 1. § (1) bekezdése szerint „üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó, titkos - egészben, vagy elemeinek összességéként nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető -, ennél fogva vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja”, üzleti titoknak tehát nem minősülhet olyan adat, amely nyilvánosan elérhető, így a NAIH felszólította a Kft.-t az igényelt adatok kiadására, amelynek a Kft. eleget is tett. (NAIH/2020/434)

Megjegyezzük, hogy a különböző titokfajták meghatározása jogunkban meglehetősen elterjedt, jelenleg ezernél is több különböző jogforrás tartalmazza jogunkban a „titok” szót valamilyen formában. Természetesen ezeknek csak egy kisebb része tartozik az Infotv. fenti nyolc kategóriájába, ennek megfelelően a hozzájuk kapcsolódó törvényi védelem is gyengébb lehet. (Az információ megismerhetősége alóli kivételek megszorító értelmezését, beleértve az üzleti titok joggyakorlatát lásd a II.I. pontban.)

⁴ 2018. évi LIV. törvény az üzleti titok védelméről, <https://njt.hu/jogszabaly/2018-54-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

(a döntés megalapozását szolgáló adat⁵) A jogalkotónak egyensúlyt kellett találnia a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő érdekek és a közigazgatási szervek munkájának zavartalansága, az eljáró hivatalnokok külső befolyástól mentes munkájához fűződő érdekek között. Erre tekintettel a közfeladatot ellátó szerv eljárása során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését - az adat megismeréséhez és másik oldalon a megismerhetőség kizárásához fűződő közérdek súlyának mérlegelésével - az azt kezelő szerv vezetője e határidő letelte előtt is bármikor engedélyezheti. A döntés megalapozását szolgáló adat kivétele és az ezzel szorosan összefüggő belső kommunikáció kivételét a NAIH 2018. évi jelentése is egymás mellett kezelte.

Az egyik lehetséges elutasítási ok, ha az igénylés a hatóságok belső kommunikációjára vonatkozik. Az Egyezményhez készült végrehajtási útmutató⁶ elemzése szerint a „hatóságok azon véleményei, álláspontjai, melyeket egy döntéshozatali eljárásban bocsátanak ki erre vonatkozó jogszabályi kötelezettség alapján, nem tekinthetők a hatóságok belső kommunikációjának. [...] Továbbá onnantól kezdve, hogy a hatóság megoszt egy bizonyos információt harmadik személyekkel, az az információ nem tekinthető belső kommunikációnak.”

A másik hasonló elutasítási indok a döntést megalapozó adatokra vonatkozó nyilvánosságkorlátozás. Ezeket a döntéseket minden esetben körültekintő mérlegelés alapján kell meghozni és az Alkotmánybíróság által több határozatban is lefektetett szempontok alapján indokolni kell – ennek az adatkezelők több ügyben nem tettek eleget. A Duna nagyvízi mederkezelési tervdokumentációjának részét képező önkormányzati vélemény és az UNESCO Világörökség Bizottság részére készült Világörökségi Hatástanulmány nyilvánosságtól való elzárását nem indokolták megfelelően az adatkezelők, így ezekben az esetekben a Hatóság közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog sérelmét állapította meg. (NAIH/2018/7054/2/V)

A döntéseket megalapozó információval kapcsolatban az adatbirtokos szerv vezetőjének mérlegelési jogát befolyásolja, hogy az adott ügy folyamatban van-e még, illetőleg folytatása várható-e vagy sem. A döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény a döntés meghozatalát követően akkor utasítható el, ha az adat további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálja, vagy az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné. (A döntéselőkészítő anyagokra vonatkozó bírósági gyakorlatot lásd a II.d. pontban.)

(a minősített adatok) A közérdekű adatok nyilvánosságának fő szabálya alóli jelentős kivételt a minősített adatok köre jelenti, amelyről külön jogszabály rendelkezik⁷. A minősített adat lehet nemzeti vagy külföldi minősített adat. Minősítéssel csak akkor korlátozható az adat nyilvánossága, ha ez a védelem közérdeket szolgál (ld. az alábbi kimerítő felsorolást).

Minősítéssel védhető közérdek Magyarország

- a) szuverenitása, területi integritása,
- b) alkotmányos rendje,
- c) honvédelmi, nemzetbiztonsági, bűnüldözési és bűnmegelőzési tevékenysége,
- d) igazságszolgáltatási, központi pénzügyi, gazdasági tevékenysége,
- e) külügyi vagy nemzetközi kapcsolatai,
- f) állami szerve illetéktelen külső befolyástól mentes, zavartalan működésének biztosítása [a törvény 5. § (1) bekezdése]

⁵ Ebben a kérdésben lásd még a NAIH NAIH/2017/2408/2/V. számú tájékoztatóját is.

⁶ The Aarhus Convention: An implementation guide

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/Publications/Aarhus_Implementation_Guide_interactive_eng.pdf

⁷ A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény <https://njt.hu/jogszabaly/2009-155-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

A minősítés során a szükségesség és arányosság elve irányadó. Eszerint a közérdekű adat nyilvánosságához fűződő jogot minősítéssel korlátozni csak meghatározott feltételek fennállása esetén lehet. A minősítő a NAIH megkeresésére írásban köteles részletesen megindokolni az adat minősítését, illetve köteles legkésőbb 5 évenként felülvizsgálni a minősített adatot. (A minősített adatokhoz fűződő közérdek és az adatnyilvánossághoz fűződő közérdek összemérése bírósági gyakorlatát lásd a II.j. pontban.) (Az Emberi Jogok Európai Egyezményében foglalt taxatív kivétel listát lásd a III.2. pontban.)

(nem létező vagy nem a megkeresett szerv által kezelt adat) Nyilvánvaló, hogy ha egy hatóságtól vagy más szervtől olyan adatot kérnek, ami nem, vagy abban a formában nem létezik, nem fogja tudni az adatszolgáltatást teljesíteni. Az már a jog egy más területére (polgári jog, szerződések joga) tartozik, hogy adott esetben meg tudnak-e egyezni az adatkérővel az információ előállításáról vagy átalakításáról. Mi a helyzet azonban akkor, ha a kért adat létezik, csak nem annál a szervnél, akitől azt kérték?

A Mátrai Erőmű Zrt. (a továbbiakban: Zrt.) 2019. nyári és 2020. január 15-én jelentett környezetszennyezésére vonatkozó határozatok kiadására vonatkozó adatigényt a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatala (a továbbiakban: Járási Hivatal) elutasította arra hivatkozva, hogy a kért adatok nincsenek a kezelésében, ugyanakkor a bejelentő további tájékoztatást nem kapott. A NAIH felhívta a Járási Hivatal figyelmét a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 12. § (6) bekezdésére: „Ha a megkeresett szerv nem rendelkezik a kért környezeti információval, az információ megismerésre vonatkozó igényt köteles a környezeti információval rendelkező szervnek megküldeni és erről az igénylőt értesíteni vagy tájékoztatni, hogy a kért információt mely környezeti információval rendelkező szervtől igényelheti.” A bejelentő által kért adatok környezeti információknak minősültek a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről szóló 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2. § c) pontja alapján. A bejelentő a Járási Hivatal után még számos szervet megkeresett és a NAIH-hoz is több bejelentést tett. Mindez elkerülhető lett volna, ha a Járási Hivatal eleget tesz tájékoztatási kötelezettségének. (NAIH/2020/4606)

Láthatjuk, hogy a NAIH, összhangban a közigazgatási eljárásunk felépítésével és a rá vonatkozó alapelvekkel, azon az állásponton van, hogy a közigazgatásnak, mint egységes egésznek, összefüggő rendszernek kell az állampolgárokat szolgálni, ezért ha egy környezeti adatigénylési ügyben a kívánt adat nincs a birtokában, akkor köteles a megfelelő szervhez áttenni a megkeresést. Az egységes közigazgatási felelősségi szemléletnek az felel meg, hogy ilyen esetekben az adatigénylés teljesítésére szolgáló határidő az eredeti igénylés beadásától számít. Természetesen a technikai nehézségek objektíven a határidő meghosszabbítását indokoltá tehetik.

3.1.3 Közzétételi szabályzatok

(a szabályzatok tartalma) A közfeladatot ellátó szervek számára az Infotv. kötelezettségként írja elő, hogy az adatkiadási eljárásukra szabályzatot készítsenek és bizonyos adatokat közzé tegyenek. Az elektronikus közzététel, valamint a szabályzat tartalmának részletes szabályait külön jogszabály⁸ tartalmazza.

(a szabályzatok végrehajtása) Általános követelményként ezen szabályzatokkal szemben is érvényesül, hogy rendelkezéseik nem állhatnak ellentétben az Infotv.-ben leírt alapvető szabályokkal. A közfeladatot ellátó szerv köteles vizsgálni az Infotv. végrehajtásával összefüggő kötelezettségeinek teljesítését, e vizsgálat eredményéről évente legalább egy alkalommal átfogó jelentést kell készítenie.

⁸305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról <https://nit.hu/jogszabaly/2005-305-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

3.1.4 A közigazgatási döntések nyilvánossága

(*közigazgatási határozatok hirdetményi közlése*) Az állami szervek általános szervezési, igazgatási munkáján belül elkülönülnek az ügynevezett közigazgatási eljárások, amikor a jogszabályban erre felhatalmazott hatóság döntésével az ügyfél jogát vagy kötelezettségét megállapítja, jogvitáját eldönti, jogsértését megállapítja, tényt, állapotot, adatot igazol vagy nyilvántartást vezet, illetve az ezeket érintő döntését érvényesíti. A közigazgatási eljárásban résztvevő feleken kívül bizonyos esetekben mások is értesülhetnek ezekről a döntésekről.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.)⁹ egyes közzétételi szabályait amiatt érdemes a fenti adatközlési kötelezettségek mellett áttekinteni, mivel bizonyos ügyekben a közigazgatási hatóság köteles a döntéseit közzétenni. Általános szabály, hogy a határozatot a hatóság közli az ügyféllel, továbbá azzal, akire nézve az rendelkezést tartalmaz és az ügyben eljáró szakhatósággal. Egyes esetekben a hatóság hirdetményi úton közli a döntését (pl. ha az ügyfél ismeretlen helyen tartózkodik, a kézbesítés egyéb elháríthatatlan akadályba ütközik).

Ha a döntés nyilvánosságát törvény nem korlátozza, a végleges döntést bárki megismerheti az abban szereplő személyes és minősített adatok kivételével.

(*a hirdetményi kézbesítés speciális esetei*) Az Ákr. mellett bizonyos ügytípusokban további, az általánostól eltérő közlési szabályok érvényesülhetnek. Így például a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyben eljáró hatóság az általa meghozott döntéseket - az eljárás során a személyesen az ügyfélnek szóló végzések kivételével - hirdetményi úton közli.¹⁰

(*a közigazgatási határozatok közhírré tétele*) A hirdetményi közlés mellett bizonyos esetekben a hatósági döntést közhírré tétel útján közlik. Ha az ügyfelek köre pontosan nem megállapítható, vagy ha törvény vagy kormányrendelet azt előírja, a hatóság a döntéséről készült közleményt közhírré teszi. Ilyen esetekben a hatóság a hirdetményt vagy a közleményt a saját hirdetőtábláján, valamint a honlapján helyezi el. (A közigazgatási eljárás és az adatvédelmi jogszabály szerinti eljárás összevetése bírósági gyakorlatát lásd a II.k. pontban.)

3.2 Információhoz való hozzáférés a környezetvédelmi jogban

3.2.1 A környezeti információ

(*áttekintés*) A környezeti adathoz akár igénylés alapján (a hatóság szempontjából az adatszolgáltatás passzív formája), akár kötelező közzététel (aktív forma) útján bárki számára biztosított a hozzáférés. A környezetvédelemmel kapcsolatban számos általános és különös jogszabályt találunk a nyilvánosság információhoz való hozzáféréseinek biztosítása érdekében, s ezek közül csak a jelentősebbeket dolgozzuk fel, aminek révén igyekszünk egy általános képet adni az a környezeti információ hozzáférhetőségéről.

(*az Aarhusi Egyezmény*) A környezeti adatokhoz való hozzáférés és a közösségi részvétel alapvető dokumentuma az Aarhusi Egyezményt kihirdető jogszabályunk¹¹. Az Egyezmény a környezeti demokrácia jogának több évtizedes fejlődését foglalja össze, rendszerezi. Az Egyezménynek Magyarország is részes állama, rendelkezéseinek érvényesülését pedig több európai és hazai jogforrás

⁹ <https://njt.hu/jogszabaly/2016-150-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

¹⁰ 2006. évi LIII. törvény a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről <https://njt.hu/jogszabaly/2006-53-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

¹¹ A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi LXXXI. törvény <https://njt.hu/jogszabaly/2001-81-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

is biztosítja. Az Egyezmény alapvető rendelkezéseit kiemelt fontosságukra tekintettel külön, a IV. fejezetben tárgyaljuk majd.

(a *Környezetvédelmi törvény*) A környezetvédelem kerettörvénye a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.)¹². Az állami szervek, önkormányzatok, valamint a közfeladatot ellátó szervek mindenki számára lehetővé teszik a környezet és az egészség lényeges összefüggéseinek, a környezetkárosító tevékenységek és azok fontosságának megismerését. [Kvt. 12. § (1) bek.]

Mindenkinek joga van tehát a környezeti információkat – mint közérdekű adatokat – megismerni. A környezeti információ pontos definícióját azonban már egy kormányrendelet rögzíti, melyet alább szintén részletesen ismertetünk majd. A környezeti információk köréből kiemelve a Kvt. külön nevesítve egyértelművé teszi, hogy **a környezet állapotára, igénybevételére és használatára vonatkozó adatok a közérdekű adatokra vonatkozó jogszabályok szerint kezelendők** [51. §].

(*környezeti információ fogalma*) A hatóságoktól igényelhető és kötelezően rendelkezésre bocsátandó információ jogszabályi definíciója lényegében meghatározza a hatóságok kötelezettségeit és az állampolgárok jogait ezen a területen. A környezeti információ fogalmát az Aarhusi Egyezmény és annak európai uniós megfelelője, a vonatkozó irányelv végrehajtására szolgáló hazai miniszteri rendelet¹³ határozza meg rendkívül széles körben. (A környezeti adatra vonatkozó bírósági gyakorlatot lásd a II.b. pontban, az Aarhusi Egyezmény vonatkozó rendelkezéseit lásd a IV.3. pontban.)

Milyen adat lehet környezeti információ?

Bármely információ, amely

- a környezetre, illetve a környezeti elemek, azaz a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített környezet állapotára, az ezek közötti kölcsönhatásokra (pl. felszíni és felszín alatti vizek állapota, légszennyezettségi adatok);
- a biológiai sokféleségre és annak összetevőire (pl. invazív fajok elterjedésének adatai, védett növény- és állatfajok populációinak adatai),
- a környezetterhelésre, ideértve a zaj, sugárzás, hulladék, radioaktív hulladék környezetbe történő közvetlen vagy közvetett kibocsátására (pl. szennyező anyagok levegőbe, talajba, felszín alatti vízbe történő kibocsátása)
- környezettel összefüggő intézkedésekre, különösen az azokkal kapcsolatos ágazati politikákra, jogszabályokra, tervek, programokra, megállapodásokra (pl. nemzeti stratégiák, településfejlesztési tervek, turizmusfejlesztési tervek)
- a környezet és a környezeti elemek védelmére hozott intézkedésekre és tevékenységekre (pl. környezeti károk megelőzésére vagy elhárítására tett lépések)
- a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentésekre (pl. miniszteri jelentések a környezet állapotáról)
- a környezetet érintő intézkedések és tevékenységek során használt, költséghatékonysági és más gazdasági elemzésekre és feltevésekre (pl. légszennyező forrás létesítéséhez kapcsolódó költséghatékonysági elemzés)
- az emberi egészség és biztonság állapotára (pl. az élelmiszerlánc szennyeződése) vonatkozik.

¹² <https://njt.hu/jogszabaly/1995-53-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

¹³ A nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről szóló 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet <https://njt.hu/jogszabaly/2005-311-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

A környezetvédelmi információ előállítására nemritkán komoly befektetést és időt igényel, felmerülhet a kérdés, hogy a nyers adathalmaz kiadása mennyiben követelhető meg. A NAIH egy 2019-es állásfoglalása iránymutatást ad ebben a kérdésben.

Egy ügyben azért nem teljesítették a zajmérési adatokra vonatkozó adatigénylést, mert azok még nem voltak kiértékelve. Előfordulhat, hogy a nyers adatok kiértékelése, validálása az eredeti adatoktól eltérő eredményre vezet, de a nyers adatok is környezeti információk, melyek kiadásakor az adatigénylőt tájékoztatni kell a feldolgozás hiányáról. (NAIH/2019/56237)

(az adatszolgáltatásra kötelezettek) A környezeti információval rendelkező szervek alapvetően három csoportba sorolhatók:

- a) **állami szervek** (kivéve a bíróságok és a jogalkotó szervek),
- b) **önkormányzatok** és
- c) a környezethez kapcsolódó kötelezettséget, feladatot teljesítő vagy **közszolgáltatást nyújtó, illetve az egyéb közfeladatot ellátó szervek vagy személyek.**

E szervek, személyek kötelesek:

- a környezet állapotát és annak az emberi egészségre gyakorolt hatását *figyelemmel kísérni*,
- igény esetén a rendelkezésére álló környezeti információt *hozzáférhetővé tenni*, továbbá
- a környezeti információk külön jogszabályban meghatározott körét elektronikusan vagy más módon *közzétenni*.

A környezeti információval rendelkező szerv a fentiekén túl azt is biztosítja az igénylő számára, hogy a környezeti információ megismerésére vonatkozó jogosultságairól tudomást szerezzen, továbbá elősegíti a környezeti információhoz való hozzájutást. (A közszolgáltatást nyújtó szervek értelmezéséről lásd a C-279/12. sz. ügyet az V.4.b. pontban.)

A fentiekén kívül a Kvt. 12. § (9) bekezdése alapján a **környezethasználókat**¹⁴ is terheli adatszolgáltatási kötelezettség. Minden olyan személy, illetve szervezet, akinek, amelynek a tevékenysége a környezetet igénybe veszi, terheli, szennyezi, köteles kérelemre bárkinek tájékoztatást adni. A környezethasználó tájékoztatási kötelezettsége a saját tevékenységével kapcsolatos környezeti információkra terjed ki. E kötelezettség megsértése esetén törvényességi felügyeleti intézkedés kezdeményezhető vele szemben, vagy ahogy az alábbi konkrét ügyben történt a NAIH is felszólítja a környezethasználót a megfelelő adatszolgáltatásra.

A bejelentő a Mátrai Erőmű Zrt.-hez (a továbbiakban: Zrt.) is közérdekű adatigénylést nyújtott be, a Zrt. szerint azonban az igényelt (a Mátrai Erőmű Zrt. által üzemeltetett Őzse-völgyi ipari víztározóból 2019.07.22. és 2020.08.28. között kibocsátott szennyvíz által okozott rendkívüli vízszennyezés miatt bírságot megállapító) határozat nem tartalmaz közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatokat, mivel az adatigénylés időpontjában a Zrt. közpénzekkel nem gazdálkodott, nem volt közfeladatot ellátó szerv és a tulajdonosai között a magyar állam sem közvetlenül, sem közvetve többségi vagy meghatározó befolyással nem rendelkezett, továbbá az adatigénylés időpontjában nem minősült olyan állami szervnek, a környezethez kapcsolódó kötelezettséget, feladatot teljesítő vagy közszolgáltatást nyújtó, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervnek, amelynek a Kvt. 12. § (3) bekezdése alapján igény esetén a rendelkezésére álló környezeti információt hozzáférhetővé kellett tennie. A NAIH megállapította, hogy a Zrt. figyelmen kívül hagyta a környezethasználóknak a Kvt. 12. § (9) bekezdésében lefektetett azon kötelezettségét, amely szerint „A környezethasználó köteles az általa okozott környezetterheléssel, környezet igénybevétellel, valamint környezetveszélyeztetéssel összefüggő adatokról kérelemre bárkinek tájékoztatást adni”. A törvényi indokolás egyértelműen kifejti, hogy „nem csak a közfeladatot

¹⁴Környezethasználó mindenki, aki a környezetet igénybe vevő, terhelő, veszélyeztető, illetőleg szennyező tevékenységet végez, továbbá aki a környezettel kapcsolatban jogokkal rendelkezik, illetve akit kötelezettségek terhelnek. [Kvt. 2. § (2) bek.]

ellátók, hanem a környezetet használók is kötelesek a tájékoztatásra, az adatvédelmi és közigazgatási eljárás szabályaira figyelemmel”. A Zrt. egyértelműen a környezetet igénybe vevő, a környezetet terhelő, illetve a környezetet szennyező tevékenységet folytató környezethasználónak minősül, ezért a NAIH véleménye szerint az igényelt határozatban foglalt adatok közérdekből nyilvános adatok. (NAIH/2020/1819)

(az információszolgáltatás megtagadásának korlátozottsága a környezeti ügyekben) Környezeti információ esetén, ha az környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos, az adatigénylés teljesítését szűkebb körben lehet csak megtagadni. Nem lehet az elutasítás indoka, hogy az igényelt adat személyes adat, üzleti titok, adótitok, fokozottan védett növény vagy állat élőhelyére, kimerülőben lévő természeti erőforrások lelőhelyére, fokozottan védett földtani természeti érték előfordulási helyére vonatkozó adat. Az üzleti titok és ezzel szoros összefüggésben a szellemi alkotások védelméhez való jog ugyanakkor sokszor összeütközésbe kerül a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő érdekekkel. A NAIH következetesen érvényesülő gyakorlata szerint az ilyen esetekben az utóbbiak számára kell elsőbbséget biztosítani.

A kibocsátási értékekkel kapcsolatos egyik ügyben egy budapesti kerületi polgármesteri hivatal által megrendelt akusztikai szakvéleményt igényelt a helyi lakosok egy civil szervezete. A polgármesteri hivatal elutasította az adatigényt arra hivatkozva, hogy az akusztikai szakvélemények záradékai szerint azok „üzleti titkot és szellemi terméket képeznek”, illetve a szerzői jog hatálya alá tartoznak, így a szerzők hozzájárulásához kötik a szakvélemények nyilvánosságát. A Kvt. a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatai közé sorolja a helyi zajvédelmi szabályok megállapítását, a fővárosban a fővárosi kerületi képviselő-testület alkothat rendeletet a helyi zajvédelmi szabályok megállapításáról. A polgármesteri hivatal köteles elemezni, értékelni a környezet állapotát illetékességi területén, és arról évente legalább egyszer tájékoztatni a lakosságot. Az akusztikai szakvélemények elkészítésére a hivatal adott megbízást, a vizsgálat célja a kerület utcái zajszintjének vizsgálata volt és a zaj csökkentésére vonatkozó intézkedési tervre javaslattevés. Az előbbieken alapján az akusztikai szakvélemények közérdekű adatok, mivel egy közfeladatot ellátó szerv kezelésében vannak, e szerv közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkeztek és a szakvéleményekért a megrendelő közpénzből fizetett. Az akusztikai szakvélemények nem csak az Infotv. alapján, hanem a Kvt. szerint is közérdekű adatok. A Kvt. 12. § (2) bekezdése kimondja, hogy „mindenkinek joga van a külön jogszabályban meghatározott környezeti információkat – mint közérdekű adatokat – megismerni”. A 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2. § b) pontja pedig a környezeti információk körébe sorolja a „környezetterhelésre, ideértve a zaj [...] környezetbe történő közvetlen vagy közvetett kibocsátására” vonatkozó információt. A szerzői jogi korlátozással kapcsolatban megjegyzendő, hogy a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) nem korlátozza a szerzői jogi védelem alatt álló művek közérdekű adatként való megismeréséhez fűződő jogot. A 15/A. § csupán az igény teljesítésének módjára enged meg az Infotv.-ben foglaltaktól szigorúbb eljárási szabályokat. A szerzői jogi védelem alatt álló mű közérdekű adatként vagy közérdekből nyilvános adatként való megismerésére irányuló igény, a szerző személyhez fűződő jogainak védelme érdekében, az adatigénylő által kívánt forma és mód helyett – az adatigénylés teljesítésére rendelkezésre álló határidőben – a mű közérdekű adatot vagy közérdekből nyilvános adatot tartalmazó részei megtekintésének lehetővé tételével teljesíthető. A Hatóság a fentiek alapján megállapította, hogy az adatkezelő megsértette a bejelentő közérdekű adatok megismerésére vonatkozó jogát, amikor nem engedett betekintést a bejelentő által igényelt akusztikai szakvéleményeknek a mérési eredményekre és zajterképekre vonatkozó részeibe. A polgármesteri hivatal a felszólítást követően teljesítette az adatigényt. (NAIH/2019/2549)

(Az üzleti titok és az egyes adattípusok közérdekből nyilvánosságának összefüggését lásd a II.g. pontban.)

(a környezeti információ iránti igény pontosítására adott lehetőség) A környezeti adatokhoz való hozzáférés több tekintetben az általános szabályoknál kedvezőbb feltételek mellett történik. Ha az igény

pontosításra szorul, ha az túlzottan általános vagy tartalma alapján a megismerni kívánt környezeti információ nem állapítható meg, erre az igény beérkezésétől számított 5 napon belül kell felhívni az igénylőt. Ezzel a környezeti adat kezelője és az adatigénylő között egyfajta párbeszéd, együttműködés alakul ki. (A részleges adatkiadásra vonatkozó bírósági gyakorlatot lásd a II.i. pontban.)

(a hatóságok aktív információszolgáltatási kötelezettsége) A Kvt. célja, hogy ne csak az információ, hanem az azzal rendelkező szerv vagy személy azonosításra alkalmas adatai, és az általa tárolt vagy rendelkezésére álló információk felsorolása is hozzáférhetőek legyenek. A környezeti információval rendelkező szerv bizonyos dokumentumokat, információkat közzé tesz a nyilvánosság számára. A környezeti információval rendelkező szerv a környezeti információt lehetőség szerint elektronikus adatbázisokban tartja nyilván és az internetes honlapján is megjeleníti, a megjelenített adatokat pedig szükség szerint frissíti.

Milyen környezeti adatok közzététele kötelező?

A környezeti információval rendelkező szerv köteles közzétenni:

- a nemzetközi szerződések, jogszabályok, ideértve az Európai Közösségi jogi aktusokat, valamint ezek végrehajtásáról szóló jelentéseket;
- a környezettel kapcsolatos ágazati politikákat, stratégiákat, terveket és programokat, valamint ezek végrehajtásáról szóló jelentéseket;
- a környezetállapot-jelentéseket;
- a környezetre hatást gyakorló vagy valószínűleg hatást gyakorló tevékenységek eseti vagy folyamatos megfigyeléséből származó adatokat;
- a környezeti elemekre vonatkozó környezeti hatástanulmányokat és kockázatelemzéseket;
- az adott szerv birtokában levő vagy a számára tárolt környezeti információk jegyzékét;
- minden olyan közigazgatási hatósági határozatot, valamint környezetvédelmi hatósági szerződést, amelynek végrehajtása jelentős környezeti hatással jár;
- az emberi egészséget vagy a környezetet erő közvetlen fenyegetés esetén a birtokában lévő vagy számára tárolt környezeti információt az érintett lakosság számára (azonnal és késedelem nélkül).

(a környezetállapot adatok) Az aktív információszolgáltatás alapja a megfelelő környezetállapotú adatok rendelkezésre állása és hozzáférhetősége. A miniszter évente jelentést terjeszt a Kormány elé az ország környezeti állapotának alakulásáról. A lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de szintén legalább évente tájékoztatja a lakosságot. A környezet állapotának és használatának figyelemmel kísérésére, igénybevételi és terhelési adatainak mérésére, gyűjtésére, feldolgozására és nyilvántartására a miniszter mérő-, észlelő-, ellenőrző (monitoring) hálózatot, **Országos Környezetvédelmi Információs Rendszert** („OKIR”) létesít és működtet. A környezeti információk nyilvánosság részére való széles körű rendelkezésre bocsátása céljából az OKIR interneten elérhető, nyilvános információs felülettel rendelkezik (<http://web.okir.hu/hu/>). A publikus felület, illetve az itt tárolt adat bárki számára korlátozás- és térítésmentesen hozzáférhető, megismerhető. E felületen

- a környezet és annak elemei állapotával,
- a környezet igénybevételeivel, használatával, terhelésével, szennyezettségével, károsodásával,
- a környezetre hatást gyakorló tevékenységekkel és létesítményekkel, és
- a környezet- és természetvédelmi szempontból jelentős objektumokkal

Adatszolgáltatási mátrix, avagy ki kicsoda az információs szabadság terén – A környezeti adatokhoz való hozzáférés szabályozása és gyakorlata

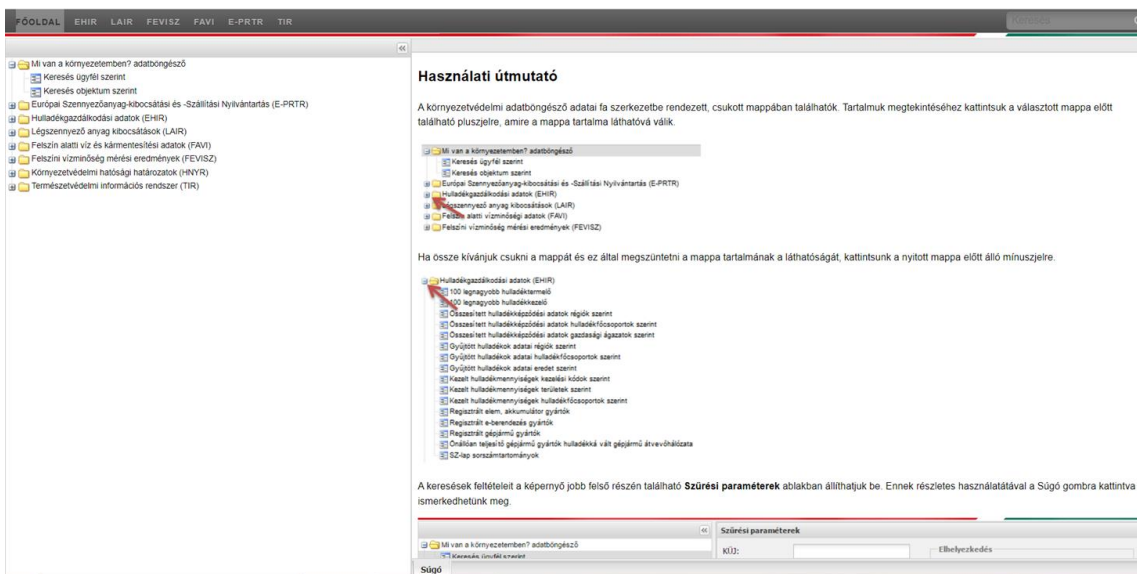
kapcsolatos környezeti információkat kell közzétenni (Kvt. 51/A. § (2) bekezdés). (Az Aarhusi Egyezmény vonatkozó szabályait lásd a IV.4. fejezetben.)

3.2.1.1 OKIR - Mi van a környezetemben? adatbongésző használata

Ez a rendszer elsődlegesen a környezetvédelmi hatóságok (megyei kormányhivatalok, a főváros területén a Pest Megyei Kormányhivatal) felé adatszolgáltatásra kötelezett természetes, illetve jogi személyek adatszolgáltatásaira épül, ezeket az adatokat teszi elérhetővé, kereshetővé a nyilvánosság számára. A kötelező adatszolgáltatásokon túl az adatbázisnak részét képezik a hatósági közigazgatási munka, a hatósági ellenőrzések eredményeként rendelkezésre álló adatok, valamint a különböző mérőállomásokról származó adatok is. Az adatbongészővel ügyfél és objektum alapján is kereshetünk.

- **Ügyfél szerinti keresés** esetében több szűrési paraméter közül is választhatunk a lekérdezés indításához, ezek lehetnek a környezethasználóhoz kapcsolódó adatok, mint a neve, KSH száma, KÜJ azonosítója (Környezetvédelmi Ügyfél Jel) vagy tevékenységének TEÁOR száma, de indítható lekérdezés akár egy település nevének megadásával is.
- **Objektum szerinti keresés** esetében környezetvédelmi objektum alatt minden esetben egy területet, helyhez kötött létesítményt, építményt, engedélyköteles tevékenység végzésének helyét kell érteni, ami általában a telephely. Ebben az esetben is több szűrési paraméter közül lehet választani, KTJ szám (Környezetvédelmi Területi Jel), az objektum neve, besorolásának jellege (besorolatlan, objektum vagy telephely), valamint a szakterület megjelölésével.

A keresési feltételeknek megfelelő objektumokat táblázatos formában mutatja a felület. Az egyes találatokat térképen is meg lehet jeleníteni, majd egy objektum kiválasztása után, az információ ikonra kattintva lehetőség van az adott objektumról a rendszerben nyilvántartott adatokat lekérdezni. A lekérdezhető adatok magukba foglalják az objektumok és a hozzá tartozó ügyfelek alapadatait, többek között a légszennyezőanyag, szennyvíz kibocsátásokat, a keletkezett, átadott, átvett vagy kezelt hulladékmennyiségeket, valamint a kapcsolódó környezetvédelmi hatósági határozatokat.

Az OKIR részét képezik az alábbi ún. szakrendszerei modulok:

- Hulladékgazdálkodás (EHIR - Elektronikus Hulladékgazdálkodási Információs Rendszermodul)
- Levegőtisztaság-védelem (LAIR - Levegőtisztaság-védelmi Információs Rendszermodul)
- Felszíni Vízvédelem (FEVISZ - Felszíni Vízhőmérséklet Szakterületi Rendszermodul)
- Felszín alatti víz- és földtani közeg védelem (FAVI - Felszín alatti víz és földtani közeg Információs Rendszermodul)
- Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és -Szállítási Nyilvántartás (E-PRTR - Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és -szállítási Nyilvántartás)
- Természetvédelem (TIR - Természetvédelmi Információs Rendszer)
- Környezetvédelmi hatósági határozatok (HNYR – Hatósági Nyilvántartó Rendszermodul)

Az egyes modulokon belül a fent leírtakhoz hasonló módon indíthatók keresések a különféle szempontok szerint összesített adatok körében, így például éves összesítések, területi összesítések, legnagyobb kibocsátók, hulladéktermelők, hulladékkezelők adatai között. *Természetvédelmi adatok* két különböző modulon keresztül is elérhetőek, létezik egy interaktív térképi felület és egy adatkereső. Az interaktív térképi felület mindenekelőtt felhívja a figyelmet arra, hogy az itt elérhető adatok csak tájékoztató jellegűek, a nemzeti park igazgatóságok, illetőleg a természetvédelemért felelős Agrárminisztérium rendelkezik a hiteles adatokkal. Ezen a felületen a TIR térképein megtekinthetők, kereshetők a különféle természetvédelmi védettséggel rendelkező területek. Az egyes színes jelölésekre vagy a képernyő baloldalán felül az információs ikonra kattintva megjelennek egy táblázatban az adott területre vonatkozó releváns adatok. Az adatkereső segítségével az OKIR felületén (1) Védett területek és objektumok, (2) Natura 2000 területek és (3) Fajok előfordulási helyei kategóriákon belül indíthatók lekérdezések.

A *Hatósági Nyilvántartó Rendszermodul* két részből áll, egyik a Környezetvédelmi hatósági határozatok, másik a Hulladékgazdálkodási engedélyek. A lekérdezővel csak azok a határozatok érhetőek el, amelyek már jogerősek és hatályosak, vagy érvényességük 90 napnál nem régebben járt le. A hatályukat veszített határozatok automatikusan kikerülnek a lekérdezhető határozatok köréből.

3.2.2 Környezeti adatok nyilvánossága egyes környezetvédelmi eljárásokban

(*különböző szintű környezeti hatásvizsgálati eljárások*) A környezetvédelmi jog legfontosabb jogintézményei a környezeti hatásvizsgálatok, amelyek az elővigyázatosság és a megelőzés elveit szolgálják. A hatásvizsgálati jogintézmény nagyon elterjedt, alkalmazzák különböző tervek, programok vonatkozásában (stratégiai környezeti vizsgálat - "SKV") és egyedi beruházási tervek környezeti hatásainak a vizsgálatára (környezeti hatásvizsgálat - "KHV") is.

(*a stratégiai környezeti vizsgálat során szolgáltatott információ*) Az SKV lefolytatása során, de már annak az előzetes vizsgálati eljárása kapcsán is nagy jelentőséggel bír, hogy milyen információk milyen időponttól állnak az érintett nyilvánosság rendelkezésére. Az „érintett nyilvánosság” jelenti a nyilvánosság azon részét, amelyet a környezeti döntéshozatal befolyásol, vagy valószínűleg befolyásol, vagy ahhoz érdeke fűződik; jelen meghatározásban a környezet védelmét elősegítő és a nemzeti jogban foglalt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezeteket érdekelt szervezeteknek kell tekinteni. Kormányrendelet¹⁵ (az SKVr.) tartalmazza a nyilvános információk körét és a nyilvánosságra hozatal kötelezettjeit az SKV során. Az SKV előzetes vizsgálati eljárásában dől el, hogy egy adott terv vagy program, amely jogszabály alapján nem feltétlenül tartozik az SKV-köteles tervek közé, jelentős hatással lesz-e a környezetre, s emiatt szükség van-e a teljes vizsgálat lefolytatására. A döntést ebben a kérdésben - ellentétben a környezeti hatásvizsgálati eljárással (ld. lentebb) - a terv kidolgozója hozza meg, s a hivatalos értesítőjében vagy más, a nyilvánosság tájékoztatására alkalmas egyéb módon,

¹⁵ Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet <https://njt.hu/jogszabaly/2005-2-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

továbbá, ha van honlapja, azon is nyilvánosságra hozza döntését és annak indokait, továbbá, ha a környezet védelméért felelős szervek véleményétől eltérően úgy döntött, hogy a környezeti vizsgálat nem szükséges, az eltérés tényét is.

Az SKV-k során az érintett nyilvánosság körébe tartozik minden a természetes személy, jogi személy, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amelyre a környezeti vizsgálatköteles tervről, illetve programról való döntés kihat vagy kihat, valamint amely a döntésben érdekelt, különösen az olyan környezetvédelmi vagy más civil szervezet, amelynek tevékenységi körét a környezeti vizsgálatköteles tervről, illetve programról való döntés érinti, továbbá amelyet jogszabály vagy a terv, illetve program kidolgozása során a kidolgozó egyébként érintettnek minősít. [SKVr. 2. § (1) bek.]

Milyen tervekhez készül SKV?

- Területi tervek
- A település egészére készülő településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv
- Nemzeti Fejlesztési Terv
- A Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai
- Országos, területi hulladékgazdálkodási tervek
- Agrárpolitikai tervek
- Vízgazdálkodás országos koncepciója és a nemzeti programok
- Vízyűjtő gazdálkodási terv
- Országos, helyi közúthálózat fejlesztési terv
- A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás, energetika, ipar, szállítás, közlekedés, hulladékgazdálkodás, vízgazdálkodás, elektronikus hírközlés, idegenforgalom számára készülő tervek
- Minden olyan terv, amely jelentős káros hatással lehet Natura 2000 területre vagy a vizekre

Hol található meg az SKV dokumentációja?

Amikor elkészül a környezeti értékelés, annak nyilvánosságra hozatala fő szabály szerint legalább egy országos napi vagy helyi lapban való tájékoztatással történik. Ha az érintett nyilvánosság csak egy településrészre korlátozódik, ott elégséges a helyben szokásos nyilvánosságra hozatal is. Ha a terv vagy program kidolgozójának van honlapja, a tájékoztatást azon is nyilvánosságra kell hozni. Az érintett nyilvánosság észrevételeinek kikéréséhez a nyilvánosságra hozatalon kívül más tájékoztatási mód is alkalmazható. Az adott terv, illetve program elfogadása után az elfogadó közigazgatási szerv biztosítja a tervhez, illetve programhoz való nyilvános hozzáférést. A kivételeket rendkívül szűk körben határozta meg az európai és ennek nyomán a hazai jogalkotó: egyes adatok nyilvánosságra hozatala egyedül honvédelmi okokból korlátozható. (Az információszolgáltatási kötelezettséget a SEA Irányelvben lásd az V.3.a. pontban.)

Ha az adott tervnek vagy programnak van saját honlapja (pl. Halászati Operatív Program esetében a <https://halaszat.kormany.hu/hop-strategiai-kornyezeti-vizsgalat> vagy a III. Vízyűjtő-Gazdálkodási Tervnél a <https://vizeink.hu/vizgyujto-gazdalkodasi-terv-2019-2021/vgt3-skv/>) az SKV teljes anyaga ezen keresztül elérhető.

Problematikusabb azonban, ha egy elfogadott terv vagy program kapcsán nem található az SKV vagy amiatt, mert nem hozták nyilvánosságra vagy mert el sem készült. Ilyen esetben az adott terv kidolgozóját kell adatigényléssel megkeresni, rákérdezve az SKV menetére, dokumentumaira és annak elérhetőségére.

(*hatásvizsgálat egyedi ügyekben*) A környezetvédelmi célú engedélyezési eljárások között kiemelkedő szerepe van az ún. hatásvizsgálat-típusú engedélyeknek. Ezen eljárások során a környezetvédelmi hatóság (megyei kormányhivatal) egy tervezett létesítmény, illetve tevékenység várható környezeti hatásait vizsgálja, majd dönt arról, hogy megvalósítható-e az adott beruházás, illetőleg milyen környezetvédelmi követelmények teljesítése szükséges a létesítés, majd a működtetés során. Kormányrendelet¹⁶ (a KHVr.) biztosítja a nyilvánosságot és a környezeti adatokhoz való hozzáférést. Az előzetes vizsgálat, az előzetes konzultáció, a környezeti hatásvizsgálati eljárás (KHV) és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás (EKHE) esetében a jogszabály hasonló követelményeket támaszt a nyilvánosság megfelelő tájékoztatása érdekében.

(*adatszolgáltatás a hatásvizsgálat előkészítő szakaszaiban*) E követelmények közül elsőként említendő az eljárás megindításáról szóló közlemény közzététele. A kérelem és a vizsgálati dokumentáció benyújtását követően a környezetvédelmi hatóság – ha a tevékenység nem esik katonai titokvédelem alá (megjegyzendő, hogy ez jelenleg általánosan használt honvédelmi vagy nemzetbiztonsági érdeket sértő adatfajta körébe tartozó adat lehet) – hivatalában, valamint honlapján közhírré teszi a kérelem legfontosabb adatait.

Hol található hirdetmények a KHV és az EKHE eljárásokról?

- Hirdetmények központi oldala: <https://hirdetmenyek.magyarorszag.hu/>
- Az egyes megyei kormányhivatali honlapok: <https://www.kormanyhivatal.hu/hu> (ezen belül a „Dokumentumok”, „Hirdetmények” vagy „Környezetvédelmi igazgatási feladatok” címszavak alatt érdemes keresni.
- Az érintett önkormányzat honlapja, hirdetőtáblája

Milyen adatok szerepelnek a hirdetményben?

- a közvetlen hatásterület vélelmezett határai az érintett települések megnevezésével (előzetes vizsgálat, illetve előzetes konzultáció esetében),
- felhívás arra, hogy miként lehet észrevételt tenni,
- tájékoztatás arról, hogy milyen döntéseket hozhat a környezetvédelmi hatóság
- a dokumentáció elérési helyére vonatkozó tájékoztatás,
- az eljárás megindításának napja és az ügyintézési határidő, az ügyintéző neve és hivatali elérhetősége

(*adatszolgáltatás a részletes vizsgálati szakaszban*) A környezetvédelmi hatóság a szakhatósági állásfoglalásokba és az általa kért szakértői véleményekbe, továbbá a hiánypótlásul készült dokumentációba való betekintést is lehetővé teszi az érintett nyilvánosság számára. Azokat az információkat, amelyek a döntéshozatalhoz szükségesek, de amelyek csak a nyilvánosság közlemény útján történő tájékoztatása után váltak ismertté, elérhetővé kell tenni az érintett nyilvánosság számára. (A hatásvizsgálati eljárásban az információhoz való hozzáférés és a hatástanulmánnyal kapcsolatos szerzői jogok közötti összefüggést lásd a IV.7.c. pontban leírt ACCC jogesetben.)

(*adatszolgáltatás az EKHE eljárásokban*) A hatásvizsgálati eljárással rokon jogintézmény az egységes környezethasználati engedélyezési (EKHE) eljárás, ahol az egyedi környezeti hatásvizsgálathoz képest még egy fokkal részletesebben megvizsgálják a jelentős környezeti hatással járó tervezett létesítmények technikai, technológiai feltételeit környezetvédelmi szempontok alapján. Az EKHE esetében a környezethasználónak az engedély iránti kérelemhez, illetve a felülvizsgálati dokumentációhoz csatolnia kell az abban foglaltak nyilvánosságra hozatalára alkalmas közérthető

¹⁶ A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet <https://njt.hu/jogszabaly/2005-314-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

összefoglalót. A közérthető összefoglaló ismerteti a tevékenységet, a technológiát, a hatásterületet, a tevékenység várható kibocsátásait és ezek környezetre, emberi egészségre gyakorolt hatásait, a megelőző intézkedéseket.

A környezetvédelmi hatóság (megyei kormányhivatal) a közlemény közzétételével egyidejűleg a tevékenység telepítési helye szerinti, valamint a feltételezhetően érintett, szomszédos települések jegyzőinek is megküldi a közleményt a mellékleteivel együtt. A jegyző gondoskodik a közlemény közhírré tételéről.

(az üzleti titok védelme a hatósági eljárásokban) Ha a környezeti hatástanulmány vagy az egységes környezethasználati engedélyezési dokumentáció minősített adatot vagy üzleti titoknak minősülő adatot tartalmaz, akkor azokat a kérelemhez külön iratban kell csatolni. Az eljárás során a környezetvédelmi hatóság gondoskodik arról, hogy a titok jogosulatlan személy számára ne váljon megismerhetővé. A titokra a nyilvánosságra hozatal szabályai nem vonatkoznak. Ezeket a szabályokat természetesen az Aarhusi Egyezményben, a környezeti adatok hozzáféréséről szóló európai irányelvben és a vonatkozó, már hivatkozott, ezeket végrehajtó hazai kormányrendeletben foglaltakkal összhangban kell alkalmazni, azaz az üzleti titok védelme nem eredményezheti a nyilvánosságnak a környezeti adatokhoz való maradéktalan hozzáféréshez fűződő érdek sérelmét.

(a hatóság, a beruházó és a helyi közösségek közötti közvetlen eszmecsere) A környezeti demokrácia érvényesülésének kiemelt területe a közmeghallgatás intézménye. Az a tény, hogy a környezetvédelmi hatósági ügyek a tervezett tevékenység, beruházás, létesítmény hatásterületén élő, működő valamennyi személy jogos érdekeit érintik, szükségessé teszi annak biztosítását, hogy az eljárás megindításáról tudomást szerezzenek, észrevételeiket megtehessek, ügyféli jogait gyakorolhassák. A Kvt. ezért a környezetvédelmi engedélyhez kötött létesítmények, tevékenységek engedélyezési eljárása során (környezeti hatásvizsgálati eljárás) kötelezővé teszi a nyilvánosság bevonásával történő tárgyalás, közmeghallgatás megtartását. Az előzetes vizsgálati eljárásban és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásban a közmeghallgatás tartásáról az eljáró hatóság dönt. A környezetvédelmi hatóság a közmeghallgatásra vonatkozó adatokat - legalább harminc nappal korábban - közhírré teszi, valamint azokat közhírré tétel érdekében megküldi az eljárásban részt vevő önkormányzatok jegyzőinek. Közmeghallgatás tartása esetén, a hatóság a közmeghallgatásról hangfelvételt, videófelvételt vagy írásos jegyzőkönyvet készít, és azt elektronikus úton közzéteszi.

(a nyilvánosság széles körű tájékoztatása a hatásvizsgálati eljárásban) Az eljárás megindításáról szóló közlemény közhírré tétele és a közmeghallgatás jogintézménye mellett a hatóság döntésének, illetőleg véleményének nyilvánosságára vonatkozó jogszabályi rendelkezések is a lakosság tájékoztatását, információs jogainak érvényesülését szolgálják. A környezetvédelmi hatóság az *előzetes vizsgálati eljárásban*, a *hatásvizsgálatai eljárásban* hozott határozatot, valamint az *egységes környezethasználati engedélyről* szóló közleményt megküldi az eljárásban részt vett önkormányzatok jegyzőinek, akik gondoskodnak a határozat teljes szövegének közhírré tételéről. Az említett engedélyezési eljárásokban a környezetvédelmi hatóság a hivatalos honlapján is közhírré teszi határozatát. Előzetes konzultáció esetében a környezetvédelmi hatóság az eljárást lezáró véleményének közzétételéről szintén a honlapján gondoskodik. A környezetvédelmi hatóság a véleményről közleményt készít, amelyet megküld az érintett önkormányzatok jegyzőinek, ők gondoskodnak a közlemény helyben szokásos módon történő közzétételéről.

(hatásvizsgálatai eljárás már működő létesítmények esetén) Környezetvédelmi felülvizsgálatra akkor kerül sor, ha a szükséges hatásvizsgálatai eljárást nem folytatták le, vagy lefolytatták, de a környezetvédelmi engedély érvényességi ideje lejárt, vagy a létesítmény nem teljesíti a környezetvédelmi feltételeket. A nyilvánosság tájékoztatása, továbbá véleményének megismerése érdekében a környezetvédelmi felülvizsgálatai eljárásban is kötelező közmeghallgatást tartani, ha a környezethasználó nem kérelmezett előzetes vizsgálatot, továbbá a környezeti hatásvizsgálatai vagy az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységet környezetvédelmi

engedély vagy egységes környezethasználati engedély nélkül kezdett meg vagy folytat. (Az információszolgáltatási kötelezettséget az EU hatásvizsgálati irányelvében lásd az V.3.b. pontban.)

Gyakori eset, hogy a lakosság zöme akkor szembesül azzal, hogy a lakókörnyezetében például egy jelentős ipari létesítmény valósul meg, amikor az építési tevékenységek megkezdődnek vagy az akár már működik is. Ekkor a legelső és legfontosabb lépés, hogy a helyi illetékes környezetvédelmi hatóságtól, azaz a megyei kormányhivaltól adatot kell kérni arról, hogy az érintett ingatlanon ki és milyen tevékenységet fog végezni vagy végez. Rá kell kérdezni, hogy a környezethasználati engedélyezés megtörtént-e, s amennyiben igen, úgy az engedély másolatát is érdemes kikérni. Azonban ebben a szakaszban, azaz, ha már végleges engedéllyel rendelkezik a környezethasználó, jóval nehezebb érdemben fellépni, mint ha ez az engedélyezési eljárás során történik. A hatásvizsgálati eljárások során akár a közmeghallgatáson felszólalás vagy írásbeli észrevétel benyújtása útján hatékonyabban gyakorolható a részvétel joga, mint utólag.

3.2.3 Környezeti információk megismerhetősége a környezetvédelem ágazati szabályaiban

3.2.3.1 Levegővédelem

(immissziós adatok) A levegő minőségére vonatkozó információk nyilvánosságát a Kvt. mellett a levegővédelmi kormányrendelet¹⁷ ("Lvr.") is garantálja. Magyarország területén az országos légszennyezettség értékelése érdekében a levegőterheltségi szintet és a légszennyezettségi határértékek betartását az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat vizsgálja. Az OLM által mért levegőterheltségi adatok interneten keresztül történő elérhetőségét, és a nyilvánosság folyamatos tájékoztatását, a környezetvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium honlap biztosítja: <https://legszenyezettség.met.hu/>. A levegőterheltségi szintet átlagértékek mutatják be. A tájékoztatás szennyezőanyagokként a határértékeket, a célértékeket, a tájékoztatási és riasztási küszöbértékeket, és a túllépéseket, továbbá az egyes légszennyező anyagok emberi egészségre, illetve a természetes környezetre gyakorolt hatásait tartalmazza.

(a levegőminőségi adatok aktív szolgáltatása) A környezetvédelemért felelős miniszter a kormányzati honlapon közzéteszi továbbá az emisszió katasztereket, légszennyezőanyag kibocsátás-előrejelzéseket, jelentéseket és a levegőterhelés ökoszisztémára gyakorolt hatásainak nyomon követéséhez kapcsolódó jelentéseket és információkat.

(a levegőminőségi tervezéssel kapcsolatos tájékoztatás) A területi környezetvédelmi hatóság (megyei kormányhivatal) a levegőminőségi terv elkészítése, módosítása és felülvizsgálata során a tervezeteket közzéteszi a saját hirdetőtábláján és honlapján, valamint kezdeményezi az érintett települési önkormányzat polgármesteri hivatalának hirdetőtábláján és a környezetvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium honlapján való közzétételét. A tervezetet a hirdetőtáblán legalább 30 napra kell elhelyezni. A tájékoztatás tartalmazza:

- a levegőminőségi terv módosításának, vagy felülvizsgálatának tervezetét;
- felhívást arra vonatkozóan, hogy a levegőminőségi terv, annak módosítása, vagy felülvizsgálata tervezetére az érintett nyilvánosság véleményét, észrevételt tehet;
- azon területi környezetvédelmi hatóság megnevezését, ahová a tervezetre vonatkozó vélemények, észrevételek benyújthatók;

¹⁷ A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2010-306-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

- a tervezetre vonatkozó vélemények, észrevételek benyújtására nyitva álló határidőt. (Lvr. 16. § (2) bekezdés)

(visszajelzés a közösségi részvétel eredményeiről) A területi környezetvédelmi hatóság, a megyei kormányhivatal a levegőminőségi terv, valamint annak módosítása, illetőleg felülvizsgálata elfogadása előtt az érintett nyilvánosság által határidőben tett véleményeket, észrevételeket - tekintettel a környezetvédelmi érdekekre - kellő mértékben figyelembe veszi. A figyelembe vett véleményekről, észrevételekről, vagy figyelmen kívül hagyásuk esetén annak indokairól a hatóság szintén tájékoztatja az érintett nyilvánosságot. Egyúttal közzéteszi az elfogadott levegőminőségi tervet, és az elfogadás alapjául szolgáló indokokat.

(az országos szintű tervvel kapcsolatos tájékoztatás) Az országos légszennyezőanyag kibocsátás-csökkentési kötelezettség teljesítése érdekében a Kormány Országos Levegőterhelés-csökkentési Programot fogad el. Ennek folyamatában a környezetvédelemért felelős miniszter a levegőminőségi tervnél leírtakhoz hasonlóan jár el, közzéteszi a kormányzati honlapon a Program tervezetét, az észrevételek benyújtásának módját, határidejét, majd a figyelembe vett észrevételekről vagy figyelmen kívül hagyásuk esetén annak indokairól szóló tájékoztatást, illetőleg szintén a honlapon nyilvánosságra hozza a Programot és annak módosított változatait. A levegőterheltségi szint vizsgálata alapján a határértékek, a célértékek, a hosszú távú célkitűzések értékei, a tájékoztatási küszöbértékek és a riasztási küszöbértékek túllépéséről, azok valószínűsíthető okairól és hatásairól a miniszter éves levegőminőségi értékelést készít, melyet honlapján október 1-jéig közzétesz. <https://legszenyezettseg.met.hu/kibocsatas/hivatalos-jelentesek>

(szmogkészültséggel és szmogriadóval kapcsolatos tájékoztatás) A levegőminőséggel kapcsolatos információszolgáltatás kiemelt területe a városi légszennyezés veszélyes mértékéhez kapcsolódik. Az ilyen esetekben a tájékoztatásnak kiemelten intenzívnak és aktívnak kell lennie annak érdekében, hogy a veszélyről lehetőleg minden érdekelt tudomást szerezzen, különös tekintettel az életkoruk vagy alapbetegségük miatt érintett társadalmi csoportokra. Az egyes légszennyező anyagokkal kapcsolatos tájékoztatási és riasztási küszöbértékeket, valamint ezzel összefüggésben a nyilvánosság tájékoztatásának szabályait egy külön jogszabály¹⁸ tartalmazza. E szerint a tájékoztatási küszöbérték három egymást követő óra során észlelt túllépése esetén a lakosságot tájékoztatni kell.

(klímavédelmi tájékoztatás) A levegővédelem körében említendő az üvegházhatású gázokkal kapcsolatos alábbi rendelkezés is. Az ÜHG-egységek kereskedelmével kapcsolatos adatok¹⁹, így különösen

- a) a kiadott kibocsátási engedélyekre,
- b) a hitelesített kibocsátási jelentésekre és a hitelesítő kapcsolódó jelentésére,
- c) a kiosztási határozatokra,
- d) az e törvény alapján alkalmazott jogkövetkezményekre, valamint
- e) az e törvény szerinti nemzetközi jelentésekre

vonatkozó adatok környezeti információnak minősülnek. Amennyiben az üzemeltető vagy a légi jármű üzemeltető a jelentési vagy hitelesítési kötelezettségének, vagy az ÜHG-egységek visszaadására irányuló kötelezettségének részben vagy egészben nem tesz eleget, a hatóság az üzemeltető vagy a légi jármű üzemeltető nevét és a köteleességszegés tényét honlapján nyilvánosságra hozza. (Az EU levegővédelemmel kapcsolatos információszolgáltatási szabályait lásd az V.3.e. pontban.)

¹⁸ A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2011-4-20-2Y>, letöltés ideje: 2022. február 12.

¹⁹ Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről szóló 2012. évi CCXVII. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/2012-217-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

Mit égetnek a szomszédban?

A levegővédelem területéhez kapcsolódóan a lakosság részéről leggyakrabban a szomszédban történő kerti, háztartási hulladék égetésével kapcsolatos panaszok nyomán merül fel a jogi úton történő igényérvényesítés lehetősége. Annak eldöntéséhez, hogy jogszerű-e ez a cselekedet jogszabályok megismerése szükséges. Nyílt téren semmilyen hulladék nem égethető, háztartási berendezésben csak a háztartásban keletkező papírhulladékot és veszélyesnek nem minősülő, kezeletlen fahulladékot szabad elégetni. Az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása kizárólag a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályozás idejére a települési önkormányzatok hatáskörébe tartozik, így a települési önkormányzatok honlapján rendszerint elérhető helyi rendelet ismerete szükséges annak megítéléséhez, hogy jogszerű-e a zöldhulladék égetés az adott területen.

3.2.3.2 Természetvédelem

(hozzáférés jelenlegi és jövőbeni természeti adatokhoz) A természet védelmével kapcsolatos egységes, a nemzetközi követelményeknek is megfelelő információs rendszert (TIR) a miniszter az OKIR önálló részeként működteti a Természetvédelmi törvény rendelkezéseinek megfelelően²⁰. <http://web.okir.hu/hu/tir> (ld. 2.2.1.1. pont alatt részletesen) A Természetvédelmi törvényhez szorosan kapcsolódik a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállításáról szóló törvény²¹, melynek tárgyunk szempontjából lényegi kérdése, hogy a törvény hatálya alá tartozó, védelemre tervezett természeti területekről a nemzeti park igazgatóság megkeresésre köteles tájékoztatást adni. Ennek nyilvánvalóan egyrészt a környezetvédelmi szakmai és civil körök számára van jelentősége, másrészt azoknak a befektetőknek vagy más magánszemélyeknek, akiknek érdekeit az adott területet érintő használati korlátozások érinthetik. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az itt megjelölt környezeti adatok igényléséhez bármilyen érdekeltséget bizonyítani kellene vagy akárcsak fel kellene tüntetni – ezt az Aarhusi Egyezmény és végrehajtó szabályai kizárják. Külön miniszteri rendelet²² biztosítja, hogy a védett természeti területek törzskönyvét az Infotv. alapján - az ott meghatározott kivételekkel - bárki megismerheti, kérelemre megtekintheti, tartalmáról feljegyzést készíthet, illetve másolatot kérhet.

(az érzékeny természeti területekkel kapcsolatos információs szolgáltatás) A természetvédelemhez kapcsolódnak az érzékeny természeti területek (ÉTT).²³ Ilyen terület létesítésére bárki tehet javaslatot az illetékes nemzeti park igazgatóságnak. A javaslat alapján az igazgatóság elvégzi az ÉTT megvalósíthatósági elemzését és a létesítési eljárás megkezdéséről az igazgatóság tájékoztatja az érintett ingatlanok tulajdonosait (vagyonkezelőit), valamint a nyilvánosságot hirdetményi úton, az igazgatóság útján, illetve a helyben szokásos módon.

²⁰ A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/1996-53-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

²¹ 1995. évi XCIII. törvény a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállításáról, <http://njt.hu/jogszabaly/1995-93-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

²² A védett természeti területek és értékek nyilvántartásáról szóló 13/1997. (V. 28.) KTM rendelet, <http://njt.hu/jogszabaly/1997-13-20-6D>, letöltés ideje: 2022. február 12.

²³ 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról, <https://njt.hu/jogszabaly/2002-2-20-66>, letöltés ideje: 2022. február 12.

(a *Natura 2000-es területekkel kapcsolatos tájékoztatás*) Az EU madárvédelmi és élőhelyvédelmi irányelvében előírt kötelezettségek teljesítése tárgyában készített jelentés tekintetében is közzétételi kötelezettség áll fenn, melyet a hatáskörrel rendelkező minisztérium honlapján kell teljesíteni²⁴.

Honnan lehet megtudni, hogy védett-e az érintett terület?

Bármely környezetet veszélyeztető, szennyező tevékenység vagy egy tervezett beruházás kapcsán kulcsfontosságú a válasz az imént feltett kérdésre. A hazai jogi szabályozás azonban többféle természetvédelmi célú védeltséget ismer, így ahhoz, hogy pontos, helyes választ tudjunk adni a védeltség fennállása tekintetében, több adatbázisban kell böngészni. Tájékoztató jellegű adatok találhatóak az alábbi keresőkön keresztül, hiteles információk a vonatkozó jogszabályokban, illetve a Védett Természeti Területek Törzskönyvében találhatóak.

<https://termesztvedelem.hu/kereso/hrsz-kereso/>

<https://termesztvedelem.hu/kereso/natura-2000/>

3.2.3.3 Vízvédelem és vízgazdálkodás

(a *vízjáráshárítás legfontosabb adatai*) A vízügy területén számos olyan témakör van, ami közérdeklődésre tarthat számot, illetőleg alapvető társadalmi érdek fűződik az érintett közösségek megfelelő tájékozottságához. Talán a leginkább a vízkárokkal kapcsolatosan igaz ez a megállapítás. Az Országos Környezeti Kármentesítési Program kapcsán kormányrendelet²⁵ rögzíti egyebek között azt, hogy az érintett miniszterek közzéteszik a kármentesítések irányításával megbízott szervezetek megnevezését.

(a *vízgyűjtő területi tervezés nyilvánossága*) A vízgyűjtő-gazdálkodás keretében (az EU Víz Keretirányelv rendelkezéseivel összhangban a hazai kormányrendelet szerint²⁶) a vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítése és felülvizsgálata során tájékoztató és egyeztető fórumok szervezésével biztosítani kell, hogy a terv tartalmát a társadalom minél szélesebb köre megismerhesse és véleményezhesse. A rendelet felsorolja, hogy mely adatokat kell a nyilvánosság rendelkezésére bocsátani, előírja továbbá a társadalmi konzultáció lefolytatását is. A környezeti demokrácia szempontjából garanciális jellegű az alábbi rendelkezés: "A társadalmi részvétel és konzultáció eredményessége érdekében legalább hat hónapot kell biztosítani arra, hogy a terv alapját képező dokumentumok, adatok, valamint egyéb információk megismerhetők és írásban véleményezhetőek legyenek" [rendelet 19. § (5) bek.]. Az érintett miniszter feladata az irányelv rendelkezései szerinti jelentések elkészítése és azok nyilvánosságának biztosítása.

(a *természetes fürdővizek adatai*) A természetes fürdővizek minőségi követelményei tárgyában a hasonló EU szabálynak megfelelően egy kormányrendelet²⁷ részletesen meghatározza a nyilvánosság tájékoztatásának rendjét. A kiindulási pont az, hogy a fürdővíz minőségére vonatkozó adatok közérdeklűek. A nyilvánosság fürdővizekkel kapcsolatos tájékoztatását ennek megfelelően kell

²⁴ Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2004-275-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

²⁵ A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2004-219-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

²⁶ A vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2004-221-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

²⁷ A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008. (IV. 3.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2008-78-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

biztosítani. A víz minőségéről és annak az egészségre gyakorolt hatásáról - kérelemre - a megyei kormányhivatal felvilágosítást ad.

A jegyző ezen felül a helyben szokásos módon minden évben tájékoztatja a lakosságot

- a) az engedélyezett fürdővizekről,
- b) a kijelölt fürdőhelyekről,
- c) a fürdési tilalom elrendeléséről,
- d) a fürdési tilalom feloldásáról.

Minden fürdővízre vonatkozóan évente a fürdési idény teljes időtartama alatt, illetve az információ aktualitásának megfelelő időben a fürdővizek 300 méteres körzetén belül, a fürdőzők számára jól megközelíthető és látható módon hozzáférhetővé kell tenni a legfontosabb információkat, amelyeket a jogszabály felsorol.

A megyei kormányhivatal, amint az rendelkezésre áll, de legkésőbb minden év december 15-éig, a megfelelő helyi médiában, valamint a honlapján - indokolt esetben több nyelven is - közzéteszi az illetékességi területét érintően a nyilvántartott fürdővizek listáját, valamint a fürdővizek minőségére vonatkozó jogszabályban felsorolt információkat. Az országos tisztifőorvos a nyilvántartott fürdővizek és kijelölt fürdőhelyek, valamint a tartós fürdési tilalom alá eső fürdővizek listáját minden fürdési idény kezdete előtt, amint az rendelkezésre áll, de legkésőbb június 15-ig a honlapján közzéteszi. Továbbá mind a megyei kormányhivatal, mind az országos tisztifőorvos a honlapján keresztül közérthető módon tájékoztatja a nyilvánosságot az esetleges egészségügyi kockázatról.

<https://www.nnk.gov.hu/index.php/kozegezsegugyi-foosztaly/telepules-egeszsegugyi-klimavaltozas-es-kornyezeti-egeszseghatas-elemzo-osztaly/hatosagi-nyilvantartasok/termeszetes-furdovizekkel-kapcsolatos-nyilvantartasok>

Milyen a felszín alatti vizek állapota az egyes településeken?

A kérdésre az alábbi jogszabályban található válasz: a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, mely a területeket a felszín alatti víz állapotának érzékenysége, továbbá minőségének védelme szempontjából osztályozza.¹

3.2.3.4 Erdővédelem

(a területi erdészeti tervezéssel kapcsolatos információszolgáltatás) Az erdővédelemre vonatkozó szabályok²⁸ (az Erdőt.) rögzítik, hogy az erdészeti hatóság a körzeti erdőtervezési eljárást a tárgyévben szeptember 1. és november 30. közötti időszakban indítja meg. Az erdészeti hatóság az eljárás megindításáról a honlapján közleményt helyez el, valamint értesíti az erdőterület elhelyezkedése szerinti települési önkormányzat jegyzőjét, aki gondoskodik a tájékoztatás helyben történő közzétételéről. Az erdészeti hatóság a körzeti erdőtervezési eljárásban hozott határozat rendelkező részét és indokolásának kivonatát a honlapján közzéteszi, valamint szintén értesíti az erdőterület elhelyezkedése szerinti települési önkormányzat jegyzőjét, aki gondoskodik helyben szokásos módon történő közzétételéről.

²⁸ Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/2009-37-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

(*országos tájékoztatás az erdők állapotáról*) Egészen más szempontú tájékoztatási kötelezettséget ír elő az Erdőt. az erdőkkel kapcsolatosan országosan: a közvetlen gazdasági érdekelttség és a helyi erdőterületek fejlesztésével kapcsolatos információkkal szemben itt egy alapvető fontosságú nemzeti erőforrás állapotáról kell számot adni. Az erdővédelemért felelős miniszter ötvenként tájékoztatót tesz közzé az ország erdőállományának helyzetéről, állapotáról, az állami erdővagyon mennyiségének és minőségének alakulásáról, valamint az állami erdőgazdálkodás eredményeiről.

Milyen művelési ágba tartozik egy adott terület?

Erre a kérdésre az ingatlannyilvántartás adatai adhatnak választ. A Földhivatal Online <https://www.foldhivatal.hu/content/view/172/163/> oldalon ügyfélkapun keresztül történő belépéssel díjmentesen lekérdezhető az ingatlanok számszerűsíthető adatai, így a település neve, az ingatlan címe, helyrajzi száma, fekvése (belterület, külterület), az ingatlan területe (m²-ben), művelési ága (szántó, rét, legelő, szőlő, kert, gyümölcsös, nádas, erdő, fásított terület, halastó), vagy a művelésből kivett terület megnevezése (pl.: út, árok, beépítetlen terület, az épület fő rendeltetésének megnevezése: lakóház, gazdasági épület, stb.), mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló földek minőségi osztálya, területe és az annak megfelelő kataszteri tiszta jövedelem (aranykorona érték), az ingatlan jogi jellege (pl.: védett terület, bányatelek, műemlék, társasház, stb.), valamint a telki szolgalmi és a földhasználati jog. A lekérdezéshez az ingatlan helyrajzi száma vagy címe szükséges. Az ingatlanok helyrajzi számait a HÉSZ (helyi építési szabályzat) mellékletét képező szabályozási terv tartalmazza, mely a települések honlapján rendszerint elérhető.

Az erdőtérkép is hasznos információforrás, térképes felületen érhető el az erdészeti információk: <https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

3.2.3.5 Vadgazdálkodás

(*a vadállomány, mint nemzeti erőforrás állapota*) A vadgazdálkodás, a vad és élőhelye védelmének országos szintű szabályozása érdekében a miniszter Országos Vadgazdálkodási Adattárat tart fenn és működtet. Az Adattári adatok közül a személyhez nem köthető adatok bárki számára nyilvánosak. <http://www.ova.info.hu/> A miniszter az adatgyűjtés alapján évenként tájékoztatót tesz közzé az ország vadállományának helyzetéről.²⁹

3.2.3.6 Halászat

(*tájékoztatás a természetes vizek halállományáról*) A veszélyeztetett hasznosítható őshonos halfajokat a miniszter rendeletben határozza meg. E halfajok hasznosítása a halgazdálkodásért felelős miniszter által vezetett minisztérium honlapján közzétett országos fajmegőrzési tervek figyelembevételével végezhető. A miniszter évenként tájékoztatót tesz közzé a természetes vízi halgazdálkodás helyzetéről.³⁰

²⁹ A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/1996-55-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

³⁰ 2013. évi CII. törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről, <https://njt.hu/jogszabaly/2013-102-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

3.2.3.7 Hulladék helyzet, hulladékgazdálkodás

(hulladékgazdálkodási információk aktív szolgáltatása) A hulladékgazdálkodás tervezése területén is kiemelten biztosított a környezeti információhoz való hozzáférés a Hulladéktörvény alapján³¹. Hasonlóan más környezetvédelmi ágazatokhoz, a környezet állapotáért aggódó szakmai és civil szervezetek mellett az érintett helyi ingatlanulajdonosok és gazdálkodók is igényelhetik a hulladékos adatokat. Az Országos Hulladékgazdálkodási Tervet és az Országos Megelőzési Programot a miniszter a honlapján közzéteszi, és elérhetőségét folyamatosan biztosítja. Kötelező továbbá az alábbi hulladékgazdálkodási információknak az OKIR publikus felületén történő közzététele:

- a hulladékgazdálkodási engedélyben vagy a nyilvántartásban szereplő adatok tevékenységfajtánként és hulladéktípusonként,
- a képződő és a kezelt hulladékok mennyiségére vonatkozó, a hulladékkal kapcsolatos adatszolgáltatásból származó összesített adatok területi bontásban és térképi megjelenítéssel, külön feltüntetve a települési hulladék képződésére és kezelésére vonatkozó összesített adatokat.

A hulladékgazdálkodási adatok kezelője a minisztérium és a hulladékgazdálkodási hatóság, azaz a megyei kormányhivatalok. A törvény felsorolja, hogy a fenti publikus hulladékgazdálkodási információkon túl mely személyes adatok kezelhetők, ennek célja a hulladékgazdálkodási tevékenységek felügyelete, az elhagyott hulladék felszámolása, a hulladékgazdálkodási kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése.

(önkormányzati tájékoztatási kötelezettségek) Helyi szinten a települési önkormányzat feladata a lakosság tájékoztatása. Ennek keretében a települési önkormányzat a közszolgáltatási szerződés közzétételéről a helyben szokásos módon gondoskodik. A hulladékgazdálkodással kapcsolatos települési önkormányzati döntés meghozatala előtt, különösen a települési hulladék elkülönített gyűjtésével kapcsolatos döntés esetében közmeghallgatás tartható.

Hol található hulladékgazdálkodással kapcsolatos információk?

A hulladékgazdálkodási hatóság biztosítja a nyilvánosság számára a hulladékgazdálkodási hatósági engedélyezési és egyéb eljárások nyomon követésének lehetőségét (<https://www.kormanyhivatal.hu/hu> Dokumentumok menüpont alatt, valamint az OKIR felületén (ld. 2.2.1.1. alatt részletesen) <http://web.okir.hu/sse/?group=HNYR> Környezetvédelmi hatósági határozatok HNYR – Hatósági Nyilvántartó Rendszermodul). A hatóság az eljárás megindítására vonatkozó információkat, valamint a hulladékgazdálkodási ügy véglegessé vált határozatát is közzéteszi a honlapján. Az eljárásokra vonatkozó információk mellett a hatóság működteti, honlapján közzéteszi a jogorvoslati határozatok nyilvános adatbázisát, a kiemelt hulladékjogi szabályszegéseket elkövetők listáját, a hulladékgyűjtő pontok listáját és a hulladékudvarok listáját. (Az EU hulladékos irányelvének információs szolgáltatási szabályait lásd az V.3.c. pontban.)

3.2.3.8 Területfejlesztés

(információs szolgáltatás a környezeti folyamatok tágabb összefüggéseiről) A társadalom, a gazdaság és a környezet területi jellemzőinek és változásainak figyelemmel kísérése, illetve előrejelzése érdekében az országos, a regionális, a megyei és a települési szintek között az információcsere biztosításával

³¹ A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/2012-185-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

területi információs rendszer működik³². A területi terveket³³ az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerbe (a továbbiakban: TeIR) illeszthetőség követelményeinek figyelembevételével elektronikus és papíralapú dokumentumként kell kidolgozni³⁴. A műszaki követelmények a www.e-epites.hu honlapon kerülnek közzétételre. A területfejlesztési koncepciót és programot véleményezésre meg kell küldeni az egyeztetésben részt vevők részére, valamint társadalmi egyeztetés céljából közzé kell tenni a TeIR-en is.

(információ az egyes szintek fejlesztési terveiről) Az érintett miniszterek

- az Országgyűlés által elfogadott területi terveket,
- a Kormány által elfogadott területfejlesztési koncepciókat és programokat, valamint
- a megyei önkormányzatok által elfogadott területfejlesztési koncepciókat, területfejlesztési programokat és területrendezési terveket

közzéteszik a Kormány honlapján, valamint a TeIR-ben. https://www.teir.hu/rqdist/main?rq_app=rtk A megyei önkormányzat az általa elfogadott területi tervet a megyei önkormányzat honlapján teszi közzé.

3.2.3.9 Településrendezés, építésügy

(a helyi szintű rendezési tervek) Az országos és regionális-megyei szintű fejlesztési tervek és a helyi sajátosságok, igények és lehetőségek figyelembevételével az önkormányzatok szintjén is megfogalmazzák a fejlesztési terveket. Mivel ez a szint már a konkrét megvalósítás szintje, a tervek végső soron már egyes infrastrukturális elemekre és épületegyüttesekre vonatkoznak. A településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök, a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet elfogadásának folyamatában a polgármester gondoskodik a partnerségi egyeztetés lefolytatásáról, a véleményezés lehetőségének biztosításáról.³⁵ A lakosság, érdekképviseleti, civil és gazdálkodó szervezetek, vallási közösségek, érintett államigazgatási szervek, az érintett területi és települési önkormányzatok részt vehetnek a véleményezésben.

(a lakosság információval való ellátása és részvétele a rendezési tervek kialakításában) A helyi rendezési tervek több szakaszból állnak. Előzetes tájékoztató szakasz lefolytatása csak a koncepció, a stratégia, a kézikönyv és a településképi rendelet készítése, valamint a településrendezési eszközök teljes eljárásban történő készítése során szükséges. Az előzetes tájékoztatás lakossági fórum megtartásával, továbbá az előzetes javaslatoknak az önkormányzat honlapján, a közterületi hirdetőfelületen és - ha van ilyen - a helyi lapban való együttes közzétételével történik. Az előzetes tájékoztatót és az elkészült tervezetet a lakossági fórum időpontját megelőzően legalább 8 nappal az önkormányzati honlapon meg kell jeleníteni, az észrevételeket és javaslatokat a lakossági fórumon szóban, továbbá a lakossági fórumtól számított 8 napon belül papír alapon vagy elektronikusan lehet megtenni.

---

³² A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/1996-21-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

³³ "területi terv: a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv" – a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 5. §)

³⁴ A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2009-218-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

³⁵ 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről, <https://njt.hu/jogszabaly/2012-314-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

(*aktív adatszolgáltatás a rendezési tervekről*) Az építési jogi szabályok³⁶ írják elő, hogy a polgármester gondoskodik a helyi építési szabályzat, illetve módosítása esetén a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt helyi építési szabályzat E-TÉR-be történő feltöltéséről. A helyi építési szabályzatban olyan tény vagy adat is szerepeltehető, amely a helyi építési szabályzat tartalmának értelmezését elősegíti. Mivel a HÉSZ jogszabály, abban egyértelműen meg kell határozni azoknak az adatoknak vagy tényeknek körét, amelyek további joghatás kiváltására nem alkalmasak. Az építésügyi hatósági eljárások kapcsán működtetett ÉTDR olyan elektronikus dokumentációs rendszer, amelybe az építésügyi hatósági engedély vagy tudomásulvétel iránti kérelem elektronikus úton benyújtható, a kérelem és jogszabályban előírt mellékletei feltölthetők³⁷.

(*az Országos Építésügyi Nyilvántartás*) Az Építésügyi Dokumentációs és Információs Központ, amely az építésügy, a településfejlesztés és -rendezés, valamint a régészeti örökség és a műemléki érték védelme körébe tartozó dokumentációk és adatok központi gyűjteménye és azok nyilvántartása, mely magában foglalja a Nyilvántartás működéséhez szükséges, valamint az abban létrehozott adatállományt, dokumentációkat és adatokat. Az Országos Építésügyi Nyilvántartás az építésügy, településfejlesztés és -rendezés, valamint a régészeti örökség és a műemléki érték védelme körébe tartozó hatósági és szakmai tevékenységeket kiszolgáló elektronikus alkalmazások, dokumentációk és adatállományok egységes, elektronikus formában működtetett központi rendszere. A nyilvántartások üzemeltetője a dokumentumállomány közérdekű adataiba betekintést biztosít, abból adatokat szolgáltat, az adatokról másolatot ad az Infotv. rendelkezései szerint.³⁸

Műemléki épület vagy sem?

Tájékoztató jellegű választ adhat az alábbi honlap erre a kérdésre. Védett ingatlanok lekérdezése az Országos Építésügyi Nyilvántartásból: <https://oroksegvedelem.e-epites.hu/>

3.2.3.10 Katasztrófák megelőzése és következményeik elhárítása

A környezeti információhoz való hozzáférés, a lakosság megfelelő tájékoztatása e területen is kiemelt jelentőséggel bír, az információs jogok érvényesülését a Katasztrófavédelmi törvény³⁹ biztosítja.

(*a biztonsággal kapcsolatos dokumentumok nyilvánossága*) Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek, létesítmények, továbbá veszélyes tevékenységek kizárólag katasztrófavédelmi engedéllyel végezhetők. Az építési engedélyezéshez és a veszélyes tevékenység végzéséhez szükséges katasztrófavédelmi engedélyezési eljárásban az üzemeltetőnek csatolni kell a biztonsági jelentést vagy biztonsági elemzést. A biztonsági jelentés vagy biztonsági elemzés nyilvános, és a veszélyeztetett település polgármesterének biztosítani kell, hogy abba bárki betekinthessen. Amennyiben a biztonsági jelentés vagy biztonsági elemzés védendő adatot is tartalmaz, akkor az üzemeltető által készített, a biztonsági jelentésnek vagy biztonsági elemzésnek a védendő adatot nem tartalmazó változata bocsátható

³⁶ Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/1997-78-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

³⁷ 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról, <https://njt.hu/jogszabaly/2012-312-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 28.

³⁸ 313/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az Építésügyi Dokumentációs és Információs Központról, valamint az Országos Építésügyi Nyilvántartásról, <https://njt.hu/jogszabaly/2012-313-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 28.

³⁹ A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény <https://njt.hu/jogszabaly/2011-128-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

nyilvános megtekintésre. A polgármester (a fővárosban a főpolgármester) feladatkörébe tartozik az illetékességi területen élő vagy tartózkodó személyek részére a katasztrófaveszélyekről szóló, a magatartási szabályokat is tartalmazó tájékoztatás.

(a védelemmel kapcsolatos adatok titkos része) A védendő adatot tartalmazó biztonsági jelentésbe, illetve biztonsági elemzésbe csak az üzemeltető, az iparbiztonsági hatóság, valamint a külön jogszabály alapján arra jogosultak tekinthetnek be.

(veszélyes anyagokkal kapcsolatos információ) A katasztrófavédelemhez közel álló, de szervezetenként és joganyagát tekintve is elkülönült terület a kémiai biztonság szabályrendszere. A szabályozás⁴⁰ kiindulási pontja, hogy az egészségügyi államigazgatási szerv a veszélyes anyagok, illetve a veszélyes készítmények országos nyilvántartása, illetőleg a terméknyilvántartás keretében gyűjti, feldolgozza és rendszerezi ezen anyagokhoz, készítményekhez kapcsolódó toxikológiai, közegészségügyi és klinikai adatokat. Az egészségügyi államigazgatási szerv a veszélyes anyagokra, illetve a veszélyes keverékekre vonatkozó, általa nyilvántartott adatokról megkeresésre felvilágosítást ad. Az egészségügyi államigazgatási szerv biztosítja az ezen adatokhoz történő folyamatos - napi 24 órás - hozzáférés lehetőségét.

3.2.3.11 Bányászati és energia igazgatás

Az atomenergia felhasználásához képest a bányászati jog területén kevesebb, környezeti információ közzétételére, lakossági tájékoztatásra vonatkozó követelmény található.

(a koncessziók nyilvánossága) A bányatörvény⁴¹ megköveteli, hogy a koncessziós pályázatok, valamint a hasznosítási szerződésre kiírt pályázatok eredményét nyilvánosságra kell hozni, a bányászati jogi hatósági eljárások döntéseit pedig hirdetményi úton kell közzé tenni. A környezeti, közösségi vonatkozásokon túlmenően ennek nyilvánvaló versenyjogi jelentősége is van.

(közérdekből nyilvános bányászati adatok) A bányatörvény olyan adatokat is meghatároz, amelyek közérdekből nyilvános adatnak minősülnek, pl. az elvégzett kutatások, illetve földtani kutatások helyére és idejére, az ásványi nyersanyag elhelyezkedésére, a földtani és kitermelhető vagyon mennyiségére és minőségére, az éves kitermelt ásványi nyersanyag mennyiségére, minőségére, a földtani és kitermelhető vagyon mennyiségére és minőségére, a kinyert geotermikus energia mennyiségére, a kitermelés, kinyerés helyére vonatkozó információk. A nyilvánosság jogpolitikai háttere ebben a kérdésben nyilvánvalóan a nemzeti erőforrásokkal való gazdálkodás átláthatósága és kiszámíthatósága, az e mögött meghúzódó generációkon átívelő társadalmi érdekek nagysága.

(az egyedi bányászati eljárások nyilvánossága) A bányászati engedélyezési eljárásokban a nyilvánosság tájékoztatásának részletes szabályai⁴² szerint a bányafelügyelet az engedélykérelem benyújtása után közleményt tesz közzé az eljárás részleteiről, a nyilvánosság részvételének lehetőségeiről. Az érintett nyilvánosság a közlemény közzétételét követő 8 napon belül a bányafelügyeletnél észrevételt tehet és konzultációt kezdeményezhet. A bányafelügyelet a döntéséről a határozat közzétételével tájékoztatja az érintett nyilvánosságot. Az engedély iránti kérelmeket, megfelelő ideig, annak a tagállamnak a nyilvánossága számára is hozzáférhetővé kell tenni, amelynek környezetére a létesítmény hatással lehet.

(a villamos energiával kapcsolatos információ nyilvánossága) Az energijog, ezen belül a villamos energia, illetve a gázellátás terén az alábbi példákat találjuk olyan adatközlési kötelezettségre, amelyek

⁴⁰ A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény <https://njt.hu/jogszabaly/2000-25-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

⁴¹ A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/1993-48-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

⁴² A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/1998-203-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

környezeti információt tartalmaznak. A VET⁴³ szabályai alapján a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) évente jelentést készít a megújuló és a kapcsolt villamosenergia-termelésről, valamint a kötelező átvételi rendszer és a prémium típusú támogatás éves alakulásáról, s az erről készült jelentést a honlapján közzéteszi. Az átvételi rendszerirányító az általa készített és a MEKH által jóváhagyott hálózatfejlesztési tervet közzéteszi a honlapján. A MEKH a VET hatálya alá tartozó eljárásokban hozott határozatát (a panaszeljárásokban hozott döntéseket kivéve) a honlapján szintén közzéteszi.

(a radioaktív hulladéktárolókkal kapcsolatos információk) A nukleáris energia felhasználása, ennek jogi szabályozása keretében számos példát találunk olyan adatok közzétételének kötelezettségére, amelyek környezeti információnak is tekinthetők egyben. Az atomenergia-felügyeleti szerv (Országos Atomenergia Hivatal - OAH) előtt zajló engedélyezési eljárásokban, amelyek nukleáris létesítményre, radioaktív hulladék-tárolóra vonatkoznak, a hatóság a döntése meghozatala előtt - a nyilvánosság véleményének megismerése érdekében - közmeghallgatást tart és ezt megelőzően hirdetményt tesz közzé az eljárás kapcsán.⁴⁴ Az engedélyezési eljárásban felmerült adat nyilvánosságra hozatalát az eljáró hatóság megtagadhatja, amennyiben az adat nyilvánosságra hozatala nemzetbiztonsági vagy honvédelmi érdeket, a közbiztonságot, Magyarország külügyi tevékenységét, külügyi kapcsolatait, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatait sérti vagy veszélyezteteti, szellemi tulajdonhoz való jogot sért, vagy ha az adat nyilvánosságra hozatala a hatásterületet érintően a környezet védelmi szintjének csökkenésével járna vagy ha az üzleti titoknak minősül.

(a nukleáris energiatermeléssel kapcsolatos információk) A nukleáris energia felhasználásához kapcsolódó, rendeleti szintű szabályok közt is sok, a lakosság, a közvélemény tájékoztatását szolgáló rendelkezés található.⁴⁵ Ezek alapján a közvéleményt tájékoztatni kell:

- egyes rendkívüli események minősítésének eredményéről, s az azt követő vizsgálatokból levont, sugárvédelemre vonatkozó következtetésekről, tapasztalatokról;
- sugárvédelmi előírások alkalmazása alól mentesített, ionizáló sugárzást létrehozó berendezések típusáról és az újrahasznosításra vagy a végleges elhelyezésre alkalmazandó feltételekről;
- a külső sugárterheléssel és a radioaktív szennyezéssel kapcsolatos mérésekről, a radionuklid-felvétellel kapcsolatos becslésekről, valamint a reprezentatív személy által kapott dózisos értékelésének eredményeiről

(az általános nukleáris biztonsággal kapcsolatos információk) Az engedélyesek telephelyén kívül a radioaktív anyagok felismerése, észlelése és a szükséges riasztási és lakosságvédelmi intézkedések hatékonyságának elősegítése érdekében az OAH és a BM OKF egyaránt közzéteszi a honlapján a Magyarország területén gyakran alkalmazott sugárforrástípusok fényképét és leírását, valamint az észlelés esetére szóló útmutatókat.⁴⁶ A nukleáris létesítmény engedélyesének is rendelkeznie kell kommunikációs politikával, melynek alapján biztosítja a munkavállalók és a létesítmény környezetében élő lakosság rendszeres tájékoztatását a létesítmény normál üzemeléséről.⁴⁷ Az atomenergia békés célokra való felhasználása során bekövetkező radiológiai, nukleáris események elhárítására való felkészülésről, a bekövetkezett esemény következményeinek csökkentéséről, megszüntetéséről az országos nukleárisbaleset-elhárítási rendszer (ONER) gondoskodik. Az ONER feladata normál működési állapotban a lakosság és a nukleárisbaleset-elhárításban érintett szervezetek felkészítése,

⁴³A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/2007-86-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

⁴⁴ Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény, <https://njt.hu/jogszabaly/1996-116-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

⁴⁵ Az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről 487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2015-487-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

⁴⁶ A hiányzó, a talált, valamint a lefoglalt nukleáris és más radioaktív anyagokkal kapcsolatos bejelentésekről és intézkedésekről, továbbá a nukleáris és más radioaktív anyagokkal kapcsolatos egyéb bejelentést követő intézkedésekről 490/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2015-490-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

⁴⁷ A nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 118/2011. (VII. 11.) Korm. rendelet, <https://njt.hu/jogszabaly/2011-118-20-22>, letöltés ideje: 2022. február 12.

gyakoroltatása, míg készenléti működési állapotban a lakosság hiteles és időben történő tájékoztatása a bekövetkezett eseményről és az országos sugárzási helyzetről. (A nukleáris energiával kapcsolatos információk nyilvánosságáról szóló ACCC joggyakorlatot lásd a IV.7.j. pontban.)

3.2.3.12 Géntechnológia

A vonatkozó jogszabály alapján⁴⁸ a kijelölt nyilvántartó szerv a honlapján (<http://gmo.fm.gov.hu/>) bárki számára korlátozás nélkül, kereshető módon hozzáférhetővé teszi a természetes szervezetek géntechnológiával való módosításához és felhasználásához kapcsolódó engedélyezési eljárások egyes adatait, az engedélyezési határozatot, valamint a géntechnológiai módosításokat végző laboratóriumok és a laboratóriumok felelős vezetőinek nevét tartalmazó jegyzéket.

3.2.4 A kötelező közzététel körébe tartozó egyes környezeti információk

A környezeti információ megismerése	Környezeti információval rendelkező szerv	Jogszabályi alap
Általános környezetvédelem		
egyek környezetvédelmi célú engedélyezési eljárások megindításáról szóló közlemény, valamint a várható hatásokat bemutató dokumentáció közzététele	megyei kormányhivatal, jegyző	KHVR. 3. § (3) bek., 5/A. § (5) bek., 8.§ (1) bek., 21. § (1)-(4) bek.
egyek környezetvédelmi célú engedélyezési eljárásokban közmeghallgatásról szóló hirdetés, valamint annak jegyzőkönyve, illetve hang- vagy hang- és képfelvétele	megyei kormányhivatal, jegyző	KHVR. 9. § (6) bek., 21. § (5a) bek.
egyek környezetvédelmi célú engedélyezési eljárásokban hozott hatósági döntés	megyei kormányhivatal, jegyző	Kvt. 71. § (3) bek. KHVR. 5. § (6) bek., 5/B. § (6) bek., 10. § (3) bek., 21. § (8)-(9) bek.
stratégiai környezeti vizsgálat	az adott terv vagy program kidolgozója	SKVR. 7. §, 8. §, 11. §
környezet állapotának alakulása	környezetvédelemért felelős miniszter (Agrárminisztérium), polgármester	Kvt. 51. § (2) és (3) bek.
Levegővédelem		
levegőterheltségi szint	környezetvédelemért felelős miniszter (Agrárminisztérium)	306/2010.(XII.23.) Korm.r. a levegő védelméről (Lvr.) 9. §
levegőminőségi terv elkészítése, módosítása és felülvizsgálata során annak tervezete	megyei kormányhivatal	Lvr. 16. §
Országos Levegőterhelés-csökkentési Program tervezete	környezetvédelemért felelős miniszter (Agrárminisztérium)	Lvr. 21/H. §
emisszió-kataszterek, jelentések, levegőterhelés ökoszisztémára gyakorolt hatásainak nyomon követéséhez kapcsolódó jelentések,	környezetvédelemért felelős miniszter (Agrárminisztérium)	Lvr. 21/G. §

⁴⁸ A géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény, <https://nit.hu/jogszabaly/1998-27-00-00>, letöltés ideje: 2022. február 12.

légszennyezőanyag kibocsátás-előrejelzések		
éves levegőminőségi értékelés	környezetvédelemért felelős miniszter (Agrárminisztérium)	Lvr. 33. §
Természetvédelem		
ÉTT (érzékeny természeti terület) létesítési eljárás megkezdése	nemzeti park igazgatóság, érintett önkormányzat	2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról
Vízvédelem		
fürdővíz minőségére vonatkozó adatok	megyei kormányhivatal	A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008. (IV. 3.) Korm. rendelet 11. § (2) és (7) bek.
Erdővédelem		
körzeti erdőtervezési eljárás megindításáról szóló közlemény	megyei kormányhivatal (erdészeti hatóság)	Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Erdőt.) 33. §
közlemény az Erdők Hetéről (az ország lakossága tájékoztatást kap az erdők állapotáról, az erdőgazdálkodási tevékenység helyzetéről, a Stratégia végrehajtásáról)	erdővédelemért felelős miniszter (Agrárminisztérium)	Erdőt. 43. §
az ország erdőállományának helyzetét, állapotát, az állami erdővagyon mennyiségének és minőségének alakulását, valamint az állami erdőgazdálkodás eredményeit tartalmazó tájékoztató (ötévente)	erdővédelemért felelős miniszter (Agrárminisztérium)	Erdőt. 43. §
Halászat		
tájékoztató a természetes vízi halgazdálkodás helyzetéről	halgazdálkodásért felelős miniszter (Agrárminisztérium)	2013. évi CII. törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről 54. § (8) bek.
Hulladék helyzet, hulladékgazdálkodás		
Országos Hulladékgazdálkodási Terv és az Országos Megelőzési Program	hulladékgazdálkodásért felelős miniszter (Innovációs és Technológiai Minisztérium)	A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (Htv.) 77. § Htv. 78/B. § (2) bek.
egyedi hulladékgazdálkodási eljárások adatai	megyei kormányhivatal	
Területfejlesztés		
területi tervek (területfejlesztési koncepció, területfejlesztési program és területrendezési terv) tervezete - Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer - TeIR útján-, valamint az elfogadott tervek	érintett miniszter, megyei önkormányzat	A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 23. §
Településrendezés, építésügy		

településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök, a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet tervezete	polgármester (főpolgármester)	314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 29/A. §
Katasztrófavédelem		
katasztrófa-veszélyekről szóló, a magatartási szabályokat is tartalmazó tájékoztató a lakosság számára	polgármester	A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 15. § (2) bek.
Bányászati és energia igazgatás		
bányászati engedélyezési eljárásban született döntés	megyei kormányhivatal (bányászati hatóság)	A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény
a VET hatálya alá tartozó eljárásokban született végleges döntések	MEKH	A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv. (VET) 168. § (6) bek.
jelentés a megújuló és a kapcsolt villamosenergia-termelésről	MEKH	VET 12. § (3) bek.
nukleáris létesítményre, radioaktív hulladéktárolóra vonatkozó engedélyezési eljárások hirdetménye és a döntés	OAH	Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 11/A. § (1d) bek.
rendkívüli események minősítésének eredményéről, s az azt követő vizsgálatokból levont, sugárvédelemre vonatkozó következtetések, külső sugárterheléssel és a radioaktív szennyezéssel kapcsolatos mérések	OAH	Az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről 487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet 65. § (2) bek., 64. § (4) bek.
a nukleáris energia felhasználását érintő rendkívüli eseményről és az országos sugárzási helyzetről jelentés	ONER	167/2010. Korm. rendelet 2. § (2) bek.
Géntechnológia		
géntechnológiával módosított szervezetek általános leírása, engedélyezési dokumentációja, a környezeti kockázati értékelés	géntechnológiai hatóság (Agrárminisztérium, Biodiverzitás- és Génmegőrzési Főosztálya)	A géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény 19. §

4 A KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS HAZAI BÍRÓSÁGI GYAKORLATA

A környezeti információkhoz való hozzáférés hazai bírósági gyakorlatának bemutatásakor úgy gondoltuk, hogy az a legcélravezetőbb megközelítés, ha az egyes fogalmak bírósági értelmezését mutatjuk be, kvázi tárgyszavak szerint, közérdekű adatkiadási perek alapján. A perekben hozott bírósági ítéletek árnyalják, értelmezik az egyes fogalmakat, és segítik a jogkereső közönséget abban, hogy igényeit megalapozottan tudja megfogalmazni és sikeresen tudja érvényesíteni.

4.1 Közfeladatot ellátó szerv

Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy Magyar Villamos Művek Zrt. (MVM Zrt.), mint tartós állami tulajdonú társasági részesedéssel működő gazdasági társaság „jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervként köteles az általa kezelt közérdekű adatokat megismerhetővé tenni”. Az MVM Zrt. közfeladatot ellátó szervnek minősül, függetlenül attól, hogy tevékenységét versenykörülmények között végzi [25/2014. (VII. 22.) AB határozat]. Ez a minősítés az MVM Zrt. tulajdonában, többségi tulajdonában lévő cégekre, mint amilyen a Vértesi Erőmű is kiterjed, hiszen, hasonlóan az MVM-hez, az is állami vagyont működtet.

4.2 Környezeti adat

A kérelmező az építési hatósághoz adott be adatigénylést, azt szerette volna megtudni, hogy a hatóság az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti szakhatósági állásfoglalás adása iránt kik, és milyen helyszínen tervezett beruházáshoz kapcsolódóan terjesztettek elő kérelmet egy meghatározott fél éves időszakban. A bíróság egyértelműen környezeti adatnak minősítette az igényelt adatokat, nem adott helyt annak az alperesi védekezésnek, hogy ezek nem környezeti, hanem építésügyi adatok (Debreceni Törvényszék G.40062/2017/13).

4.3 A közigazgatási hatóság által kezelt adat

Az adatigénylő meghatározott időszakban, meghatározott tárgykörben érkezett kérelmekről igényelt adatot. Elvetette a bíróság azt az érvelést az alperes építési hatóság oldaláról, miszerint a felperes által igényelt adatok nem az alperes tevékenységével, vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkeztek, így az Infotv. 3. § 5. pontjában meghatározott két kritérium közül az egyiket nem teljesítik, ezért nem minősülnek közérdekű adatnak. A bíróság ezzel összefüggésben kifejtette: „Nem foghat helyt az az alperesi érvelés, hogy az adat nem az előtte folyamatban lévő eljárás során keletkezett, az adatkezelői minőséghez ugyanis az is elegendő, hogy az alperes a birtokába jutott adatot kezeli (adatkezelő). Az igényelt adatok a bíróság szerint nyilvánvalóan összefüggenek az alperes tevékenységével.” (Debreceni Törvényszék G.40062/2017/13). Nyilvánvaló tehát, hogy egy hatósághoz beadott kérelmek olyan adatok, amiket a hatóság kezel, önmagában is, de azért is, mert természetesen a kérelmeknek megfelelően valamilyen eljárást is lefolytat ezekben az ügyekben.

4.4 Döntéselőkészítő anyagok

A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozását érintően az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatával összhangban levezette, hogy az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak az adatkezelő szervnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadására, önmagukban alapjogsértők, ha nem társulnak az adatnyilvánosságot biztosító megfelelő garanciális szabályokkal, így az indokolási kötelezettséggel. Kétségtelen, hogy a

köztisztviselői munka színvonalának és hatékonyságának az egyik biztosítéka lehet, hogy a köztisztviselők döntés-előkészítése szabadon, informálisan és a nyilvánosság nyomásától mentesen folyik. Ezért az aktanyilvánosság alapvetően a közbülső munkaanyagokra nem, hanem csak a végeredményre vonatkozik. Ahogy önmagában az igényelt adat döntés-előkészítő jellege még nem vonja maga után kötelező erővel a közérdekű adat nyilvánosságtól való elzárását, úgy ehhez hasonlóan a szóban forgó döntés meghozatala sem jelenti kényszerítően a döntés-előkészítő jelleg megszűnését és az igényelt közérdekű adat kiadásának kötelezettségét. Az adatkezelő szerv vezetőjének mérlegelést igénylő döntésétől függ, hogy a döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igényt – a törvényben meghatározott tíz éves időtartamon belül – elutasítja vagy sem. Amennyiben azonban az adatkezelő szerv vezetője a közérdekű adat kiadásának megtagadása mellett dönt, azt az Alaptörvényből levezethető, valamint a törvényben meghatározott szempontoknak megfelelően indokolni köteles. A megismerésre vonatkozó igény csak akkor utasítható el, ha az a szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen és külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot kezelő álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését a kérés teljesítése valóban, bizonyíthatóan veszélyeztetné [5/2014. (II. 14.) AB határozat].

A bírósági gyakorlatban a környezeti adatok megismeréséhez fűződő alkotmányos érdekek, különösen, ha az állami, adófizetői pénzforrások átláthatósága is kérdéses, általában erősebbek, mint a közigazgatási döntéselőkészítés titkosságával kapcsolatos érdekek [3298/2020. (VII. 17.) AB végzés].

A környezeti információk, mint közérdekű adatok megismerhetőségét az Infotv. szabályozási rendszerében vizsgálva megállapítható, hogy a környezeti információkra a döntés megalapozását szolgáló adatok megismerhetőségét korlátozó előírások [az Infotv. 27. § (5)-(6) bekezdései] nem vonatkoztathatók, mert nem csupán formai szempontokon nyugszik a döntés-előkészítő jelleg, hanem tartalmi szempontokon. Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata szerint döntés megalapozásául szolgáló adatnak elsősorban a különféle tervezetek, vélemények, belső munkaszervezéshez kapcsolódó adatok tekinthetők, a szerv befolyástól mentes működése érdekében. A vizsgált dokumentumok azon része, amely környezeti információkat tartalmaz, nem tekinthető döntés megalapozására szolgáló adatnak, hanem csupán a döntésekhez is felhasznált, szükséges adatnak. Az általában nem kifogásolható, ha valamely közfeladatot ellátó szerv korlátozza a bizalmas alternatívákat, személyes véleményeket tartalmazó döntés megalapozását szolgáló adatok megismerését, azonban a nyilvánosság korlátozása nem terjeszthető ki a döntés-előkészítést megelőzően, illetve során felvett, objektív mérési adatokra (NAIH/2017/2408/2/V. sz. állásfoglalás).

Egy adatkiadási ügyben hozott másodfokú ítélet tényállása tartalmazta, hogy a KEHI egy adatigénylés teljesítését arra figyelemmel tagadta meg, hogy „az ellenőrzés során a kormány, illetve a miniszterelnök vagy miniszterelnökségen működő jogi ügyekért felelős államtitkár utasítására járt el, ezért az ellenőrzési jelentés döntés megalapozását szolgáló adat, amely a keletkezésétől számított 10 évig nem nyilvános”. Ez a jogértelmezés az Alkotmánybíróság szerint figyelmen kívül hagyja a vizsgált jogintézmény célját, nevezetesen azt, hogy a hatóság befolyástól mentes nyugodt ügyintézésének a lehetőségét biztosítsa, a készülõben lévõ döntés folyamatát senki se zavarhassa meg. Ennek megfelelően, természetesen a jogintézmény hatókörét megengedhetetlenül kiszélesítő értelmezés az, hogy bármely olyan adat, bizonyíték döntéselőkészítő anyagnak számít, amit egy szerv a döntéshozatala során figyelembe vesz [3299/2019. (XI. 18.) AB határozat]. Ilyen alapon ugyanis bármilyen külső szakértői vélemény, benyújtott adat, bizonyíték eleve a titokkörbe tartozna.

Az adatigénylő a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló 2008/50/EK irányelvvel kapcsolatos köteleességszegési eljárásban igényelte a Külügyminisztériumtól, hogy elektronikusan adja ki részére az Európai Bizottság hivatalos felszólító levelére adott magyar válaszokat, valamint a Bizottság által küldött indokolással ellátott véleményre adott magyar választ. Az adatkiadás megtagadása után indított perben a bíróság rámutatott, hogy a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését - az adat megismeréséhez és a megismerhetőség kizárásához fűződő közérdek súlyának mérlegelésével - az azt kezelő szerv

vezetője engedélyezheti. A döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény 10 éven belül bármikor a döntés meghozatalát követően akkor utasítható el, ha az adat további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálja, vagy az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné. Ugyanakkor a konkrét ügyben a bíróság rámutatott, hogy a döntést nem az adatkezelő minisztérium hozza, hanem az Európai Bíróság, így a minisztérium nincs abban a helyzetben, hogy az adat kiadását megtagadja (Fővárosi Törvényszék, P.23225/2015/12).

Ugyanebben az ügyben ugyanakkor a másodfokon eljáró bíróság, bár osztotta a Törvényszék álláspontját, egy további szempontot is figyelembe vett, ami az alperes fellebbezése során merült csak fel. Eszerint nem hagyható figyelmen kívül az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáféréstől szóló 1049/2001/EK rendelet 4. cikk (2) bekezdésének harmadik francia bekezdése, amely alapján az intézmények megtagadhatják a dokumentumhoz való hozzáférést, ha a közzététel hátrányosan befolyásolná az ellenőrzések, vizsgálatok és könyvvizsgálatok céljának védelmét, kivéve, ha a közzétételhez nyomós közérdek fűződik. Ha tehát a Bizottságtól kérnék, akkor annak mindenestre jogában állna az információ kiadását megtagadni, tekintettel arra, hogy az esetleg aláásná a folyamatban lévő vizsgálat céljának védelmét (Fővárosi Ítéltábla Pf.20381/2016/3).

A NAIH 2017-ben a környezeti információhoz való hozzáféréstől kiadott állásfoglalásában megerősítette azt a korábbi bírósági ítéletet, ami szerint, ha a környezeti információ megismerésére irányuló igényben megjelölt adatok – szakvélemények, számítások, elemzések – olyan közérdekű adatok, amelyek nem a közigazgatási feladatot ellátó szervben belüli eljárás során, hanem azt megelőzően keletkeztek, nem tagadható meg az igénylés teljesítése arra hivatkozással, hogy a megismerni igényelt adatok döntés-előkészítő belső adatoknak minősülnek (BDT2006. 1359, Fővárosi Ítéltábla 2. Pf. 20 751/2005/3. sz. ítélet).

4.5 Túl általánosan megfogalmazott adatigénylés, információs aszimmetria

A hatósági és a bírósági gyakorlatban előfordulnak olyan általánosan megfogalmazott adatigénylések, amelyek bizonyos ügyfajtákban "valamennyi, bármilyen módon, -illetve formában rögzített információ" kiadására irányulnak. Ezek általában nem lehetnek sikeresek, mivel az ilyen igénylés nem kellően konkrét és végrehajtható, az adattulajdonos állami szervnek aránytalanul nagy terhet jelentene a teljesítése, ha egyáltalán értelmezni tudja az igényelt adatok körét. Ugyanakkor az igénylő bizonyos esetekben hivatkozhat az információs aszimmetriára, azaz arra, hogy kívülállóként nincs és nem is lehet tudomása az adatkezelőnél levő információ tömeg struktúrája, kereshetősége tekintetében, a közérdekű adatokhoz való érdemi hozzáférést így csak az adatkezelő segítségével, esetlegesen több fordulóban lebonyolított kommunikációval tudja biztosítani (3298/2020. (VII. 17.) AB végzés). Ezt az értelmezést támasztja alá az Infotv. 28. § (3) bekezdése, valamint az Aarhusi Egyezmény 3. cikkében szereplő ún. *részvételre képesítésre* vonatkozó rendelkezések is.

4.6 Joggal való visszaélés adatigénylés során

A NAIH állásfoglalása alapján megtagadható a közérdekű adatigénylés teljesítése, abban az esetben, ha az adatigénylések a társaság közfeladatainak ellátására vonatkozó és a kezelésében lévő adatok megismerésére irányulnak, de egyértelműen megállapítható, hogy az adatigénylés személyes motivációként, mintegy retorzióként kerül alkalmazásra. Az ilyen motivációjú, személyes érdek által vezérelt joggyakorlás nem felel meg az alanyi jog társadalmi rendeltetésének és joggal való visszaélésnek minősülhet. Ugyanakkor ez a minősítés nem lehet automatikus, az adatkezelőknek minden egyes adatigénylést egyedileg meg kell vizsgálniuk és elemezniük a szakszerű és megalapozott

megválaszolás, illetve teljesítés/elutasítás érdekében. Ellenkező esetben egy meghatározott adatigénylőt a közfeladatot ellátó szervezet hosszabb-rövidebb időre megfoszthatna az alapvető joga gyakorlásának lehetőségétől, ha eleve feltételezné, hogy tartalmától, tárgyától függetlenül a tőle származó adatigénylés joggal való visszaélést valósít meg. Ugyanakkor a bizonyítási kötelezettség az Infotv. értelmében a közfeladatot ellátó szervet terheli, ez pedig adatkezelés hiányában nem lehetséges, csak akkor, ha az adott adatigénylés tartalmából, tárgyából eleve megállapítható a Ptk. alapelvének sérelme (NAIH/2020/3433/2. sz. állásfoglalás).

4.7 Üzleti titok, közérdekből nyilvános adatok

Ahogy azt a 2017-es környezeti adatokra vonatkozó NAIH állásfoglalás is megerősíti, a környezetvédelmi törvény, valamint az Aarhusi Egyezményt kihirdető törvény rendelkezései alapján a környezeti adatok közérdekből nyilvánosak, így alapvetően elsőbbséget élveznek az üzleti titokkal szemben, bár az Infotv. arról is gondoskodik, hogy az üzleti titok birtokosának érdekeit aránytalan sérelem ne érhesse. Ezzel kapcsolatban a bírósági gyakorlat különbséget tesz az állami szervek és az államháztartáson kívüli szereplők között, utóbbiak esetében az intézményesített tájékoztatási kötelezettség „alapvetően az információszabadság érvényesítését kiegészítő szabályként érvényesül”, azaz, az adatigénylőnek elsősorban és főszabályként a kétoldalú jogviszony állami oldalához kell fordulnia a közérdekből nyilvános adatokért. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése ugyanis nem garantálja a közérdekű adat tetszőlegesen megválasztott adatkezelő általi megismerhetőségét. Ezzel szemben az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdéséből azt vezette le, hogy a közérdekű adatszolgáltatás kötelezettsége nem függvénye annak, hogy közérdekű adatot birtokló szervezet milyen szervtípusba tartozik, milyen tulajdonban van, milyen tevékenységet folytat, a közérdekű adatszolgáltatásra irányuló kötelezettséget önmagában megteremti az a tény, hogy a szervezet közérdekű adatot birtokol. Az Alkotmánybíróság a korábban kifejtett bírói indokolást ennek megfelelően úgy finomította, hogy a jogviszony magán oldalán szereplő személy a közpénzekkel való gazdálkodás transzparenciájának csak mintegy végső – ugyanakkor az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésével összhangban álló – biztosítéka, tőle tehát az adat csak akkor igényelhető, ha a közfeladatot ellátó szerv bármely okból nem tud eleget tenni az adatigénylésnek [7/2020. (V. 13.) AB határozat].

Az igénylő az építési hatóságtól a hozzá meghatározott időszakban, meghatározott helyszínre beadott szakhatósági állásfoglalás adása iránti igények adatait igényelte. Az alperes megtagadta az adatok kiadását arra is hivatkozva, hogy a felperes által kiadni igényelt adatok üzleti titkot tartalmaznak, hiszen a beruházások adatainak nyilvánosságra hozatala a jogosult jogos pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekét sértheti, vagy veszélyeztetheti. A felek között korábban folyamatban volt eljárásban a bíróság kimondta, hogy „összeütköző alapjogok esetén érdek mérlegelést szükséges végezni. Mérlegelni szükséges tehát azt, hogy az adat megismeréséhez való jog élvez-e elsőbbséget, vagy a kérelmezők esetleges üzleti érdekei. A kialakult gyakorlat szerint a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő érdek tekinthető elsődlegesnek, annak korlátozását minden esetben megszorítóan kell értelmezni. Elsődleges szempont a közigazgatási szervek működésének átláthatósága. Kiemelkedően fontos érdek fűződik annak megismeréséhez, hogy a kérelmezők személyétől és a beruházás tervezett helyszínétől függetlenül mennyiben folytat következetes gyakorlatot a közigazgatási hatóság.” Ezek vizsgálata alapján megállapítható, hogy pusztán a szakhatósági állásfoglalásokból a tervezett beruházás helyszínén és a kérelmező nevének kívül nagyon kevés konkrét adat ismerhető meg a tervezett beruházásról. A szakhatósági állásfoglalás nem tartalmaz konkrétumot sem a tervezett pontos épületnagyságról, sem a megvalósuló kereskedelmi létesítmény várható forgalmáról, semmilyen konkrét adat nincs benne a megépítés módjáról, technikai részleteiről, ezért az üzleti titok sem lehet gátja a nyilvánosság számára a megismerésüknek (Debreceni Törvényszék G.40062/2017/13).

A NAIH 2017-ben a környezeti információhoz való hozzáférésről kiadott állásfoglalásában megerősített egy korábbi adatvédelmi biztos ajánlást. Ebben a hivatkozott ajánlásban az üzleti titokkal kapcsolatban a biztos megállapította, hogy a környezet állapotával, változásaival összefüggő adatok nyilvánossága azért kitüntetett jelentőségű, mert a környezetet károsító tevékenység hatásai országhatárokon túl mindenkit sújtanak, a még meg nem született generációkat is ideértve, és mert az esetek jelentős hányadában visszafordíthatatlan károsodást, vagy csak kivételesen nagy költségráfordítással helyrehozható károkat okozhatnak. Ennek alapján a biztos nem értett egyet azokkal a felügyelőségekkel, amelyek az érintett cégek jó hírnevére, illetve üzleti titkaira hivatkozva tagadta meg részben vagy egészben a tájékoztatást a velük szemben kiszabott bírságtételekkel kapcsolatosan (az Adatvédelmi Biztos 778/A/1997. sz. állásfoglalása).

4.8 Az adatigénylés költsége

A közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékét a 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet szabályozza. A munkaeő-ráfordítás összes költségét és időtartamát a rendelet 4. §-a alapján kell kiszámolni. Azonban ha egy adatigénylés teljesítéséért fizetendő összeg kiszámításakor az azzal összefüggő munkát végző foglalkoztatott számára megállapított óradíjat vesszük alapul, és azt felszorozzuk az illető dolgozó munkaóráinak számával, akkor egy minisztériumi főosztályvezető fizetésénél is magasabb havi összeget kapunk. Ezzel kapcsolatban felmerült, hogy a kormányrendelet ellentétes lehet az Infotv. 29. § (3) bekezdésével, ami szerint a közérdekű adatot tartalmazó dokumentumról az igénylő másolatot kaphat, az adatot kezelő szerv pedig csak a másolatkészítéssel kapcsolatban felmerült költség mértékéig határozhat meg költségtérítést. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság nem látta a jogforrási hierarchia sérelmét ebben az ellentmondásban [3299/2019. (XI. 18.) AB határozat]. Nyilvánvalóan figyelembe kell venni a munkaerőpiaci ténytet, miszerint az órabérek alapján számított költségek mindig magasabbak a havi béreknél, illetőleg azt is, hogy a másolás költségeibe beleszámíthatók az élmunkán kívüli egyéb költségek is. Ugyanakkor figyelemmel kell lenni az Aarhusi Egyezményben foglalt elvekre is, ami szerint a közösségi részvétel nem lehet „elrettetően költséges”, illetőleg arra, hogy a Résztes Felek kötelesek a közösségi részvétel hatékony gyakorlati érvényesülését elősegíteni.

A NAIH által felülvizsgált ügyben az adatkezelőnél az igényelt adatok elektronikus formában nem álltak rendelkezésre – a digitalizálás költségének megfizetésére kötelezte, amellet, hogy tájékoztatta az adatigénylőt, hogy az igényelt adatot személyesen, díjmentesen is megtekintheti. A NAIH megállapította, hogy az adatkezelő a költségtérítésre vonatkozó igényét az első adatigénylést követő 63 naptári nap után jelezte az adatigénylő felé úgy, hogy az igénylését egyébként nem minősítették jelentős terjedelműnek, ezzel megsértette a bejelentő közérdekű adatok megismeréséhez való jogát. Tekintettel arra, hogy egy város polgármesteri hivatalában minden bizsonnyal – akár nagy terjedelem, jelentős oldalszám esetében is – rendelkezésre állnak a papír alapú iratokban foglalt közérdekű adatok digitalizálásának feltételei, az elektronikus formában igényelt közérdekű adat igénylés teljesítésével kapcsolatban, az elektronikus másolat elkészítése során nem merül fel olyan „másolási költség”, amely a 9 forint/lap szkennelési költséget, vagy bármilyen más költségtérítést megalapozna (NAIH-4973-4/2012/V).

4.9 Részleges adatkiadás

A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülése érdekében nem tekinthető az Alaptörvénnyel összhangban állónak az olyan korlátozás, amely egy adatot vagy egy egész dokumentumot végérvényesen elvon a nyilvánosság elől, illetve amely egy dokumentumot annak tartalmától függetlenül, teljes egészében nyilvánosságkorlátozás alá helyez. A nyilvánosságkorlátozás indokoltságát tehát csak az igényelt dokumentumba foglalt adatok kapcsán, azok vizsgálatával, nem

pedig a dokumentum egészét illetően lehet megállapítani [3299/2019. (XI. 18.) AB határozat]. Ez az értelmezés összhangban van az Aarhusi Egyezmény 4. cikk (6) bekezdésével is.

4.10 A minősített adatokhoz fűződő közérdek és az adatnyilvánossághoz fűződő közérdek összemérése

A minősítő a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat minősítése felőli döntés során a minősítéshez fűződő közérdek mellett a minősítendő adat nyilvánosságához fűződő közérdeket is figyelembe kell, hogy vegye, és csak akkor döntsön az adat minősítéséről, ha a minősítéssel elérni kívánt cél arányban áll a minősített adat nyilvánosságához fűződő érdekekkel [29/2014. (IX. 30.) AB határozat].

4.11 A közigazgatási eljárás és az Infotv. szerinti eljárás összevetése

A bíróság azt állapította meg, hogy helytelen az alperes jogszabály értelmezése, amikor az Infotv. és a Ket. szabályozását az általános szabályozás / különös szabályozás viszonyában értelmezte. A Ket. 69/A. § (1) bekezdése nem az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontja felhatalmazása alapján a közérdekű nyilvános adat megismeréséhez való jognak korlátozása, hanem annak kimondása, hogy a közigazgatási határozatot az eljárás jogerős befejezését követően ismerheti meg bárki. A Ket. hivatkozott szabálya nem a közérdekből nyilvános adatra vonatkozik, hanem a közigazgatási jogerős határozatra. Nem jelenti tehát azt, hogy a közigazgatási eljárásban keletkezett közérdekű adat csak az eljárás jogerős befejezését követően ismerhető meg (Debreceni Törvényszék G.40062/2017/13).

A NAIH álláspontja a kérdésben: Ákr. kontra Infotv. (Azaz az általános közigazgatási eljárási törvényt kell-e alkalmazni egy adott közérdekű adatkiadási ügyben, avagy az információszabadság törvényt?)

A NAIH a 2018-as beszámolójában már nyilvánosság elé tárta azt a jogértelmezési problémát, melynek fő kérdése, hogy közigazgatósági hatósági eljárások iratanyagának megismerhetőségére, nyilvánosságára alkalmazható-e az Infotv.-ben szereplő korlátozás („a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot törvény bírósági vagy közigazgatási eljárásra tekintettel korlátozhatja”), vagyis különleges szabályként a közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) irányadó-e.

A NAIH álláspontja szerint ez a korlátozás a már lezárult közigazgatási hatósági eljárásokra nem vonatkozik. 2021-ben végre jogerősen befejeződtek azok a polgári perek, melyek többek között arra is – a NAIH állásponttal megegyező – választ adtak, hogy a médiaszolgáltatási jogosultsággal összefüggő eljárásokban keletkezett hatósági iratokat az ügyfeleken kívüli harmadik személyek milyen eljárásrendben, mely jogszabályi előírás alapján ismerhetik meg.

A közérdekű adat kiadása iránt indított perben az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 28.P.20.997/2019/8. számú ítéletben arra kötelezte az adatkezelőt, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a 506/2018., 1156/2018. és a 115/2019. számú döntéseinek teljes szövegét, a keresetet ezt meghaladóan elutasította. A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Infotv. rendelkezéseinek képest az Ákr. 33. §-a szűkíti a megismerhető adatok körét, a hatósági eljárásban keletkezett iratokat az iratbetekintési jog keretében csak az arra jogosult személy, ügyfél tekintheti meg, de az Ákr. 33. § (5) bekezdése szerint a határozatot bárki, korlátozás nélkül megismerheti. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy határozat kikérése esetén a személyazonosítás szükségtelen, az adatkérő személye közömbös, így az alperes még az Ákr. általa hivatkozott rendelkezései alapján sem tagadhatja meg a határozat megismerését.

A perben másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.108/2018/8. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és arra is kötelezte az adatkezelőt, hogy az említett határozataihoz tartozó döntéseit megalapozó előterjesztéseket is adja ki, hiszen a perben a közérdekű adat kiadására irányuló igényt kizárólag az Infotv. rendelkezései szerint kell elbírálni.

A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Pfv.IV.20.656/2020/4. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte – perjogi okok miatt – az előterjesztések kiadásának vonatkozásában, de az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Következésképpen a már lezárult közigazgatási eljárásokban hozott határozatokat ki kell adni a közérdekű adatigénylőknek.

4.12 Az információ megismerhetősége alóli kivételek megszorító értelmezése

Ha a közérdekű adatok megismerése iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében a törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé, a megtagadás alapját szűken kell értelmezni. A közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél [29/2014. (IX. 30.) AB határozat]. Ez az ún. „közérdek-teszt”, az Infotv. 30. § (5), valamint 27. § (5) bekezdésével összhangban.

5 INFORMÁCIÓHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS A NEMZETKÖZI JOGBAN

Természetesen a közérdekű adatokhoz való hozzáférés, az információszabadság sem nem új jelenség, sem nem magyar találmány. A nemzetközi közösség, és aztán később az Európai Közösségek és az Európai Unió már hosszú ideje olyan tárgykörnek tartják az információszabadságot, aminek átfogó, elvi alapokon álló szabályozása szükséges. Ennek az elvi szintű szabályozásnak az egyik legjobb módszere az, ha az adott élethelyzetet emberi jogi szempontból közelítjük meg, és magas szintű nemzetközi jogi dokumentumokban garantáljuk a vonatkozó emberi jogok tiszteletben tartását (azzal a kiegészítéssel, hogy bizonyos emberi jogok nem csak természetes személyeket illethetnek meg). Ebből a szempontból az információszabadság szabályozása érdekes, mert a két legfontosabb és legalapvetőbb nemzetközi jogi dokumentumban (az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és az Emberi Jogok Európai Egyezményében) nem találjuk meg a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogának kiemelését. Mivel azonban a szabályozás már évtizedekre tekinthet vissza, volt ideje az írott szabályokat tovább értelmező, magyarázó, a mindennapi életre vonatkozó joggyakorlat kialakulásának is. Az alábbiakban a nemzetközi és az európai uniós szabályokra utalva adunk gyakorlati tanácsokat, majd egy Mellékletben mutatjuk be részletesen a normákat és az azok alapján kialakult gyakorlat ismertetését.

5.1 Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

A Nyilatkozat 19. cikkében található meg annak rögzítése, hogy mindenkinek joga van a közérdekű információk megismeréséhez, és ennek érvényesítése érdekében bárki aktívan fel is léphet. Mivel azonban maga a Nyilatkozat kötelező erővel nem rendelkező dokumentum, gyakorlati alkalmazásához nem tudunk megjegyzéseket fűzni.

5.2 Az Emberi Jogok Európai Egyezménye

Bár az Egyezmény 10. cikk 1. bekezdése nem tartalmazza konkrétan az információk megismerésének jogát, ezt a jogot az Európai Emberi Jogi Bíróság esetjoga alapján bele kell érteni a 10. cikkbe, azaz tulajdonképpen a véleménynyilvánítás szabadsága egyúttal az információkhoz való hozzáférés szabadságát is jelenti.

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye (és a Bíróság joggyakorlata) általában beszél az információszabadságról, ezek a szabályok és döntések természetesen felhasználhatók környezeti adatokhoz való hozzáférési ügyekben is.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságához akkor fordulhat valaki, ha álláspontja szerint emberi jogai sérelmet szenvedtek, és ha kimerítette az összes, rendelkezésére álló hazai jogorvoslatot, beleértve a bírósághoz fordulást, illetve az Alkotmánybíróság előtt alkotmányjogi panasz előterjesztését is⁴⁹.

A Bírósághoz indokolt kérelmet lehet előterjeszteni az adott állam (Magyarország) ellen; a kérelmet a végső határozat meghozatalát követő 6 hónapon belül lehet megküldeni a Bíróságnak.

A kérelem beadható magyar nyelven is, a beadásához ezt a formanyomtatványt kell használni: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/forms/hun&c=>

5.3 Az Aarhusi Egyezmény szabályozása

⁴⁹ <https://alkotmanybirosag.hu/kozlemeny/strasbourg-az-emberi-jogok-europai-birosaganak-eljarasat-megelozoen-az-alkotmanyjogi-panasz-lehetoseget-ki-kell-meriteni>, letöltés ideje: 2022. március 1.; <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22002-12426%22%5D>; letöltés ideje: 2022. március 1.

1998-ban, több éves egyeztetési folyamat eredményeként fogadták el a dániai Aarhus városában azt az egyezményt, amit azóta is Aarhusi Egyezménynek ismer a szakma és a nagyközönség, és ami átfogóan szabályozza a környezeti részvételi jogokat, azaz az információhoz való hozzáférést, a döntéshozatalban való részvétel és a jogorvoslat jogát. Az Egyezmény által szabályozott tárgyköröket áttekintve látható, hogy az Aarhusi Egyezmény – a közkeletű vélekedéssel ellentétben – nem közvetlenül használható fel a környezet valamely elemének a védelmére. Az Aarhusi Egyezmény egy tisztán eljárási jellegű egyezmény, azaz azt írja le, hogy milyen információs, részvételi és jogorvoslati jogok illetik meg a nyilvánosság tagjait a környezet védelmével kapcsolatban, és az államnak milyen kötelezettségei vannak ezen jogok érvényre juttatása terén. Az Egyezményhez készült egy Gyakorlati Útmutató is, ez azonban csak 4 nyelven, angolul, franciául, oroszul és kínaiul érhető el: https://unece.org/DAM/env/pp/Publications/Aarhus_Implementation_Guide_interactive_eng.pdf

Az Aarhusi Egyezmény az állam szerveit, hatóságait kötelezi és nemzetközi jogi kötelezettségeket tartalmaz azokra nézve. Következésképpen, ha valaki az Egyezmény megsértését észleli, akkor nemzetközi jogi fórumhoz kell fordulnia (ez az ún. Aarhusi Egyezmény Jogkövetési Bizottság vagy Aarhus Convention Compliance Committee) és az eljárás végeredménye is nemzetközi jogi döntés lesz, ami az adott államra vonatkozik. A Jogkövetési Bizottság megállapításai és ajánlásai közvetlenül nem orvosolnak egy nemzeti jogban, hazai hatóságok által elkövetett jogsértést, arra nem alkalmasak, azonban segíthetnek a rendszerszintű problémák megoldásában.

A Jogkövetési Bizottság eljárása egyedi: **bárki** terjeszthet elő panaszt (hivatalos nevén kommunikációt, angolul *communication*⁵⁰-t) a Jogkövetési Bizottsághoz, bármelyik részes állammal szemben (tehát nem kell, hogy a saját állampolgársága szerinti államra legyen panasz). A beadványt a hazai jogorvoslati jogok kimerítése után lehet beadni a Genfben székelő szervhez, arra hivatkozással, hogy az adott bepanaszolt Részes Fél nem felelt meg az Egyezmény előírásainak. A beadványban részletesen ki kell fejteni a tényeket és azt, hogy miért véli úgy a kérelmező, hogy az állam nem felelt meg az Egyezmény szabályainak. A Jogkövetési Bizottság dönt a kérelem befogadhatóságáról, és ha döntése pozitív, kivizsgálja és megtárgyalja az ügyet, általában meghallgatja mindkét felet (a panasztevőt és a bepanaszolt államot is), majd megállapításokat tesz és javaslatokat fogalmaz meg. Az eljárás igen alapos, emiatt sajnos akár 2-3 éven keresztül is eltarthat, míg lezárul.

Az eljárást megindító beadványt az alábbi formanyomtatványon lehet benyújtani elméletileg bármilyen nyelven, de az angol vagy francia nyelven előterjesztett beadványok, mivel nem igényelnek fordítást, sokkal gyorsabb elbírálásra számíthatnak:

https://unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/CC_Guidance/Format_for_communications_to_the_Aarhus_Convention_Compliance_Committee_v11.03.2019.docx

5.4 Információhoz való hozzáférés környezeti ügyekben az EU-ban

Az EU Alapjogi Chartája⁵¹ a 11. cikk (1) bekezdésében tartalmazza az információhoz való jogot, a környezeti információkhoz való jogról pedig külön irányelv rendelkezik, a 2003/4/EK irányelv a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről. Ennek tartalma gyakorlatilag megegyezik az Aarhusi Egyezmény tartalmával.

Gyakorlati alkalmazására több lehetőség van:

- egyrészt előfordulhat, hogy Magyarország nem megfelelően ültette át nemzeti jogába az irányelv követelményeit, tehát eltérés van a két jogszabály, az uniós és a hazai között; ilyenkor az irányelv rendelkezéseit kell alkalmazni, azaz kivételes esetben sor kerülhet arra, hogy az

⁵⁰

https://unece.org/DAM/env/pp/Publications/Guide_to_the_Compliance_Committee_second_edition_2019/English/Guide_to_the_Aarhus_Convention_Compliance_Committee_2019.pdf, letöltés ideje: 2022. március 1.

⁵¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=HU>

irányelv közvetlenül is alkalmazásra kerüljön egy magyar közigazgatási eljárásban vagy bírósági perben (ez a közvetlen hatály);

- másrészt egy magyar bíróság előtt folyamatban lévő jogvitában sor kerülhet arra, hogy a bíróság értelmezze az irányelv rendelkezéseit, és ha ebben további segítségre szorul, akkor a nemzeti bíróságnak fordulhat az Európai Bírósághoz jogértelmezési segítségért – ezt a per folyamatban léte alatt külön kell kérelmezni a bíróságtól (ezt nevezzük előzetes döntéshozatalnak);
- harmadrészt azokban az esetekben, amikor egy irányelv hibás átültetése vagy téves alkalmazása bizonyítható és ez fontos európai érdeket sért, az Európai Bizottság eljárást indíthat a tagállam ellen, és kérheti az EU Bíróságot, hogy marasztalja el az adott tagállamot – ha valaki ezt észleli a környezeti információk irányelvvel kapcsolatban, akkor közvetlenül fordulhat az Európai Bizottsághoz az alábbi elérhetőségen: https://ec.europa.eu/assets/sg/report-a-breach/complaints_hu/ - (ez az ún. kötelezettségszegési eljárás).

5.5 A nemzetközi jogi eszközök, mint a hazai eljárások folytatása

A jelen fejezetben felsorolt nemzetközi eljárásokat általában akkor szokták igénybe venni, ha a hazai fórumok előtt a környezeti információhoz való jogokat nem sikerült érvényesíteni vagy a jogérvényesítés eleve reménytelennek látszott. Ezeknek az eljárásoknak a többsége gyakorlatilag ingyenes, de nagyon fontos néhány jogi és nem jogi szempontot figyelembe venni ezen eljárások megindítása előtt:

- az eljárások általában a hazai jogorvoslatok kimerítését igénylik
- az eljárások megindításához azt kell igazolni, hogy az állam vagy annak szerve megsértette a vonatkozó nemzetközi vagy uniós normát, nem elég tehát az érdeksérelemre való hivatkozás
- az eljárások általában idegen nyelven zajlanak, leggyakrabban angolul
- az eljárások általában nem járnak költséggel, legfeljebb egyes iratok fordítása igényel kiadást
- az eljárások időtartama 2 és 5 év között változhat, ritka esetben még ennél is hosszabb lehet

6 ZÁRSZÓ

Azok számára igyekeztünk segítséget nyújtani, akik felelősséget éreznek a környezetük iránt és tájékozódni szeretnének szűkebb lakóhelyük vagy akár tágabb körben a környezet állapota, az oda történő kibocsátások, az azt érintő terhelések felől. A környezeti információhoz valamennyiünknek állampolgári joga van, egyebek között az Alaptörvény, az Általános Közigazgatási Rendtartás, az Információs törvény és a Környezetvédelmi törvény alapján. Semmit sem ér azonban az olyan jog, amit az arra jogosultak nem tudnak vagy nem igazán akarnak gyakorolni. Ahogyan Dr. Kalas György, számos közérdekű környezetvédelmi információval foglalkozó kiadvány szerzője szokott fogalmazni: azok a jogosultságaink, amiket elhanyagolunk, egy idő után eltűnhetnek a törvénykönyvekből és amikor aztán rászánnánk magunkat a gyakorlásukra, már nem lesznek meg a megfelelő jogi eszközeink.

A közérdekű környezetvédelmi információhoz való hozzájutás még akkor is bonyolult, időigényes vállalkozás, ha számos, a jelen kiadványhoz hasonló tájékoztató, segédlet támogatja ezt a munkát. A fő felelősség mégis csak az érintetteken van: ha ők annyiban hagyják, nem járnak utána, az adattulajdonosok maguktól nem fogják rájuk erőltetni az adataikat. Olyan is előfordul, talán gyakrabban, mint kellene, hogy az adatszolgáltató kifogásokat keres, nem kívánja megosztani az információt, nem osztja meg az összeset, nem a megfelelő formában, késve adja csak ki stb. Ilyenkor még nagyobb kitartás és energia szükséges a civil oldalon: jogorvoslatokhoz kell folyamodni, akár a NAIH előtt, akár a rendesbíróságok előtt. A jó hír az, hogy mind a két eljárásfajta illetékmentes és gyors, a laikusok számára pedig megfelelő jogi segítséget is biztosítanak.

A legkitartóbbak, legelkötelezettebbek pedig akár a nemzetközi fórumokon is kereshetik az igazukat az adatszolgáltatási ügyekben. Az utolsó fejezetekben felsorolt európai emberi jogi, illetőleg az Aarhusi Jogvégrehajtási Bizottsági eljárások szintén alkalmasak arra, hogy amennyiben a panaszos úgy véli, hogy a Magyar Állam vagy a magyar hatóságok megsértették a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogát, egyfajta jogorvoslatot biztosítsanak a jogsértéssel szemben.

7 MELLÉKLETEK

7.1 Forrásjegyzék

7.1.1 A felhasznált, a területen lezajlott kutatási előzmények és forrásanyagainak tételes listája

Információhoz való hozzáférés és részvétel a helyi (települési) környezeti ügyekben (<https://emla.hu/wp-content/uploads/2021/04/Elektronikus-kiadvany.pdf>)

7.1.2 Releváns jogszabályok tételes listája

Magyarország Alaptörvénye

Törvények:

1993. évi XXXI. törvény az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről

1993. évi XLVIII. törvény a bányászatról

1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

1995. évi XCIII. törvény a védett természeti területek védeltségi szintjének helyreállításáról

1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről

1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról

1996. évi CXVI. törvény az atomenergiáról

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

1998. évi XXVII. törvény a géntechnológiai tevékenységről

2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról

2001. évi LXXXI. törvény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

2006. évi LIII. törvény a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről

2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról

2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról

2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről

2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

2011. évi CXXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról

2012. évi CCXVII. törvény az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről

2013. évi CII. törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről

2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról

2018. évi LIV. törvény az üzleti titok védelméről

Kormányrendeletek:

221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet

2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról

305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról

311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről

314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról

78/2008. (IV. 3.) Korm. rendelet a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről

167/2010. (V. 11.) Korm. rendelet az országos nukleárisbaleset-elhárítási rendszerről

306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről

118/2011. (VII. 11.) Korm. rendelet a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről

312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról

313/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az Építésügyi Dokumentációs és Információs Központról, valamint az Országos Építésügyi Nyilvántartásról

314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről

490/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet a hiányzó, a talált, valamint a lefoglalt nukleáris és más radioaktív anyagokkal kapcsolatos bejelentésekről és intézkedésekről, továbbá a nukleáris és más radioaktív anyagokkal kapcsolatos egyéb bejelentést követő intézkedésekről

301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről

521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről

Miniszteri rendeletek:

13/1997. (V. 28.) KTM rendelet a védett természeti területek és értékek nyilvántartásáról

2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról

4/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről

Európai Unió jogszabályai

Az Európai Unió Alapjogi Chartája (2016/C 202/02)

Az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendelete (2001. május 30.) az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről

Az Európai Parlament és a Tanács 166/2006/EK rendelete (2006. január 18.) az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és -szállítási Nyilvántartás létrehozásáról

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról

Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról

Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről

Az Európai Parlament és a Tanács 2008/50/EK irányelve (2008. május 21.) a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról

Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról

Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról

Az Európai Parlament és a Tanács 2012/18/EU irányelve (2012. július 4.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről

7.1.3 Feldolgozott bírósági és hatósági döntések, állásfoglalások listája

25/2014. (VII. 22.) AB határozat

29/2014. (IX. 30.) AB határozat

3298/2020. (VII. 17.) AB végzés

3299/2019. (XI. 18.) AB határozat

5/2014. (II. 14.) AB határozat

Debreceni Törvényszék G.40.062/2017/13. sz. ítélet

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.751/2005/3. sz. ítélet

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.108/2018/8. sz. ítélet

Fővárosi Ítéltábla Pf.20.381/2016/3. sz. ítélet

Fővárosi Törvényszék 28.P.20.997/2019/8. sz. ítélet

Fővárosi Törvényszék, P.23.225/2015/12. sz. ítélet

NAIH/2017/2408/2/V

NAIH/2018/7054/2/V

NAIH/2019/2549

NAIH/2019/56237

NAIH/2020/1819

NAIH/2020/3433/2

NAIH/2020/434

NAIH/2020/4606

NAIH-4973-4/2012/V

Pfv.IV.20.656/2020/4. sz. ítélet

ACCC/C/2004/2 Kazahsztán

ACCC/C/2005/12 Albánia

ACCC/C/2005/15 Románia

Adatszolgáltatási mátrix, avagy ki kicsoda az információszabadság terén – A környezeti adatokhoz való hozzáférés szabályozása és gyakorlata

ACCC/C/2006/16 Litvánia

ACCC/C/2008/24 Spanyolország

ACCC/C/2008/30 Moldova

ACCC/C/2009/36 Spanyolország

ACCC/C/2010/48 Ausztria

ACCC/C/2013/90 Egyesült Királyság

ACCC/C/2014/105 Magyarország

EUB C-71/10. sz. ügy

EUB C-279/12. sz. ügy

EUB C-442/14. sz. ügy

EUB C-71/14. sz. ügy

EUB C-280/18. sz. ügy

7.1.4 Felhasznált egyéb dokumentumok jegyzéke

Országos Környezetvédelmi Információs Rendszert („OKIR”) (<http://web.okir.hu/hu/>)

7.2 Rövidítések jegyzéke

ACCC	az Aarhusi Egyezmény Jogkövetési Bizottsága (Aarhus Convention Compliance Committee)
Ákr.	az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény
EJEB	Emberi Jogok Európai Bírósága
EUB	Európai Unió Bírósága
Erdőt.v.	az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
ÉTT	érzékeny természeti terület
EKHE	egységes környezethasználati engedélyezési eljárás
HNYR	Hatósági Nyilvántartó Rendszermodul
Htv.	a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény
Infotv.	az Információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
KHVR.	a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet
Kvt.	a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
Lvr.	a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet
MEKH	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal
NAIH	Nemzeti Adatvédelmi és Információs szabadság Hatóság
OAH	Országos Atomenergia Hivatal
OKIR	Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer
OLM	Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat
ONER	Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer
SKVR.	az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet
TIR	Természetvédelmi Információs Rendszer
ÜHG	üvegház hatású gázok
VET	a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv.

7.3 Egyéb mellékletek

7.3.1 Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát a második világháború borzalmaira válaszként a civilizált államok az ENSZ-ben 1948. december 10-én fogadták el. Ez olyannyira fontos lépés volt, hogy az ENSZ-közügyülés 1950-ben úgy döntött, hogy a Nyilatkozat elfogadásának napját minden évben az emberi jogok napjaként tartja nyilván.

Magában a Nyilatkozatban nem találunk a közérdekű adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó jogot. A felületes szemlélő úgy is gondolhatja, hogy ezek szerint a nemzetközi jogban nem létezik ez a jog. Ez azonban nem így van, a Nyilatkozat 19. cikkének megfogalmazása tág, így ezt a jogot is bele kell érteni. A szöveg hivatalos magyar fordítása⁵² így hangzik:

„Minden személynek joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást és hogy határookra való tekintet nélkül kutathasson, átvihessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon.”

Itt azonban a fordítás hibás szerintünk, hiszen az angol 'receive' kifejezés helyes magyar megfelelője az átvenni, nem pedig az átvinni. Ilyen értelemben viszont már azt mondhatjuk, hogy a Nyilatkozat igenis tartalmazza a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogának megfogalmazását. Mert amíg eredetileg, 1948-ban a hírek és eszmék átvételének határokon is átvélő joga azt a célt szolgálta, hogy a világháborút kirobbantó elnyomó eszmékkel szemben szabad legyen a gondolat áramlása, azaz senkitől ne legyen megtagadható, hogy bizonyos eszméket és gondolatokat, híreket megismer, addig ez mai világunkban már teljesen más értelmet nyer. Ma ez már azt jelenti, hogy mindenkinek joga van a közérdekű információk megismeréséhez, és ennek érvényesítése érdekében aktívan fel is léphet. Mivel azonban maga a Nyilatkozat egy kötelező erővel nem rendelkező dokumentum, néhány évet még várni kellett arra, hogy az ott garantált jog megjelenjen egy kötelező nemzetközi szerződésben is.

7.3.2 Az Emberi Jogok Európai Egyezménye

Ez a szerződés pedig az Emberi Jogok Európai Egyezménye volt, amelynek elfogadására – az Európa Tanács keretén belül – 1950. november 4-én került sor. Az Egyezmény⁵³ 10. cikk 1. bekezdése a Véleménynyilvánítás szabadsága címszó alatt az alábbiakat írja elő:

„Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárookra tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. Ez a Cikk nem akadályozza, hogy az államok a rádió-, televízió- vagy mozgókép vállalatok működését engedélyezéshez kössék.”

Első olvasatra is világosan látszik, hogy az Egyezmény átvett bizonyos szövegrészeket a korábbi Nyilatkozatból, de magának az információhoz való hozzáférésnek a jogát ez sem tartalmazta kifejezett megfogalmazásban. Az Egyezmény 1950-es elfogadását követően az 1952 és 2013 közötti időszakban nem kevesebb, mint 16 darab ún. Kiegészítő Jegyzőkönyvet fogadtak el az Európa Tanács részes államai; ezek között voltak olyanok, amelyek újabb jogokat határoztak meg, illetve olyanok is, amelyek csak egyéb kérdésekben foglaltak állást, azonban a közérdekű adatokhoz való hozzáférést egyik sem foglalta emberi jogként írásba.

Ahogy azonban fentebb már említettük, a joggyakorlat tovább alakította az Egyezmény alkalmazhatóságát és kiterjesztette azt a kört, amire az eredeti 10. cikk vonatkozott. Számos ügyben,

⁵² <https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=hng>

⁵³ https://www.echr.coe.int/documents/convention_hun.pdf

amelyik az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB, a köznyelvben csak Strasbourgi Bíróság vagy csak Strasbourg) elé került, merült fel az információhoz való hozzáférés kérdése. Ezekben az ügyekben az alapjog számos vonatkozását bírálta el a bíróság érdemben (pl. korlátozható-e egyes internetes tartalmakhoz való hozzáférés, meddig terjed a sajtó tájékoztatási kötelezettsége és joga stb.), és természetesen került elő az a kérdés is, hogy vajon a 10. cikk annak eredeti szövegével és a jelenlegi életviszonyokra alkalmazva egyúttal garantálja-e a közérdekű adatokhoz való hozzáférést.

Az egyik legegységesebb és azóta is iránymutató ilyen tárgyú ítélet meghozatalára 2016. november 8-án került sor, méghozzá éppen a Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország ügyben (18030/11. sz. kérelem)⁵⁴. Itt nem kevesebbet mondott ki az EJEB, mint hogy

117. Az 1. bekezdés – más nemzetközi eszközök hasonló rendelkezéseivel ellentétben – nem mondja ki, hogy az információ keresésének szabadságát is felöleli.

121. A Bíróság kiemeli, hogy az Egyezmény – mint az emberi jogok védelmére irányuló eszköz – tárgya és célja megköveteli, hogy a rendelkezéseit olyan módon értelmezzék és alkalmazzák, hogy a benne foglalt jogok ne elméleti és megvalósíthatatlan, hanem gyakorlati és tényleges jogok legyenek.

139. E tekintetben a Bíróság megjegyzi, hogy a Szerződő Államok túlnyomó többségében – valójában mind a harmincegy vizsgált államban, egy kivétellel – a nemzeti jog önálló jogként elismeri a hatóságok által tárolt információkhoz és/vagy közérdekű adatot tartalmazó iratokhoz való, törvényben meghatározott hozzáférési jogot, amelynek célja az átláthatóság erősítése általánosságban a közügyek területén

156. Összegezve, elérkezett annak az ideje, hogy pontosítsuk a klasszikus elveket.

180. Azzal, hogy megtagadták az igényelt – és azonnal elérhető – információkhoz való hozzáférést, a hazai hatóságok megsértették az igénylő civil szervezet információk megismeréséhez és közléséhez való jogát, méghozzá a 10. cikk szerinti jogok lényegét csorbítva.

Egészen röviden összefoglalva:

Bár az Egyezmény 10. cikk 1. bekezdése nem tartalmazza konkrétan az információk megismerésének jogát, ezt a jogot – a tagállamok saját, belső jogában meglévő ilyen szabályok miatt is, de főleg azért, hogy a Bíróság haladjon a korral – bele kell érteni a 10. cikkbe, azaz tulajdonképpen a véleménynyilvánítás szabadsága egyúttal az információkhoz való hozzáférés szabadságát is jelenti.

Ez a jog természetesen nem korlátlan. Maga az Egyezmény mondja ki 10. cikk 2. bekezdésében, hogy mik azok a körülmények és szempontok, amik alapján ez a jog korlátozható:

„E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargások vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés nyilvánosságra hozásának megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.”

Ez ugyanakkor azt is jelenti, hogy a hivatkozott jog csak ezeknek a feltételeknek a fennállása esetén korlátozható, ami rögtön egy megkötést is jelent a jogalkotó és a kormány felé. Minden egyéb esetben, illetve a leírt feltételek fenn nem állása esetén a jog korlátozása ellentétes az emberi jogi szabályokkal. Természetesen ezen feltételek fennállására vagy fenn nem állására nézve is számos jogeset érhető el az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatában, ezek idézése és elemzése azonban meghaladná a jelen tájékoztató kereteit.

⁵⁴ <https://hudoc.echr.coe.int/eng/#{%22appno%22:%2218030/11%22%22}>

7.3.3 Az Aarhusi Egyezmény

7.3.3.1 Az Egyezmény létrejötte és rendeltetése

A környezetvédelmi jog fejlődése és a polgárok környezeti tudatosságának növekedése együtt az 1990-es években megindult demokratizálódási folyamatokkal vezettek el oda, hogy az európai környezetvédelmi miniszterek közös nyilatkozatban⁵⁵ álltak ki a részvételi jogok (köztük a környezeti információhoz való jog) nemzetközi szabályozása mellett. Több éves egyeztetési folyamat eredményeként végül 1998. júniusában fogadták el a dániai Aarhus városában azt az egyezményt, amit azóta is Aarhusi Egyezménynek ismer a szakma és a nagyközönség, és ami átfogóan szabályozza a környezeti részvételi jogokat, azaz az információhoz való hozzáférést, a döntéshozatalban való részvétel és a jogorvoslat jogát. Az Egyezmény által szabályozott tárgyköröket áttekintve látható, hogy az Aarhusi Egyezmény – a közkeletű vélekedéssel ellentétben – nem közvetlenül használható fel a környezet valamely elemének a védelmére. Az Aarhusi Egyezmény egy tisztán eljárási jellegű egyezmény, azaz azt írja le, hogy milyen információs, részvételi és jogorvoslati jogok illetik meg a nyilvánosság tagjait a környezet védelmével kapcsolatban, és az államnak milyen kötelezettségei vannak ezen jogok érvényre juttatása terén.

Ezen jogok közül a jelen tájékoztató szempontjából az információhoz való hozzáférés joga fontos csak; a másik két jogot csak annyiban említjük meg, amennyiben azok összefüggenek az információhoz való hozzáférés jogával.

Magyarország természetesen aláírta az Aarhusi Egyezményt, és a magyar jogba át is ültette (ratifikálta) a nemzetközi szerződés rendelkezéseit, a 2001. évi LXXXI. törvénnyel, tehát Résztes Félnek számít.

7.3.3.2 Az Egyezmény struktúrája és általános rendelkezései

Az Egyezmény három nagy részre osztható fel, de mind a hármon belül találunk az információszabadság szempontjából releváns részeket.

Az Egyezmény első nagy részében, azaz első néhány cikkében az általános kérdéseket rendez, úgymint az Egyezmény célja, a használt fogalmak meghatározása stb. Itt helyezték el az Egyezményt aláíró és ratifikáló államokat terhelő általános jellegű kötelezettségeket.

Rögtön az egyik legfontosabb kérdés, hogy az Egyezmény mit tekint környezeti információnak. Ennek szinte beláthatatlan fontossága van, főleg annak fényében, hogy utána a szabályozás a környezeti információkhoz való nagyon széles és megengedő jellegű hozzáférést biztosít. A fogalom pontos meghatározásának tépje nem kevesebb, mint az, hogy egy információ hozzáférhető lesz-e vagy sem, amiatt, hogy környezeti információnak minősül, vagy esetleg nem. Az Egyezmény 2. cikkének 3. pontja írja körül, hogy miről is beszélünk:

A „környezeti információ” jelent bármely írott, látható, hallható, elektronikus vagy egyéb formában megjelenő információt, melynek tárgya:

- a) a környezet elemeinek, úgymint a levegőnek és az atmoszférának, a víznek, a talajnak, a földnek, a tájképnek, a természetes élőhelyeknek, a biológiai sokféleségnek és összetevőinek, beleértve a genetikailag módosított szervezeteket is, illetve ezen elemek közti kölcsönhatásnak az állapota;
- b) tényezők, úgymint anyagok, energia, zaj és sugárzás, tevékenységek és intézkedések, beleértve a közigazgatási intézkedéseket, a környezetet érintő megállapodásokat, irányelveket, jogalkotást, terveket és programokat, amelyek befolyásolják vagy befolyásolhatják a fenti a)

⁵⁵ <https://ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/panovics-attila/panovics-attila-vedes-ertekezes.pdf>

bekezdésben említett környezeti elemeket, valamint a környezeti döntéshozatalban felhasznált költség-haszon, továbbá egyéb gazdasági elemzések és becslések;

c) az emberi egészség és biztonság állapota, az emberi élet, a kulturális helyszínek és az épített környezet állapota, olyan mértékben, amilyen mértékben ezeket befolyásolja vagy befolyásolhatja a környezeti elemek állapota, vagy ezen környezeti elemeken keresztül a b) bekezdésben említett tényezők, tevékenységek vagy intézkedések.

Nagyon nehéz lenne részletesen végigmenni a definíción és túlzottan sok időt is venne igénybe, de talán úgy lehetne hétköznapi nyelvre lefordítani, hogy minden környezeti információnak minősül, ami

- A környezet elemeire, összetevőire vonatkozik,
- A környezetet érő hatásokra vonatkozik,
- Az ember környezettel kapcsolatos tevékenységeire vonatkozik,
- A környezet által az emberre gyakorolt hatásokra vonatkozik,

és ezen felül még magának a környezetnek a fogalmát is tágan értelmezzük (pl. az épített környezet és a műemlékek is ide tartoznak).

Az Aarhusi Egyezmény – még mielőtt rátérne arra, hogy az információhoz való hozzáféréssel kapcsolatban milyen kifejezett szabályoknak kell érvényesülnie – meghatározza, hogy mi az az általános elvárás, ami minden Résztes Felet terhel. Ezt az Egyezmény a 3. cikkben teszi meg.

Első és legfontosabb kötelezettsége a Résztes Feleknek, hogy egy jogi szabályozó rendszert hozzanak létre az Egyezményben foglaltak betartására.

1. A Felek az Egyezmény rendelkezéseinek megvalósításához szükséges egyértelmű, átlátható és következetes keret létrehozása és fenntartása céljából meghozzák a szükséges jogi, szabályozásbeli és egyéb intézkedéseket, beleértve azon intézkedéseket is, melyek célja a kompatibilitás biztosítása az ezen Egyezményben foglalt tájékoztatási, részvételi és igazságszolgáltatási kötelezettség megvalósításáról szóló rendelkezések között.

És ez természetesen még nem elég, az így létrehozott rendszernek egyértelműnek és átláthatónak, valamint következetesnek kell lennie. Az Egyezmény gyakorlati alkalmazásának esetjogában látni fogjuk majd, hogy egy Résztes Fél akár azért is kaphat elmarasztalást a jogkövetést vizsgáló ENSZ bizottságtól, mert az általa létrehozott rendszer nem egyértelmű, nem átlátható vagy nem következetes.

7.3.3.3 Részvételre képesítés

Az Aarhusi Egyezmény egyik nagy újítása – vagy fogalmazzunk inkább úgy, hogy nagy felismerése, hiszen a tény önmagában mindig is ismert volt – hogy a nyilvánosság tagjai, az „utca embere” nem egy képzett jogász ismereteivel vág neki a környezeti információkhoz való hozzáférésnek, és nem feltétlenül tudja, hogy merre induljon el adatkeresése közben. Ahogy hagyományosan úgy tartják, hogy az Egyezmény 3 fő pillére az információhoz való hozzáférés, a döntéshozatalban való részvétel és a jogorvoslathoz való jog, úgy azt is hozzá szokás tenni, hogy sokan egy 4. pillért is nyilvántartanak, ez pedig a részvételre képesítés. Ez az Egyezmény 3. cikk (2) bekezdésében leírt követelmény gyakorlatilag azt jelenti, hogy az állam – szervei, hatóságai, tisztviselői útján – köteles előmozdítani a jog érvényesülését és segíteni az információkeresőket.

„Valamennyi Fél törekszik biztosítani azt, hogy a tisztségviselők és a hatóságok nyújtsanak segítséget és útbaigazítást a nyilvánosságnak a környezeti információhoz való hozzáférésben, a környezeti döntéshozatalban való részvétel megkönnyítésében és az igazságszolgáltatás igénybevételeiben.”

A gyakorlatban ez azt kell, hogy jelentse, hogy a hatóságok a megfelelő helyre irányítják az információkeresőket, illetve segítenek nekik, hogy megkapja a keresett környezeti információt. Ha nem így történnek a dolgok, akkor az az állam megsérti az Aarhusi Egyezmény idézett rendelkezését.

Az Egyezmény a 3. cikk következő bekezdésében viszont még tovább megy, hiszen távlatosan gondolkodik, és nem csupán a ma cselekvőképes információkeresőkre gondol, hanem azokra is, akik a jövőben válnak majd az állam tudatos polgáiraivá. A tudatos polgárrá nevelés egyik fontos eszköze pedig az oktatás. Elő is írja az Egyezmény, miszerint

„Minden egyes Fél támogatja a környezeti oktatást-nevelést és a környezettudatosság növelését a nyilvánosság körében, különösen a környezeti információhoz való hozzájutás, a környezeti döntéshozatalban való részvétel és az igazságszolgáltatás igénybevétele tekintetében.”

Ez tehát egy újabb intézkedés, amit az Egyezmény elvár egy Részes Félől, hogy az utóbbi fejlessze a környezeti információhoz való hozzáférésnek ne csak az infrastruktúráját, de a felhasználók ismereteit is.

7.3.3.4 A környezeti információhoz való hozzáférés szabályai az Egyezményben

A második fő rész bemutatásakor a továbbiakban rátérünk az Egyezmény rendelkezéseinek részletes ismertetésére, abból a célból, hogy lássuk, milyen szabályok vonatkoznak az információhoz való hozzáférésre. Először is megkülönböztetünk passzív és aktív információszolgáltatást, ahol is a két fogalom az állam (és az információval rendelkező, közfeladatot ellátó szervek) hozzáállását írja le. Passzívnak hívjuk azt az esetet, amikor az állam passzív, tehát az információt igényelni kell (kérelemre történő információszolgáltatás), aktívnak pedig azt nevezzük, amikor ezen utóbbira nincs szükség, mert az állam aktívan, kérés nélkül, „magától” közzétesz környezeti információkat.

Elsőnek a passzív, tehát az igénylésre történő információ hozzáférést vizsgáljuk. Itt minden Részes Félnek az alábbiakat kell biztosítani a jogrendszerében az Egyezmény 4. cikke alapján:

- a hatóságok kérés esetén a nyilvánosság rendelkezésére bocsátják a kért információt
- információt bárki kérhet, természetes személy vagy jogi személy, de jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagy nem formális közösség is
- az információkéréshez fűződő érdeket nem kell megjelölni és nem is lehet ilyet kérni
- az információt a kért formában kell megadni, kivéve, ha a hatóság számára ésszerű az információt más formában rendelkezésre bocsátani, vagy ha az információ más formában már nyilvánosan rendelkezésre áll
- mindezt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérés benyújtását követő egy hónapon belül kell rendelkezésre bocsátani
- ha az információ mennyisége és bonyolultsága indokolttá teszi, akkor ez az időszak legfeljebb két hónapra meghosszabbítható
- a környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, amennyiben a hatóság nem rendelkezik a kért információval; a kérés egyértelműen ésszerűtlen vagy túlságosan általános módon fogalmazták meg; továbbá a kérés olyan anyagra vonatkozik, mely előkészítés alatt áll vagy a hatóságok belső kommunikációjára vonatkozik
- a környezeti információra vonatkozó kérés akkor is elutasítható, amennyiben az információ feltárása hátrányosan érintene bizonyos érdekeket, amelyeket maga az Egyezmény felsorol, de egyúttal meg is követeli, hogy ezen érdekek fennállását a hatóság vizsgálja, és mérlegelje, melyik a fontosabb: a titkosság vagy a nyilvánosságra hozatal mellett álló érdekek

Ha a hatóság nem rendelkezik a kért környezeti információval, akkor a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatnia kell az igénylőt arról, hogy véleménye szerint melyik hatóságnál lehet az igényelt

információt megkapni, vagy rögtön továbbítja az igénylést ezen hatósághoz és arról az igénylőt tájékoztatja.

A környezeti információk igénylésre történő kiadása esetenként a hatóság részéről komoly ráfordítást igényel, mind az adatok összegyűjtése, mind azoknak az igénylő igénye szerinti rendezése és kiadása körében. Ez az oka annak, hogy az Egyezmény megengedi a Részes Feleknek, hogy az információszolgáltatásért díjat szabjanak ki. Ez a díjkiszabás azonban nem korlátozhatja a hozzáférést, így a díjak nem haladhatnak meg egy ésszerű összeget.

Természetesen nem lenne teljes a kép, ha nem részleteznénk, hogy az Egyezmény milyen szabályokat fogalmaz meg az államok felé a környezeti információk aktív közzététele kérdésében. Azaz ezek az alábbi szabályok vonatkoznak arra, hogy az államoknak, mint Részes Feleknek, milyen információt kell kérés nélkül is elérhetővé tenniük (5. cikk).

Eszerint az elsődleges kötelezettség, hogy a hatóságok a feladataiknak megfelelő információval kell, hogy rendelkezzenek, ez alapvető, e nélkül nem lehet elképzelni az információszolgáltatást. A második kötelezettség, hogy ezeket az információkat a hatóságoknak naprakészen kell tartaniuk. Végül rendszereket kell, hogy létrehozzanak arra, hogy információt kapjanak a környezetet jelentős mértékben befolyásoló emberi tevékenységekről. Legvégül veszélyhelyzetben azonnal közzé kell tenniük minden olyan információt, ami az érintett lakosság tagjainak lehetővé teszi, hogy elkerüljék vagy mérsékeljék a veszélyhelyzet ártalmait.

Magának a környezeti információkat közzé tevő rendszernek átláthatónak és hatékonyan hozzáférhetőnek kell lennie, és ingyenesen biztosítania kell az alábbi információkat:

- a környezet állapotáról szóló jelentések
- a környezettel kapcsolatos jogszabályok szövege
- a környezettel kapcsolatos tervek és programok
- a nemzetközi környezetvédelmi szerződések, egyezmények, megállapodások
- tények és elemzések, ismeretterjesztő anyagok

Ezen felül az államnak ösztönöznie kell, hogy a fogyasztók számára megfelelő termékinformációk álljanak rendelkezésre.

7.3.3.5 Információval kapcsolatos rendelkezések az Egyezmény részvételi és jogorvoslati fejezeteiben

Gyakorlatilag az előző fejezetben tárgyalt előírások azok, amiket az Aarhusi Egyezmény előír a Részes Felek számára a környezeti adatok hozzáférése terén. Az Egyezmény két másik pillérében azonban még találunk olyan rendelkezéseket, amelyek fontosak lehetnek vizsgálódásunk szempontjából. Hiszen akár a kért, akár a nyilvánossá tett környezeti információk később egy döntéshozatali eljárásban kaphatnak fontosságot (részvétel a döntéshozatalban), és az is előfordulhat, hogy az igénylő nem vagy nem teljes körűen kapja meg az általa kért információkat, és ezért jogorvoslattal fordul a megfelelő szervekhez (jogorvoslathoz hozzáférés).

A döntéshozatalban való részvétel a két nagyobb esetkörben fordulhat elő: az egyedi projektek, beruházások engedélyezése során (6. cikk) és a tervek és programok elfogadása során (7. cikk). Mindkét körben az Egyezmény azt várja el az államtól, hogy a nyilvánosság tagjai számára biztosítsák a szükséges információt ahhoz, hogy érdemben részt tudjon venni a folyamatokban.

Az egyedi beruházások engedélyezése körében az érintett nyilvánosságot vagy aktív közzététel, vagy egyéni tájékoztatás útján informálni kell arról, hogy milyen tevékenység engedélyezéséről van szó, mi a kérelem tárgya, mik a lehetséges hatósági döntések, ki a döntéshozatalért felelős hatóság és hogyan fog folyni az eljárás. Az illetékes hatóságoknak kötelessége, hogy az érintett nyilvánosság számára biztosítsák az összes releváns és rendelkezésre álló információba való betekintés lehetőségét külön kérelemre, ráadásul ez a betekintés térítésmentes (azaz ingyenes) kell, hogy legyen. Ahogyan az

eljárás megindulásáról, úgy annak befejezéséről is tájékoztatni kell az érintett nyilvánosságot, sőt, hozzáférhetővé kell tenni a meghozott döntés szövegét, valamint az annak alapját képező fő okokat és megfontolásokat. A tervek és programok előkészítésének nyilvánossága körében az Egyezmény nem ilyen részletes, de azt előírja, hogy a szükséges információt itt is biztosítani kell a nyilvánosság számára. Magukat a részvételi részletszabályokat azonban maga a hatóság dolgozza ki, természetesen az Egyezmény elveit tiszteletben tartva.

Mi történik akkor, ha az információhoz való hozzáférés szabályait nem tartják be az adott állami szervek, hatóságok? Az Egyezmény erre az esetre is tartalmaz előírást (9. cikk), amelyben kötelezi a Részes Feleket, hogy megfelelő jogorvoslati mechanizmusokat tartsanak fenn és működtessenek a jogsérelem orvoslására. Ha valaki úgy véli, hogy információigényét figyelmen kívül hagyták, teljes mértékben vagy részben helytelen módon elutasították, nem kielégítő választ adtak vagy bármely más módon azzal kapcsolatosan úgy jártak el, hogy az nem volt összhangban az Egyezmény előírásaival, bíróság előtt pert indíthat. Amennyiben pedig a jog biztosítja a bírósághoz fordulás lehetőségét, úgy az államnak garantálnia kell, hogy emellett elérhető egy olyan, a bíróságtól eltérő egyéb független és pártatlan testület is, amelyik soron kívüli és lehetőleg ingyenes eljárása révén alkalmas az információszabadsággal kapcsolatos jogviták felülvizsgálatára. Hazánkban jelenleg ez a szerv a NAIH.

7.3.3.6 Az Egyezmény végrehajtását, nyomon követését biztosító rendelkezések

Bár ez az V. rész igen hosszúra sikerült, még hátra van az Egyezmény harmadik fő részének ismertetése. Ez a rész tartalmaz minden olyan technikai, szervezési szabályt, ami az Egyezménynek, mint rendszernek a működéséhez szükséges. Ennek egyik legfontosabb rendelkezése a Jogkövetési Mechanizmus szabályozása.

Már az aláíró államok is úgy gondolták, és ezt a később csatlakozók is elfogadták, hogy ennek az egyezménynek nagyon nyitottnak, a nyilvánosság számára elérhetőnek kell lennie. Ennyiben az Aarhusi Egyezmény gyökeresen eltér más nemzetközi szerződésektől, amelyek esetében az egyes vitás kérdéseket magas rangú diplomaták tárgyalják meg zárt ajtók mögött, titokban, és még a végeredményről sem tájékoztatják a nyilvánosságot. Nem úgy az Aarhusi Egyezmény esetében. Szinte minden dokumentum elérhető az alábbi és a csatlakozó linkeken: <https://unece.org/environment-policy/public-participation/aarhus-convention/introduction>, illetve az Egyezmény minden testületének ülése látogatható előzetes bejelentkezés után, illetve online közvetítés esetén egy egyszerű és rövid regisztrációt követően. De egyébként nem is képzelhető el másfajta működés egy olyan nemzetközi szerződéstől, amelyiknek célja a nyilvánosság tagjainak bevonása a környezetvédelmi döntéshozatalba.

És ha ez még nem lenne elég, az Egyezmény létrehozott egy testületet, az ún. Jogkövetési Bizottságot (Compliance Committee vagy ACCC), amelyiknek az a feladata, hogy figyelemmel kísérrje a tagállamok jogérvényesítő munkáját és azt, hogy mennyire tartják be az Egyezmény szabályait. A Jogkövetési Bizottság eljárása is egyedi (pontosabban volt a maga idejében, mivel azóta más egyezmények is átvették ezt a megoldást): bárki (!) terjeszthet elő panaszt (hivatalos nevén kommunikációt) a Jogkövetési Bizottsághoz, bármelyik részes állammal szemben (tehát nem kell, hogy a saját állampolgársága szerinti államra legyen panaszja). A beadványt a hazai jogorvoslati jogok kimerítése után lehet beadni a Genfben székelő szervhez, arra hivatkozással, hogy az adott bepanaszolt Részes Fél nem felelt meg az Egyezmény előírásainak. A beadványban részletesen ki kell fejteni a tényeket és azt, hogy miért véli úgy a kérelmező, hogy az állam nem felelt meg az Egyezmény szabályainak. A Jogkövetési Bizottság dönt a kérelem befogadhatóságáról, és ha döntése pozitív, kivizsgálja és megtárgyalja az ügyet, általában meghallgatja mindkét felet (a panasztevőt és a bepanaszolt államot is), majd megállapításokat tesz és javaslatokat fogalmaz meg. Az eljárás igen alapos, emiatt sajnos akár 2-3 éven keresztül is eltarthat, míg lezárul.

7.3.3.7 Az Aarhusi Jogkövetési Bizottság gyakorlata

Fontos tudni: maga az Aarhusi Egyezmény az állam szerveit, hatóságait kötelezi és nemzetközi jogi kötelezettségeket tartalmaz azokra nézve. Következésképpen, ha valaki az Egyezmény megsértését észleli, akkor nemzetközi jogi fórumhoz kell fordulnia (ez a Jogkövetési Bizottság) és az eljárás végeredménye is nemzetközi jogi döntés lesz, ami az adott államra vonatkozik. A Jogkövetési Bizottság megállapításai és ajánlásai közvetlenül nem orvosolnak egy nemzeti jogban, hazai hatóságok által elkövetett jogsértést, arra nem alkalmasak.

Alkalmasak viszont arra, hogy orientálják a gyakorlatot, és például az információszabadság témakörében meghozott döntések, melyek igen változatosak, alkalmasak arra, hogy kijelöljék egy Résztes Fél számára azt az utat, amelyen járva megfelelően biztosítja a közérdekű környezetvédelmi információkhoz való hozzáférést. Néhány fontosabb jogeset, ami említésre érdemes, az alábbi következtetésekkel zárult:

a. ACCC/C/2004/2 Kazahsztán

Az ügy tárgya: egy 110 kV-os távvezeték környezeti hatásvizsgálata Almati városban.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert a hatóságok nem értesítették a lakosságot az eljárás megindulásáról. A Bizottság szerint a Résztes Fél, amikor nem értesítette az érintett lakosságot arról, hogy környezeti hatásvizsgálati eljárás indult a hatóság előtt, gyakorlatilag megfosztotta az érintetteket attól, hogy eljárási jogaikkal éljenek.

b. ACCC/C/2005/12 Albánia

Az ügy tárgya: Ipari park és kapcsolódó energia- és olajipari létesítmények létesítése a Vlora-öbölben.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert több alkalommal igényelt eredménytelenül környezeti adatokat azokról az energia- és olajipari létesítményekről, amiket a Vlora-öbölben tervezett egy beruházó. A Bizottság szerint amennyiben egy Résztes Fél egyáltalán nem válaszol egy környezeti információkérésre, ezáltal megsérti az Egyezmény 4. cikk 1. bekezdését.

c. ACCC/C/2005/15 Románia

Az ügy tárgya: Aranybánya környezeti hatásvizsgálata Rosia Montana településen.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert a hatóságok – a tanulmányokat készítő szakértők szerzői jogának védelmére hivatkozással – megtagadták a lakosságnak a hozzáférést a tervezett aranybánya környezeti hatástanulmányához. A Bizottság szerint a nyilvánosság környezeti hatástanulmányokhoz való hozzáférése nem korlátozható a szerzői jogokra való általános hivatkozással, csak annak egyedi mérlegelése után, hogy a nyilvánosságra hozatal ténylegesen sérelmes-e a szerzői jogra nézve. Ez a kivétel kétséges, hogy alkalmazható-e egyáltalán környezeti hatásvizsgálati ügyekben.

d. ACCC/C/2006/16 Litvánia

Az ügy tárgya: Kommunális hulladéklerakó környezeti hatásvizsgálata Kazokiskes településen.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert a hatóságok 10 munkanapot biztosítottak a lakosságnak arra, hogy észrevételezze és véleményezze egy, a közelbe tervezett kommunális hulladéklerakó több száz oldalas környezeti hatástanulmányát. A Bizottság szerint 10 munkanap nem elégséges idő arra, hogy az eljárásban részt vevő nyilvánosság tagjai kellőképpen megismerjék a hulladéklerakó környezeti hatástanulmányát és hogy felkészüljenek annak tartalmából, hogy kialakíthassák álláspontjukat.

e. ACCC/C/2008/24 Spanyolország

Az ügy tárgya: Társasház lakónegyed építésére szóló megállapodás Murcia városban.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert Murcia város polgármesteri hivatala csak úgy volt hajlandó fénymásolatban kiadni egy településrendezési megállapodást a lakosság számára, hogy egyfelől csak korlátozott oldalszámot volt hajlandó lemásolni, és ezért a másolásért is oldalanként 2 eurót kért. A Bizottság szerint egy dokumentum fénymásolatban történő kiadásáért felszámított oldalankénti kb. 600 Ft-os költség eltűzött és nem ésszerű akkor, amikor a normál fekete-fehér fénymásolás európai átlagára kb. 10 Ft.

f. ACCC/C/2008/30 Moldova

Az ügy tárgya: Adatigénylés környezeti hatóságoktól.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert az állami erdészeti vállalat azért tagadta meg erdészeti koncessziós szerződések kiadására irányuló igénylését, mert annak teljesítése nagy tömegű adat kiadását tett volna szükségessé. A Bizottság szerint nagy mennyiségű környezeti adat igénylése nem indok a közérdekű adat kiadására irányuló igény elutasítására; a nagy terjedelmű adatigénylés az adatkiadás teljesítési idejének meghosszabbítását teszi lehetővé.

g. ACCC/C/2009/36 Spanyolország

Az ügy tárgya: Több környezeti információra irányuló igénylés elutasítása Almendralejo városban

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert Almendralejo város polgármesteri hivatala azért utasította vissza környezeti adatok kiadására irányuló igénylését, mert nem igazolta a célt, ami miatt az adatokra szüksége van. A Bizottság szerint a környezeti információk kiadására irányuló igény nem utasítható el arra való hivatkozással, hogy az igénylő nem igazolta kellően az igénylése indokát, mivel az igényléshez nem kell indokot megnevezni.

h. ACCC/C/2010/48 Ausztria

Az ügy tárgya: Környezeti információkhoz való hozzáférés és jogorvoslatok szabályozása.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert az osztrák jogi szabályozás és joggyakorlat rendkívül nehézkes a közérdekű adatkiadások megtagadása elleni jogorvoslatok terén, és adott esetben hónapok telhetnek el, amíg egy igénylő egyáltalán bírósághoz fordulhat. A Bizottság szerint az az osztrák szabályozás, amely szerint egy hivatalos megerősítés kiadása szükséges ahhoz, hogy valaki egy információ igénylés megtagadásával szemben jogorvoslattal éljen, ellentétes az Egyezményvel, részben azért is, mert amennyiben ennek a megerősítésnek a kiadása elmarad, a jogorvoslat beadására nyitva álló idő akár 6 hónappal későbbre is tolóthat.

i. ACCC/C/2013/90 Egyesült Királyság

Az ügy tárgya: Betonüzem engedélyezése a Faughan folyó mellett.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert többszöri igénylése ellenére sem kapott információt egy, a környéken engedélyezés alatt álló beruházásra vonatkozóan, és ezért nem tudott érdemben bekapcsolódni az engedélyezési folyamatba. A Bizottság szerint az adatigénylő többszöri kérése ellenére az igényelt dokumentáció megküldésének elmaradása nemcsak az igénylő információs, de részvételi jogait is sérti egyúttal.

j. ACCC/C/2014/105 Magyarország

Az ügy tárgya: Adatigénylés Paks-II vonatkozásában.

A panaszos amiatt fordult a Jogkövetési Bizottsághoz, mert a nukleáris energiára vonatkozó adatokat kezelő közfeladatot ellátó szerv több esetben vitatta, hogy az általa kezelt adatok környezeti adatok lennének. A Bizottság szerint a nukleáris energiára vonatkozó információk környezeti információnak minősülnek.

7.3.4 Információhoz való hozzáférés környezeti ügyekben az EU-ban

Láthattuk, hogy a globális nemzetközi jogban és a (földrajzi értelemben vett) európai államok közt megkötött nemzetközi szerződéseken hogyan jelenik meg az információhoz, és azon belül a környezeti információkhoz való jog. Egy ennél szűkebb körben, az Európai Unió jogában szintén megtaláljuk ezeket a szabályokat, ugyanis az EU is alkotott közösségi jogszabályokat a kérdésben, illetve az EU Bírósága is hozott ezekben a kérdésekben a jogértelmezést segítő döntéseket.

7.3.4.1 Az információhoz való jog az Alapjogi Chartában

Az első és legfontosabb azt megemlíteni, hogy az EU Alapjogi Chartája⁵⁶ a 11. cikk (1) bekezdésében tartalmazza az információhoz való jogot, amikor kimondja, hogy

„Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.”

7.3.4.2 Az Aarhusi Egyezmény végrehajtása az EU-ban

A Chartában való általános megfogalmazás önmagában kevés lenne a jog érvényesítéséhez, ezért – nagyrészt az Aarhusi Egyezmény EU jogba való átültetésének keretében – megalkottak egy külön irányelvet a környezeti információkhoz való hozzáférésről, illetve egyes fontos környezeti irányelvekbe beillesztésre kerültek információs rendelkezések. Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) tehát a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről az Egyezmény információs pillérét ültette át az európai jogba.

Az Aarhusi Egyezmény által támasztott követelmények részletes ismertetése után tulajdonképpen szinte nincs is szükség az EU irányelv részletekbe menő bemutatására, hiszen olyan mértékben épül az utóbbi az előbbire, olyannyira illeszkedik az EU jogszabály a nemzetközi szerződéshez, hogy az egyik ismerete gyakorlatilag a másik ismeretét is jelenti egyúttal. Mindazonáltal azért vázlatosan tekintsük át az irányelv tartalmát:

- Meghatározza a környezeti információ fogalmát
- Definiálja a hatóságot (mint amelynek a környezeti információval rendelkeznie kell és azt kérésre ki kell adnia)
- Előírja a környezeti információ kérésre történő kiadását legfeljebb 1 hónapon belül
- Sürgeti a tagállamokat, hogy könnyen hozzáférhető formában tárolják az információkat
- Meghatároz olyan intézkedéseket, amelyekkel a nyilvánosság információhoz jutását kívánja megkönnyíteni (pl. információs tisztviselők kinevezése a hatóságoknál)
- Felsorolja azokat a kivételeket, amelyek fennállása esetén az információkérés megtagadható
- Rögzíti, hogy a betekintésnek ingyenesnek kell lennie, az információ megküldéséért pedig csak ésszerű költség számítható fel
- Megalapozza a jogot, hogy a kérelmezők jogorvoslattal éljenek, és bírósághoz vagy egyéb, független és pártatlan testülethez forduljanak

Az irányelv nagy hangsúlyt fektet az információ kérés nélkül történő (aktív) terjesztésére, így leírja, hogy mely információkat kell közzé tenni, illetve, hogy ezeket lehetőleg az elektronikus információs technológia felhasználásával és adatbázisok létrehozásával kell teljesíteni. Érdekesség, hogy az

⁵⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=HU>

irányelv az információk minőségét is meghatározza, így előírja, hogy azok frissek, pontosak és összehasonlíthatóak legyenek.

7.3.4.3 Az információhoz való jog ágazati irányelvekben

Ahhoz, hogy főként az aktív, tehát a nem kérésre történő információszolgáltatás ténylegesen működjön, az EU jogalkotó hasznosnak látta egyes információs rendelkezések elhelyezését az ágazati környezeti irányelvekben is. Ennek következtében azok a szakemberek, akik sokkal inkább ragaszkodnak saját szakterületük szűkebb körű normáinak alkalmazásához, sem maradnak tájékozatlanok az iránt, hogy milyen nyilvánosság tájékoztatási kötelezettségük van. Ez végső soron a nyilvánosság egy magasabb szintű tájékoztatását eredményezi és nincs ellentétben sem az Aarhusi Egyezményvel, sem az információs irányelvvel.

Természetesen a terjedelmi korlátok miatt csak néhány főbb irányelv rendelkezéseit tudjuk ismertetni röviden.

- a. *Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról*

A terv vagy program tervezetét és az arról készített környezeti jelentést a készítők a nyilvánosság rendelkezésére bocsátják, illetve az elfogadott tervet vagy programot, illetve egy összefoglaló ismertetést arról, hogy a környezeti szempontokat hogyan illesztették be a tervbe vagy programba, szintén közlik a nyilvánossággal.

- b. *Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról*

A környezeti hatásvizsgálat folyamata során végig tájékoztatni kell a nyilvánosságot, beleértve arról a döntésről, hogy szükség van-e egy hatásvizsgálat lefolytatására, a tervezett projekt előre látható környezeti hatásairól, a lehetséges hatósági döntésekről, majd végül az engedélyező vagy az engedélykérelmet elutasító határozatról.

- c. *Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról*

A tagállamok a hulladékgazdálkodási terveket és a hulladékmegelőzési programokat egy nyilvánosan hozzáférhető weboldalon közzéteszik.

- d. *Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról*

A tagállamok hozzáférhetővé teszik a nyilvánosság számára a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek kidolgozásának ütemtervét és munkaprogramját, a vízgyűjtőn azonosított jelentős vízgazdálkodási kérdéseket, illetve magát a vízgyűjtő-gazdálkodási terv tervezetét.

- e. *Az Európai Parlament és a Tanács 2008/50/EK irányelve (2008. május 21.) a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról*

A tagállamok biztosítják a nyilvánosság, valamint a környezetvédelmi szervezetek, a fogyasztói egyesületek, az érzékeny népességcsoportok érdekeit képviselő szervezetek és az egyéb megfelelő egészségügyi szervek és a megfelelő ipari szövetségek tájékoztatását a környezeti levegő minőségéről és a levegőminőségi tervekről, továbbá a tagállamok éves jelentéseket hoznak nyilvánosságra az irányelv hatálya alá tartozó valamennyi szennyező anyagról.

- f. *Az Európai Parlament és a Tanács 2012/18/EU irányelve (2012. július 4.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről*

Általános kötelezettség, hogy a veszélyes anyagokat használó üzemek üzemeltetői működjenek együtt az állammal a nyilvánosság tájékoztatásában. Ennek eszközeként az irányelv egy külön mellékletben sorolja fel azokat az információkat, amelyeknek állandóan elérhetőnek kell lenniük a nyilvánosság számára, ideértve az elektronikus módon való elérhetőséget is. Az információkat naprakészen kell tartani, illetve minden olyan személy, akit egy súlyos baleset valószínűleg érinthet, rendszeresen és a legmegfelelőbb formában világos és érthető tájékoztatást kell, hogy kapjon a biztonsági intézkedésekről és a súlyos baleset esetén követendő magatartásról. Ezen felül a létesítmény biztonsági jelentése és a használt veszélyes anyagok jegyzéke kérésre hozzáférhető kell, hogy legyen a nyilvánosság számára. Ez az irányelv egyébként azt is előírja, hogy a létesítmények engedélyezése során a nyilvánossággal konzultálni kell, és ennek részeként biztosítani kell a nyilvánosság tagjainak az információkhoz való hozzáférést. Legvégül amennyiben súlyos baleset következik be egy veszélyes anyagokat használó üzemben, akkor az üzemeltetőnek a hatóságot kell értesítenie, a hatóságnak pedig a nyilvánosság tájékoztatása a feladata.

g. Az Európai Parlament és a Tanács 166/2006/EK rendelete (2006. január 18.) az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és -szállítási Nyilvántartás létrehozásáról⁵⁷

Ennek a jogszabálynak a rövid bemutatása a legnehezebb, mivel szinte minden rendelkezése fontos a nyilvánosság számára terjesztett környezeti információk szempontjából. Ez az EU jogszabály (pontosabban ennek az elődje) hozta létre az ún. PRTR-t, ami nem más, mint az ipari üzemekből származó kibocsátásokra vonatkozó jelentéstételi rendszer. Az üzemek által az állami hatóságoknak megküldött adatokból aztán egy adatbázis (maga a PRTR) jön létre, és az Aarhusi Egyezményrel összhangban az EU és a tagállamok biztosítják a nyilvánosság hozzáférését az itt szereplő információkhoz, elsősorban annak biztosítása révén, hogy az Európai PRTR lehetővé teszi a közvetlen elektronikus hozzáférést az interneten keresztül. Ennek a hozzáférésnek ingyenesnek és korlátlanul kell lennie a rendelet szerint.

7.3.4.4 Az EU Bíróság esetjoga

A fenti EU jogszabályok (egy kivételével) mind irányelvek, tehát alapesetben nem közvetlenül alkalmazandók, hanem a tagállamokra (így Magyarországra is) nézve határoznak meg kötelezettségeket, amelyeket aztán az ország úgy teljesít, hogy az irányelvben foglalt rendelkezéseket a saját nemzeti jogába átülteti. Felmerülhet akkor a kérdés, hogy a nyilvánosság tagjai számára miért fontosak ezek az irányelvek. Több oka is lehet ennek:

- egyrészt előfordulhat, hogy az ország nem megfelelően ültette át nemzeti jogába egy irányelv követelményeit, tehát eltérés van a két jogszabály között; ilyenkor az irányelv rendelkezéseit kell alkalmazni, azaz kivételes esetben sor kerülhet arra, hogy az irányelv közvetlenül is alkalmazásra kerüljön (ez a közvetlen hatály);
- másrészt egy jogvitában sor kerülhet arra, hogy a bíróság értelmezze az irányelv rendelkezéseit, és ha ebben további segítségre szorul, akkor a nemzeti bíró fordulhat az Európai Bírósághoz jogértelmezési segítségért (ezt nevezzük előzetes döntéshozatalnak);
- harmadrészt azokban az esetekben, amikor egy irányelv hibás átültetése vagy téves alkalmazása bizonyítható és ez fontos európai érdeket sért, az Európai Bizottság eljárást indíthat a tagállam ellen, és kérheti az EU Bíróságát, hogy marasztalja el az adott tagállamot (ez az ún. kötelezettségzegési eljárás).

⁵⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R0166&from=HU>

A felsorolt három lehetőség közül a két utóbbiban az EU Bírósága hoz döntést, így azt gondoljuk, hogy érdemes megvizsgálni, hogy hogyan ítélkezett az EU Bírósága olyan ügyekben, amelyekben a környezeti információkhoz való hozzáférés volt a kérdés⁵⁸.

a. C-71/10. sz. ügy⁵⁹

Az Office of Communications és az Information Commissioner között folyó tagállami jogvitában (Egyesült Királyság):

A Department of Health kérésére független szakértői vizsgálatra került sor a mobiltelefonokhoz kapcsolódó egészségügyi kockázatokra vonatkozóan. A szakértői jelentés, melynek címe „Mobiltelefonok és egészség”, kijelentette, hogy a bázisállomások helye és az állomásokra vonatkozó engedélyezési eljárások közérdekű adatoknak minősülnek. Az Egyesült Királyság kormánya ezt követően weboldalt hozott létre, melynek neve „Sitefinder”, és amelyet a 2003-as év vége óta az Office of Communications működtet abból a célból, hogy az Egyesült Királyságban a mobiltelefon-bázisállomások helyére vonatkozó információkat szolgáltatson. Az említett weboldal a mobilhálózat-üzemeltetők által az adatbázisaikból önkéntes alapon szolgáltatott információkat tartalmazza. Lehetővé teszi a magánszemélyek számára, hogy az irányítószámot, a város- vagy utcanevet megadva egy térképrészen belül az ott található bázisállomásokról tájékozódjanak. A Sitefinder weboldal minden térképrészleten megmutatja a bázisállomások hozzávetőleges helyét, de nem mutatja meg sem azok méterre pontos elhelyezkedését, sem azt, hogy azokat az utca szintjén szerelték-e fel, az útburkolatba rejtették, vagy valamely építmény vagy épület tetején helyezték-e el.

2005-ben egy, az összes bázisállomás koordinátájának a megadására irányuló kérelmet az Office of Communications azzal utasította el, hogy az adatok hozzáférhetővé tétele hátrányosan érintené a közbiztonságot, illetve a mobilhálózat-üzemeltetők szellemi tulajdonjogait is sértené az adatok kiadása.

Az EU Bíróság ítélete: A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló 2003/4/EK irányelvet úgy kell értelmezni, hogy egy információ hozzáférési kérelem elbírálásakor a hatóság az érdekek mérlegelése során figyelembe vehet az irányelvben meghatározott megtagadási indokok közül egyszerre többet is. Ebben az ügyben tehát jogszerűen került sor az adatokhoz való hozzáférés korlátozására.

b. C-279/12. sz. ügy⁶⁰

A Fish Legal és Emily Shirley, valamint az Information Commissioner, a United Utilities Water plc, a Yorkshire Water Services Ltd és a Southern Water Services Ltd között folyó tagállami jogvitában (Egyesült Királyság):

A Fish Legal az Angling Trust (az angol Horgász Szövetség) jogi szárnya, egy olyan nonprofit szervezet, amelynek célja, hogy minden lehetséges jogi eszközzel küzdjön a vizek szennyezése és egyéb károsítása ellen, valamint a horgászat és a horgászok érdekeinek védelméért. 2009. augusztus 12-i levelével a Fish Legal információkat kért két vízszolgáltató társaságtól, nevezetesen a United Utilities Water plc-től és a Yorkshire Water Services Ltd-től a szennyvízelvezetésre és a szennyvíztisztítási műveletekre vonatkozóan. Az érintett vízszolgáltató társaságoktól határidőn belül nem kapták meg a kért információkat, ezért panasszal fordultak az Information Commissioner-hez (közérdekű adatok nyilvánosságáért felelős hatóság). Az Information Commissioner 2010 márciusában kézbesített határozatában arról tájékoztatót, hogy a vízszolgáltató társaságok nem minősülnek hatóságoknak, és ezért nem tartoznak az Information Commissioner hatáskörébe.

Az EU Bíróság ítélete: A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló 2003/4/EK irányelv szerint az olyan vállalkozásokat, amelyek környezettel kapcsolatos közszolgáltatásokat

⁵⁸ https://curia.europa.eu/jcms/jcms/i_6/hu/

⁵⁹ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:113:0020:0021:HU:PDF>

⁶⁰ <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-279/12&language=HU>

nyújtanak, akkor kell „hatóságoknak” tekinteni, ha e vállalkozások nem önállóan határozzák meg azt, hogy miként nyújtják e szolgáltatásokat, hanem az állam döntő módon képes befolyásolni e vállalkozások környezeti ügyekben történő működését.

c. C-71/14. sz. ügy⁶¹

Az East Sussex County Council és az Information Commissioner között folyó tagállami jogvitában (Egyesült Királyság):

Egy ingatlanüggyel összefüggésben a PSG Eastbourne ingatlanközvetítő cég környezeti információk iránti kérelmet nyújtott be a megyei tanácshoz azért, hogy a megszerzett információt kereskedelmi célokból az említett ügylet iránt érdeklődő személyeknek szolgáltatassa. A megyei tanács megadta a szükséges válaszokat, valamint a szabványosított díjak jegyzéke alapján több, összesen 17 angol font összegű díjat számolt fel. A megyei tanács által alkalmazott díjjegyzék a kért információk valamennyi fajtájához olyan átalányköltséget társított, amelyet a kérelem kibocsátójától függetlenül egységesen alkalmaztak. Az e díjak összegének a meghatározásához figyelembe vett óradíj nemcsak a személyzet bérköltségeit, hanem az általános költségek egy részét is tartalmazta. A PSG Eastbourne díjakkal szemben benyújtott panaszát követően az Information Commissioner olyan határozatot hozott, miszerint e díjak nem feleltek meg az irányelvnek, mivel azok a postai és másolási költségeken vagy a kért információk szolgáltatásához kapcsolódó előzetes kiadásokon kívüli költségeket is magukban foglaltak.

Az EU Bíróság ítélete: A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló 2003/4/EK irányelv szerint a meghatározott fajtájú környezeti információ szolgáltatásáért felszámolt díj nem foglalhatja magában a hatóság által erre a célra használt adatbázis fenntartási költségeinek semmilyen részét. A díj tartalmazhatja azonban a megfelelően figyelembe vett azon általános költségeket, mint pl. a személyzet által az egyéni információkérések megválaszolására fordított idő költsége; feltéve persze, hogy az említett díj teljes összege nem haladja meg az ésszerű határt.

d. C-442/14. sz. ügy⁶²

A Bayer CropScience SA-NV és a Stichting De Bijenstichting, valamint a College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden között folyó tagállami jogvita (Hollandia):

2011. április 28-i és július 8-i határozataival a CTB, a növényvédő és rovarirtó szereket engedélyező holland hatóság úgy határozott, hogy módosítja több imidacloprid hatóanyagú növényvédő és rovarirtó szer engedélyét.

2011. május 11-i, augusztus 24-i és október 25-i leveleiben a Bijenstichting, egy méhek védelmére létrejött holland egyesület az említett engedélyekkel kapcsolatos 84 dokumentum hozzáférhetővé tételét kérte a CTB-től.

A Bayer vegyipari konzern, amelyik az említett engedélyek közül számosak a jogosultja, ellenezte az információk hozzáférhetővé tételét, azon az alapon, hogy az sértené a szerzői jogát és az ipari információk bizalmas jellegét.

2012. július 9-i döntésével a CTB elutasította a Bijenstichting hozzáférés iránti kérelmeit, arra hivatkozással, hogy a kérelmek nem „a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információkat” érintenek.

Az EU Bíróság ítélete: A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló 2003/4/EK irányelv szerint „környezetbe történő kibocsátás” az olyan termékek vagy anyagok környezetbe való kibocsátása is, mint amilyenek a növényvédő és a rovarirtó szerek és az ezekben található anyagok, feltéve, hogy e kibocsátás ténylegesen vagy előre láthatóan, rendes vagy reális felhasználási feltételek

⁶¹ <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-71/14&language=HU>

⁶² <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-442/14&language=HU>

mellett valósul meg. Ezért „a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információk” nyilvánosságra hozandók, úgymint azok az adatok, amelyek a termékek vagy anyagok kibocsátásának jellegére, összetételére, mennyiségére, időpontjára és helyszínére vonatkoznak, valamint e kibocsátás többé-kevésbé hosszú távú környezeti következményeivel kapcsolatosak.

e. C-280/18. sz. ügy⁶³

Az Alain Flausch, Andrea Bosco, Estienne Roger Jean Pierre Albrespy, a Somateio „Syndesmos liton”, a Somateio „Elliniko Diktyo – Filoi tis Fysis” és a Somateio „Syllogos Prostatias kai Perithalpsis Agrias Zois – SPPAZ”, valamint az Ypourgos Perivallontos kai Energeias, az Ypourgos Oikonomikon, az Ypourgos Tourismou és az Ypourgos Naftilias kai Nisiotikis Politikis között folyó tagállami jogvita (Görögország):

A görögországi alapeljárás tárgya egy turisztikai komplexum Íosz szigetén való engedélyezése volt. A sziget a Kükládok szigetcsoportjában található és a dél-égyi közigazgatási tartományhoz tartozik, hozzávetőlegesen 100 km² területre terjed ki, és körülbelül 2.000 állandó lakosa van. A vitatott beruházás egy szálloda, fürdő, egyéb szállások és járulékos berendezések – mint például egy tengervíz sótalanító – megépítését foglalta magában, valamint kikötői létesítményeket, mesterséges strandokat, egy szigetet a szárazfölddel összekötő hidat, úthálózatot és egyéb infrastruktúrák kialakítását. A projekt körülbelül 27 ha nagyságú földterületre terjedt ki, több mint 18 ha beépített területtel. Magában foglalt partvidéket, árapály járta partsávot és tengeri területet is.

2013. augusztus 2-án a dél-égyi tartomány Íosztól 55 tengeri mérföldre található Szírosz szigetén a hatóság hivatalában, valamint a Szíroszon kiadott helyi újságban (Koini Gnomi) közzétették az összes érintett lakos arra történő felhívását, hogy vegyen részt a környezeti hatásvizsgálati eljárásban. Az ügy iratanyagát szintén Szíroszon tárolták és a lakossági konzultációnak is itt kellett megtörténnie.

Íosz és Szírosz között nincs napi szintű összeköttetés, a két sziget közötti út több órán át tart, mivel az útvonalon nem áll rendelkezésre nagy sebességű hajó, és ezen út költsége is igen drága.

A környezetvédelmi és energiaügyi minisztérium, valamint a turisztikai minisztérium 2014. augusztus 8-án engedélyezte a turisztikai komplexumot és 2014. augusztus 11-én közzétették az engedélyt a környezetvédelmi minisztérium internetes oldalán. Három személy, akik Íosz szigetén ingatlan tulajdonosok, de Belgiumban, Olaszországban, illetve Franciaországban rendelkeznek lakóhellyel, valamint három civil szervezet megtámadták az engedélyező határozatot.

Az EU Bíróság ítélete: Ellentétes az EU joggal egy olyan, a jogorvoslatra rendelkezésre álló határidőre hivatkozni, ami egy beruházás engedélyezésének az interneten való közzétételével kezdődik meg, abban az esetben, ha az érintett nyilvánosság tagjai számára előzetesen nem biztosították a lehetőséget arra, hogy megfelelően tájékozódjanak az engedélyezési eljárásról. Márpedig az, hogy az eljárás egy másik szigeten zajlott, és az engedély kiadását megelőzően nem tájékoztatták az érintett sziget lakosságát, továbbá nem biztosították számukra a környezeti adatokhoz való hozzáférést a tervezett beruházással kapcsolatban, nem megfelelő tájékoztatásnak minősül.

63

https://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?jsessionid=EEEE794CE9BF2469A4A60EC7BDA8B118?docid=203498&text=&dir=&doclang=HU&part=1&occ=first&mode=DOC&pageIndex=0&cid=8443398

7.3.5 Beadványminta

Útmutató közérdekű adatok iránti igénylés benyújtásához

Az esetleges jogorvoslati igények előterjesztésére figyelemmel célszerű minden esetben olyan formában benyújtani az adatigénylést, amelyből megállapítható, hogy mikor vette át az igénylést az adatkezelő szerv (pl. tértivevényes postai küldemény, e-papíron történő beküldés, illetve elektronikus visszaigazolás kérése).

..... (adatkezelő szerv neve)¹

..... (adatkezelő szerv címe)

Tárgy: közérdekű adat kiadása iránti igénylés

Tisztelt .....! (adatkezelő szerv neve)

Alulírott ..... (képviseli: ..... elnök, székhelye: .....) az alábbi

igényléssel

fordulok a T. .... (adatkezelő szerv neve) felé.

Kérem a T. ....-t (adatkezelő szerv neve), hogy az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXXII. törvény (Infotv.) 26. és 28. §-ai alapján az alábbi **közérdekű adat megismerését** biztosítani szíveskedjék.

... (A kért adat pontos megjelölése és esetleg az ügy rövid ismertetése.)

Kérem, hogy szíveskedjenek ezen információkat (pl. hatósági engedély/egyéb dokumentum/adat) másolatát részemre postai úton/elektronikusan az alábbi e-mailcímre: ... megküldeni.

Amennyiben az igényelt adatok részben vagy egészben interneten nyilvánosan elérhetők, úgy a kapcsolódó weboldal címét is szíveskedjenek megküldeni.

Kérem továbbá, hogy az adatigényléssel kapcsolatban felmerült költségtérítés összegéről az Infotv. 29. § (3) bekezdése alapján előzetesen tájékoztatni szíveskedjenek.

Kelt, ...

Tisztelettel,

.....

..... (adatkezelő szerv neve)

..... (adatkezelő szerv címe)

Tárgy: **környezeti információ kiadása iránti igénylés**

Tisztelt .....! (adatkezelő szerv neve)

Alulírott ..... (képviseli: ..... elnök, székhelye: .....) az alábbi

igényléssel

fordulok a T. .... (adatkezelő szerv neve) felé.

Kérem, hogy szíveskedjenek az alábbi **közérdekű környezeti adat megismerését** biztosítani az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXXII. törvény (Infotv.) 26. és 28. §-ai alapján:

... (A kért adat pontos megjelölése és esetleg az ügy rövid ismertetése.)

Kérelmünk jogalapjaként a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről szóló 311/2005. (XII. 25.) kormányrendelet rendelkezéseire és a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. LIII. tv. (Kvt.) 12. § (2) bekezdésére is hivatkozunk, amely szerint „*Mindenkinek joga van a külön jogszabályban meghatározott környezeti információkat - mint közérdekű adatokat - megismerni.*”

Kérem, hogy szíveskedjenek ezen információkat (pl. hatósági engedély/egyéb dokumentum/adat) másolatát részemre postai úton/elektronikusan az alábbi e-mailcímre: ... megküldeni.

Amennyiben az igényelt adatok részben vagy egészben interneten nyilvánosan elérhetők, úgy a kapcsolódó weboldal címét is szíveskedjenek megküldeni.

Kérem továbbá, hogy az adatigényléssel kapcsolatban felmerült költségtérítés összegéről az Infotv. 29. § (3) bekezdése alapján előzetesen tájékoztatni szíveskedjenek.

Kelt, ...

Tisztelettel,

.....

